

το δόντι

ΤΕΥΧΟΣ 27 • € 0.01

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

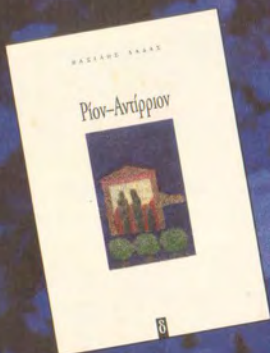
1 + 2.2004

**Το μεγάλο ταξίδι
της Γένοβα**

**Σελίδες για τον
Θεόφιλο Κάβουρα**

**Η Πολιτιστική...
ζεστάθηκε,
αλλά δεν προσέχει!**

**Μαζί και το νέο βιβλίο του Βασιλή Λαδά
«Ρίον - Αντίρριον»**

ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ, ΜΕ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΑ!

Όταν μία ασφαλιστική εταιρία κινείται στους δικούς μας ρυθμούς...

Όταν είναι κοντά μας κάθε στιγμή...

Όταν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μας...

Τότε όλοι νιώθουμε μεγαλύτερη ασφάλεια.

Η Αγροτική Ασφαλιστική και η Αγροτική Ζωής ένωσαν

τις δυνάμεις τους και δημιούργησαν μία σύγχρονη

και πολυδιάστατη Ασφαλιστική Εταιρία.

Για να είμαστε ακόμα πιο ασφαλείς.

Για να νιώθουμε ότι έχουμε πάντα κοντά μας, μία δυνατή
και ευέλικτη εταιρία.

ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ

Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, 265 00 ΠΑΤΡΑ

Τηλ.: 2610 993999, 996315-16 • Fax: 2610 994999

E-mail: confer@upatras.gr

URL: <http://www.confer.upatras.gr>

Σελ. 32

Σελ. 64

Σελ. 12

Η φωτογραφία του εξωφύλλου είναι από την τελετή έναρξης των εκδηλώσεων της φετινής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας στη Γένοβα της Ιταλίας.

Editorial 5

Οδόντα αντί Οδόντος 6

«Γένοβα 2004»: Η φετινή Πολιτιστική Πρωτεύουσα ταξιδεύει στον πολιτισμό 12

Caro Diario: Στο ημερολόγιο της Πολιτιστικής εντύωσης από την πρώτη δημοσίευση, παραλείψεις του Δήμου και ένα άρθρο - πρόταση του Χριστού Γούδη 17

Απόηχος από το φωτογραφικό μας «ταξίδι» στη Ρωσία. Κι όμως... Οι αφίσες της έκθεσης κινητοποίησαν την αστυνομία! 23

Μια επισκόπηση της ρωσικής θρησκευτικής ζωγραφικής μέχρι το 15ο αιώνα. 27

Όταν ο Μητροπολίτης Χαλκηδόνας ζητούσε να μην χλευάζεται και καταδικάζεται ο Καρνάβαλος! 32

«Προσεχώς» με προτάσεις για τις επόμενες εβδομάδες 35

Μουσική: Οι «Tiger Lillies», ο Elvis Costello και άλλες ιστορίες 43

Ρωτήσαμε την Κάρμεν Ρουγγέρη και το Σταμάτη Κραουνάκη τι θα έκαναν στο Πατρινό Καρνάβαλο! 48

Βιβλίο: Επιλογές από τις πρόσφατες κυκλοφορίες 50

Μια τριήμερη συνάντηση χορού στο Μέγαρο και οι εντυπώσεις από το «φως» του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας 52

Θεόφιλος Κάββουρας: Τριάντα χρόνια μετά την πρόωρη φυγή 55

Εκεί που αποτυπώνεται η αικμή των προηγούμενων γενεών 60

Ο Αττίκ στην Πάτρα και στην αθηναϊκή Αποκρία 62

Το βιομηχανικό παρελθόν της πόλης, αφορμή για μνήμη με προοπτική 64

Περιβάλλον:

Στη Λάρισα οι οικολόγοι βράβευσαν επιχειρήσεις 68

Όταν ο υδάτινος πολιτισμός δημιουργεί σκέψεις για την αισθητική της καθημερινότητάς μας 70

Αν δεν μπορείτε να βρείτε το «δόντι» 74

Περιοδικά κι εκδόσεις που λάβαμε και μας άρεσαν 75

Ιδιοκτήτης

Ανδρέας Γ. Τσιλiras
Αλ. Υψηλάντου 229,
26222 Πάτρα
τηλ. 2610 623669
fax 2610 240250
info@todonti.gr

Αρχισυντάκτης

Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος

Βασίλης Λαδάς

Γραμματεία

Εύη Γκοτσοπούλου

Σύμβουλος Επικοινωνίας

Ζέττα Ζάχου

Διαφημίσεις

Κατερίνα Κοντοπανάγου
Γιάννης Δοντάς

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν:

Παναγιώτης Ανδριόπουλος
Εύη Γκοτσοπούλου
Χρήστος Γούδης
Δημήτρης Κάββουρας
Γεωργία Καρύδη
Νίκος Κονδύλης
Στέλιος Μαφρέδας
Παναγιώτης Παπαθεοδωρόπουλος
Χρήστος Πολυμενάκος
Νίκος Σαραφόπουλος
Βίκυ Σπυριδωνος
Παναγιώτης Φωτίου

Καλλιτεχνική επιμέλεια

Τυπόγραμμα
www.typorama.gr

Εκτύπωση

Λιθογραφείο
Δ. Παναγιωτόπουλου
Ι. Διακείδη 48, Πάτρα
τηλ. 2610 330532

editorial

Λιγότερη σάτιρα, περισσότερη οργή!

Πριν τέσσερα ακριβώς χρόνια, στις προηγούμενες βουλευτικές εκλογές, συγκρίναμε από την ίδια αυτή σελίδα, τις εκλογές με το καρναβάλι διαπιστώνοντας αρκετά κοινά σημεία ανάμεσα στη συμπεριφορά και στις πρακτικές των καρναβαλιστών και σε αυτές των σύγχρονων πολιτικών.

Είχα τότε συναντήσει αρκετές αντιδράσεις που με εγκαλούσαν για απολίτικη συμπεριφορά και για κακής ποιότητας σάτιρα που δεν πετυχαίνει το στόχο της, ειδικά όταν απευθύνεται στη νεολαία.

Τέσσερα χρόνια μετά, η μόνη συζήτηση που μου έμεινε σχετικά με εκείνο το άρθρο ήταν αυτή με το Σπύρο Κουτσουβέλη, απόντα κάπου μακριά πλέον, ο οποίος επέμενε ότι ένα έντυπο που ασχολείται με τον πολιτισμό πρέπει να μπαίνει στην ουσία της πολιτικής και δεν μπορεί να στέκεται απλώς στο χιούμορ.

Ήμουν από τότε προβληματισμένος για το πώς θα αντιμετωπίσαμε τις επόμενες εθνικές εκλογές. Θα ασχολούμασταν σοβαρά ή θα συνεχίζαμε στον ίδιο δρόμο; Θα παίρναμε σαφή στάση ή θα... σφυρίζαμε αδιάφορα;

Ευτυχώς από τη «δύσκολη» θέση μας έβγαλαν οι πολιτικοί μας και -για να γίνουμε πιο σαφείς- τα δύο μεγάλα κόμματα. Άφησαν για τα καλά στην άκρη την ουσία της πολιτικής και επέμειναν στα κασκόλ, τις γραβάτες, το επιμελημένα ατημέλητο ντύσιμο, τις απανωτές γκάφες, τις επαφές με τους επιχειρηματίες και λοιπές ιδεολογικές αναζητήσεις.

Προσηλώθηκαν στους επικοινωνιολόγους και τους διαφημιστές, ανέσυραν (ή δημιούργησαν χάρη στην τεχνολογία) εντυπωσιακές φωτογραφίες και βίντεο και εφηύραν τρόπους να ξεπεράσουν το νόμο που απαγορεύει την έντονη προσωπική προεκλογική εκστρατεία και τις συχνές εμφανίσεις στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης.

Προσέβαλαν, ακόμα χειρότερα, τη νεολαία χρησιμοποιώντας τη σε δημοσκοπήσεις ειδικά φτιαγμένες γι' αυτή και ανταγωνιζόμενοι για τους πόσες συνδέσεις Ίντερνετ θα αναλογούν σε κάθε μαθητή, πόσα χρόνια άνεργος θα είναι κάθε απόφοιτος Λυκείου ή Πανεπιστημίου και πόση ανασφάλεια θα επιτρέπεται να νιώθει καθένας μας.

Τι να πεις από κει και πέρα; Πόση σάτιρα να κάνεις όταν υπάρχει τέτοιος αθέμιτος ανταγωνισμός; Ή μήπως δεν πρέπει να κάνεις καθόλου σάτιρα;

Δυστυχώς τα πράγματα αρχίζουν και γίνονται επικίνδυνα. Εκεί που είχαμε φτάσει σε ένα επίπεδο αφασίας και γραφικότητας, τείνουμε τώρα σε μια κατάσταση κακοφτιαγμένης, ψεύτικης και άχαρης πολιτικοποίησης, μέσα στην οποία νομίζουμε πως συζητάμε για πολιτική, ενώ στην ουσία μιλάμε για σιτλ και εικόνα.

Περισσότερο επικίνδυνο κι από αυτή την παρακμή είναι το γεγονός ότι όλα μας φαίνονται πια απολύτως φυσιολογικά. Περιμένουμε στωικά την αφασία, συνηθίσαμε τις «επικοινωνιακές λαίλαπες», γνωριστήκαμε τόσο καλά με όλους αυτούς που δεν έχουν καμία ιδεολογική αναστολή, ώστε δε μας ενοχλεί πια τίποτα.

Μήπως αυτός ήταν ο σκοπός από την αρχή; Μήπως τελικά όλοι όσοι είναι οι στόχοι της κριτικής μας χαίρονται κατά βάθος, γνωρίζοντας ότι απλώς εκτονωνόμαστε κατηγορώντας τους και όντες σίγουροι ότι στο τέλος θα τους ξαναψηφίσουμε;

Μήπως πρέπει να αρχίσουμε να οργιζόμαστε, να θυμώνουμε και να το δείχνουμε; Πώς θα γίνει αυτό; Πάντως όχι με το να επιβραβεύσουμε ξανά την αφασία και των δύο τους...

Ανδρέας Γ. Τσιλiras

οδόντα αντίοδόντος

Δώρο και σε μας

Το νέο βιβλίο του Βασίλη Λαδά «Ρίον - Αντίρριον» που συνοδεύει αυτό το τεύχος, και αποτελεί ταυτόχρονα την πρώτη μας έκδοση, δεν είναι μόνο ένα δώρο από μας προς τους αναγνώστες μας.

Είναι κι ένα δώρο που έγινε και σε μας από το Βασίλη Λαδά, του οποίου η φιλία, η εμπιστοσύνη και η συνεργασία είναι για μας πολύτιμα. Τον ευχαριστούμε!

«Έμπιστος»

Είναι λίγο καθυστερημένο, αλλά κι εμείς καθυστερημένα το μάθαμε: Ποιος σημερινός έμπιστος της Δημοτικής Αρχής έλεγε τις παραμονές των Δημοτικών εκλογών σε υπαλλήλους τουριστικού φορέα ότι ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα των εκλογών αυτός είχε εξασφαλισμένη τη θέση του; Το χειρότερο δεν είναι ότι το έλεγε, αλλά ότι όπως αποδείχτηκε, είχε δίκιο...

Για τον ίδιο «έμπιστο» πάντως, έχει ακουστεί στις σκάλες του Δημαρχιακού Μεγάρου ότι είναι ανάμεσα σε αυτούς που προσφέρουν στην πόλη χωρίς να αναγνωρίζονται κι ότι θα αργήσουμε να καταλάβουμε την αξία του. Ήμαρτον...

Ολυμπιακές Μεταφράσεις

Αφού ξεπέρασαν τη λατρεία τους προς τα αγγλικά, στον «Αθήνα 2004» φαίνεται πως αποφάσισαν να αρχίσουν να αποδίδουν στα ελληνικά τους βασικούς όρους. Έτσι, ο Νάσος Νασόπουλος μετονομάστηκε με δική του πρωτοβουλία «Συντονιστής πόλης» αντί του ακατα-

νόητου «City Manager» που αποκαλείτο πριν λίγο καιρό, ενώ σε ότι αφορά στους αγώνες που γίνονται σε διάφορα αθλήματα προκειμένου να δοκιμαστούν οι ολυμπιακές εγκαταστάσεις, ονομάζονται πλέον «δοκιμαστικοί αγώνες», αντί για «test events», που ήταν η αρχική εκδοχή.

Χαμένοι μήνες

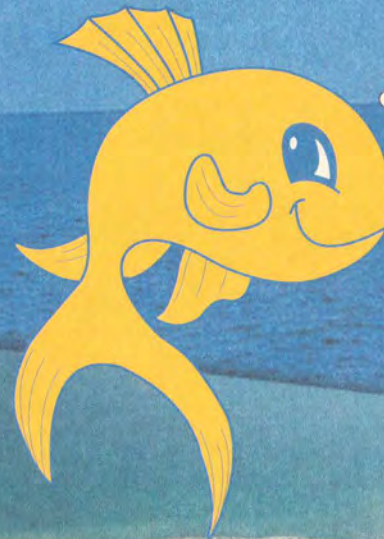
Αν, πάντως, έχει κάνει σε κάτι κακό ο «Αθήνα 2004» στην Πάτρα αυτό δεν είναι άλλο από το γεγονός ότι στέρησε για έναν ολόκληρο χρόνο έναν από τους ελάχιστους εκθεσιακούς χώρους της πόλης. Από το περασμένο καλοκαίρι κιόλας ακούμε ότι στις πρώην Σταφιδαποθήκες Μπάρι δεν μπορεί να φιλοξενηθεί καμία έκθεση, γιατί το χώρο τον έχει ζητήσει η επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων. Έφτασε άνοιξη, ο χώρος δεν έχει αξιοποιηθεί για κάτι συγκεκριμένο κι εμείς δικαίως αναρωτιόμαστε γιατί έπρεπε να περάσουν όλοι αυτοί οι μήνες ανεκμετάλλευτοι αφού η Επιτροπή των Ολυμπιακών δεν είχε κάτι συγκεκριμένο στο πρόγραμμά της.

Βοηθούν τους «φίλους» τους

Να μείνουν μακριά από τις εκλογές οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι το αίτημα όλων και η πρόθεση της Γιάννας Αγγελόπουλου. Όμως κάποιοι εκ των συνεργατών του «2004», στην Πάτρα και αλλού, επιμένουν να βοηθούν και να στηρίζουν προεκλογικά «φίλους» τους, υποψήφιους βουλευτές από όλα τα κόμματα, δημιουργώντας αρκετά ερωτηματικά και θέτοντας σε αμφισβήτηση κάθε έννοια διαφάνειας. Όταν μάλιστα οι ίδιοι κατέχουν κι άλλες θέσεις που μόνο δια-

Καθαρή Θάλασσα, Καθαρός Αναπτυξιακός Ορίζοντας!

Επιτέλους,
θ' ανασάνουμε!

οδόντα αντίοδόντος

πλοκή δημιουργούν, τότε η κατάσταση γίνεται περίπου ανυπόφορη.

Άρghσαν

Ως... αδερφικοί φίλοι των φοιτητών εμφανίστηκαν ξαφνικά οι υπεύθυνοι του Αστικού ΚΤΕΛ Πάτρας όταν το Πανεπιστήμιο αποφάσισε κατόπιν διαγωνισμού να αναθέσει σε ιδιωτική εταιρεία τη μεταφορά των φοιτητών από και προς το Ίδρυμα. Μην μπορώντας να δεχτούν την ήττα τους (το Αστικό ΚΤΕΛ κατέθεσε εκπρόθεσμα αίτηση συμμετοχής στο διαγωνισμό αν και υπήρχε 52 ημέρες προθεσμία), άρχισαν να μιλούν για την ασφάλεια που πρέπει να υπάρχει για τους φοιτητές και πρόσφεραν μια γενναία μείωση των εισιτηρίων αν το Πανεπιστήμιο επέμενε στη νόμιμη απόφασή του.

Όμως πού ήταν τόσα χρόνια το Αστικό ΚΤΕΛ όταν οι φοιτητές στοιβάζονταν στα λεωφορεία του μη έχοντας άλλη επιλογή; Σε έναν επεικέως απαράδεκτο στόλο, χωρίς κλιματισμό, με επιφανειακή καθαριότητα, με υπερφορτωμένα λεωφορεία, με προκλητική συμπεριφορά από μερικούς οδηγούς και με το εισιτήριο στα ύψη, το ΚΤΕΛ δεν έκανε απολύτως τίποτα για να βελτιώσει την ποιότητα της πιο κερδοφόρας γραμμής του. Κι όταν δύο φορές (την πρώτη επί πρυτανείας Ζούμπου και τη δεύτερη πριν λίγες μέρες) το Πανεπιστήμιο αποφάσισε να κάνει κάτι, οι οδηγοί και οι συνδικαλιστές ξεσηκώθηκαν, σπηρίζοντας υποτίθεται τους φοιτητές.

Δυστυχώς άρghσαν χαρακτηριστικά...

Άνοιγμα στην Αθήνα

Τις καλύτερες εντυπώσεις προκάλεσε η

παρουσία του «δ» στη 2η Πανελλήνια Έκθεση Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας «Marketing Expo» στο εκθεσιακό κέντρο «Expo Athens» στην Παλλήνη. Μαζί με το ραδιοφωνικό σταθμό «ΜΟJΟ» που φρόντισε εκτός των άλλων και για τη μουσική του περιπτέρου, ανταλλάξαμε επαφές και απόψεις με στελέχη του χώρου της επικοινωνίας, γνωριστήκαμε με αντίστοιχες προσπάθειες από όλη την Ελλάδα, ενώ ξαφνιαστήκαμε από την απήχηση που είχαν τα τεύχη από το αρχείο του περιοδικού (εξαντλήθηκαν κατά χιλιάδες!) στους επισκέπτες της έκθεσης.

Η επιτυχία, όμως, της συγκεκριμένης παρουσίας δεν ανήκει μόνο στο περιοδικό και στο ραδιοφωνικό σταθμό. Διαπιστώσαμε ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι από όλη την Ελλάδα έχουν μια πολύ θετική εικόνα για την Πάτρα και τα όσα συμβαίνουν ευρύτερα στη Δυτική Ελλάδα, θεωρώντας ότι υπάρχουν πλέον αρκετές δραστηριότητες που αξίζουν γενικότερης προσοχής.

Συρροή για τους Ζαπατίστας

Απόλυτη επιτυχία είχε η εκδήλωση που διοργανώθηκε στις αρχές Φεβρουαρίου στην αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Πατρών για τους Ζαπατίστας. Η προβολή της ταινίας - ντοκιμαντέρ για την εξέλιξη και τις δραστηριότητες του κινήματος, αλλά και η συζήτηση που ακολούθησε, συγκέντρωσε το ενδιαφέρον αρκετών, κυρίως νέων, ανθρώπων που ενημερώθηκαν εκτός των άλλων και για την πρωτοβουλία να συγκεντρωθούν χρήματα για την ανέγερση ενός σχολείου για τους Τσιάπας, τα εγκαίνια του οποίου θα γίνουν πιθανότατα το καλοκαίρι.

Σύμβουλος

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

η εβδομαδιαία
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
της Ακραιάς

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΕ

2610.620574

ΣΤΟ ΙΝΤΕΡΝΕΤ

www.symboulos.gr

οδόντααντίοδόντος

Μουδιασμένες Απόκριες

Δεν είμαστε σε θέση να ξέρουμε τι θα γίνει το τελευταίο τριήμερο του Καρναβαλιού, όμως οι πρώτες φάσεις της φετινής διοργάνωσης έδειξαν ένα μάλλον μουδιασμένο κοινό. Κι όμως, θεωρητικά φέτος είναι μια από τις δύο χρονιές που θα δοκιμαζόταν ένα καινούριο μοντέλο διοργάνωσης του Καρναβαλιού, ενόψει της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Αντ' αυτού προέκυψε μια χρονιά κατά την οποία -ίσως και λόγω εκλογών- αρκετοί ούτε που κατάλαβαν ότι έγινε και φέτος Πατρινό Καρναβάλι.

Υποτίθεται πως το 2006 θα έχουμε μια εντελώς διαφορετική διοργάνωση, όμως τότε προβλέπεται να τη δοκιμάσουμε; Ή μήπως θα γίνει πάλι μια πρόχειρη ημερίδα μέσα στο κατακαλόκαιρο και θα κατηγορηθούν όσοι δε θα παραβρεθούν για έλλειψη συνεργασίας;

Σκηνές αισιοδοξίας

Σκηνή 1η: Σάββατο 31 Ιανουαρίου και σε όλα τα περίπτερα της πόλης η «Ελευθεροτυπία» είχε εξαντληθεί από νωρίς το πρωί. Το πρώτο από τα DVD – ντοκιμαντέρ που χαρίζει πλέον η εφημερίδα τα Σαββατοκύριακα ήταν το δέλεαρ για χιλιάδες αναγνώστες να σπεύσουν.

Σκηνή 2η: Σε μια παρέα μάλλον ετερόκλητη, λίγο μετά τις γιορτές, η συζήτηση στρέφεται γύρω από τα ντοκιμαντέρ που αρκετά συχνά παρουσιάζει το πρώτο κρατικό κανάλι με θέματα από την παγκόσμια ιστορία και το περιβάλλον. Αποδεικνύεται πως όλοι έχουν εντρυφήσει και με το παραπάνω στην παρακολούθηση των προγραμμάτων, ανεξάρτητα με όσα

προτιμούν να παρακολουθούν στον υπόλοιπο ελεύθερο χρόνο τους.

Και οι δύο σκηνές δείχνουν μια πραγματικότητα εντελώς διαφορετική από αυτή που έχουμε συνήθως στο μυαλό μας, σύμφωνα με την οποία η ποιότητα δεν ανταμείβεται και ο κόσμος επιλέγει τις εύκολες και εμπορικές λύσεις. Δεν είναι πάντα έτσι...

Ευχές

Η λήψη του διδακτορικού διπλώματος είναι για έναν επιστήμονα κομβικό σημείο. Τις πιο πολλές φορές μάλιστα, είναι μια αρχή για κάτι ακόμα καλύτερο στο μέλλον. Άρα, υπάρχει κάθε λόγος να το γιορτάζει και να δέχεται συγχαρητήρια. Στην προκειμένη περίπτωση, ο λόγος για το συνεργάτη του «δ» στις δημόσιες σχέσεις Γιάννη Δοντά, στον οποίο απονεμήθηκε και επισήμως το διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα Χημικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών.

Ένας κύκλος τελείωσε, ένας άλλος ξεκινά κι από μας τι πιο φυσικό να του ευχηθούμε να κλείνουν έτσι πετυχημένα και με τη γοητεία της ικανοποίησης από τους προσωπικούς αγώνες και όλοι οι επόμενοι κύκλοι...

κυκλοφορεί

ΛΑΜΠΡΟΣ Σ. ΣΚΑΡΤΣΗΣ - ΓΙΩΡΓΟΣ Α. ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ

MADE IN GREECE

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ, ΟΧΗΜΑ ΚΑΙ ΑΕΡΟΣΚΑΦΟΣ

TYPORAMA

ένα ξεχωριστό λεύκωμα για την άγνωστη βιομηχανική ιστορία της χώρας μας

Της Εύης Γκοτσοπούλου

Ταξίδι στον πολιτισμό

Στο προηγούμενο τεύχος κάναμε μια μικρή αναφορά στη Γένοβα η οποία μαζί με την Λίλ είναι οι πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για το 2004. Το θέμα που επέλεξε η Γένοβα ως κεντρικό άξονα των εκδηλώσεών της είναι το ταξίδι (πάνω από 100 εκδηλώσεις φέρουν στον τίτλο τους τη λέξη). Το ταξίδι με την κυριολεκτική σημασία της λέξης καθώς η ίδια είναι ναυτική πόλη και υπήρξε και ναυτική υπερδύναμη στο παρελθόν, αλλά και μεταφορικά, μέσα στην ιστορία τον πολιτισμό και τις τέχνες.

Ένα ταξίδι στην κουλτούρα της πόλης αλλά και των λαών της υπόλοιπης Ευρώπης που έχει για ταυτότητα τον πολιτισμό και την ποιότητα ζωής. Πέρα από τον κεντρικό αυτό άξονα, οι εκδηλώσεις εντάσσονται σε τρεις θεματικές ενότητες με τους ακόλουθους τίτλους: Γένοβα: πόλη των τεχνών, πρωτεύουσα της θάλασσας και σύγχρονη πόλη.

Συνεχίζοντας, λοιπόν, την ενημέρωση για τις εκδηλώσεις που έχουν προγραμματιστεί στη Γένοβα, σας παρουσιάζουμε την ατζέντα από τα μέσα Φεβρουαρίου ως τις αρχές Απριλίου μαζί με διευκρινήσεις για το περιεχόμενο των πιο ελκυστικών, κατά την γνώμη μας, από αυτές.

Σε εξέλιξη βρίσκεται ο κύκλος εκδηλώσεων – για τον οποίο δώσαμε διεξοδικές πληροφορίες στο προηγούμενο τεύχος – «Βραβεία Νόμπελ στη Γένοβα: Ανάμεσα στη λογοτεχνία και το θέατρο», μια σειρά δρώμενων εμπνευσμένων από τα έργα μεγάλων συγγραφέων που έχουν τιμηθεί με το βραβείο Νόμπελ.

«Ψυχές και δράσεις» ονομάζεται ένα πρωτότυπο θεατρικό και μουσικό πρότζεκτ που θα παρουσιαστεί σε διάφορα μουσεία της Γένοβα από τον Φεβρουάριο ως το Μάιο, με ανέκδοτα έργα συγγραφέων όπως ο Vittorio Sgarbi και ο Alain Elkann. Το πρωτότυπο αυτού του εγχειρήματος είναι ότι η πηγή έμπνευσης για την δημιουργία αυτών των θεατρικών ή μουσικών έργων είναι η πολιτιστική κληρονομιά της Γένοβα. Με αφετηρία εκθέματα των μουσείων της Γένοβα αλλά και αρχιτεκτονήματα όπως ένα δωμάτιο ή έναν κήπο καλούνται οι καλλιτέχνες να δημιουργήσουν θεατρικές και μουσικές παραστάσεις. Μαζί με τις νέες παραγωγές, θα ανέβουν και οι καλύτερες παραστάσεις περασμένων περιόδων οι οποίες δημιουργήθηκαν με τον ίδιο τρόπο. Αυτή ήταν μια ιδέα της Διεύθυνσης Μουσείων για να προβληθούν τα μουσεία της Γένοβα και να φτάσουν τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Όλο το εγχείρημα θα εκ-

δοθεί σε έναν κατάλογο που θα επιμεληθεί ο σκηνοθέτης Andrea Liberovici.

Το 2004 το Εθνικό Συμβούλιο για τα 600 χρόνια από τη γέννηση του Leon Batista Alberti που συστάθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού της Ιταλίας, θα πραγματοποιήσει μια σειρά συνεδρίων αφιερωμένων στο μεγάλο δημιουργό της Αναγέννησης ξεκινώντας από την γενέτηρά του τη Γένοβα. Από τις 19 ως τις 21 Φεβρουαρίου στο Palazzo Ducale θα φιλοξενηθούν προσωπικότητες από όλο τον κόσμο που θα μιλήσουν για την πολύπλευρη προσωπικότητα και το έργο του Alberti. Φιλόσοφος, αρχιτέκτονας, μουσικός, ζωγράφος και γλύπτης, ο Alberti θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους δημιουργούς της Αναγέννησης. Εκτός του συνεδρίου οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να δουν έργα του Alberti και αντικείμενα που συνδέονται με τον ίδιο, τα οποία εκτίθενται για πρώτη φορά.

Στις 22 Φεβρουαρίου η πόλη διοργανώνει ένα ξεχωριστό μαραθώνιο ο οποίος παρ' όλο που ονομάζεται «της Θάλασσας», θα πραγματοποιηθεί στους δρόμους της Γένοβα. Προσκαλούνται όλοι οι επισκέπτες και οι κάτοικοι να περάσουν τη μέρα τους έξω, είτε επιλέγοντας να ακολουθήσουν μια διαδρομή 42 χιλιομέτρων, είτε την μικρότερη των 12 η οποία οδηγεί στους αρχαιολογικούς χώρους της πόλης. Κατά μήκος των διαδρομών και μέσα στο στάδιο Palasport θα γίνονται διαφόρων ειδών εκδηλώσεις που αφορούν τον αθλητισμό, ενημέρωση και δωρεάν ιατρικές εξετάσεις. Τέλος, όλοι οι επισκέπτες είναι προσκαλεσμένοι στο υπαίθριο «Πέστο πάρτυ» όπου θα προσφερθεί μακαρονάδα Πέστο άλλα ιταλικά!

Ο Μάρτιος ξεκινά με ένα ταξίδι στον υποθαλάσσιο κόσμο που ονομάζεται «Η θάλασσα στους 360 βαθμούς». Τόπος συνάντησης το Ευδρείο της Γένοβα, το μεγαλύτερο στην Ευρώπη, το οποίο φιλοξενεί πάνω από 600 είδη και 6000 ζωντανά δείγματα θηλαστικών, ψαριών, πουλιών και μαλάκιων. Το κεντρικό θέμα είναι η παρουσίαση στο κοινό των πιο αντιπροσωπευτικών οικοσυστημάτων των θαλασσών του κόσμου. Παράλληλα θα διοργανωθούν διάφορες εκδηλώσεις όπως θεματικές αναπαραστάσεις για μεγάλο ακροατήριο, κυρίως σχολεία, παρουσίαση των υποθαλάσσιων επαγγελματιών από ειδικούς και ένα φεστιβάλ υποθαλάσσιων εικόνων όπου θα προβληθούν τα καλύτερα φιλμ και φωτογραφίες του 2003-2004. Επιπλέον όλο το 2004 οι επισκέπτες θα έχουν την ευκαιρία να πάρουν μέρος σε διάφορα θα-

λάσσια σπορ που διοργανώνει η πόλη και να δοκιμάσουν προϊόντα επιχειρήσεων της περιοχής που συνδέονται με τη θάλασσα και έχουν δημιουργηθεί με γνώμονα το σεβασμό στο περιβάλλον.

Το Μάρτιο επίσης αρχίζει «Ένα διαφορετικό ταξίδι» στο σταθμό τρένων Brignole που έχει διοργανώσει η οργάνωση για άτομα με νοητική υστέρηση «Semicemente». Η οργάνωση δουλεύει χρόνια σε εκπαιδευτικά προγράμματα με σχολεία και διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις με στόχο την εξάλειψη της προκατάληψης για τα άτομα με νοητική υστέρηση και την ουσιαστική ένταξή τους στην κοινωνία. Το 2004 λοιπόν θα φτάσει στη Γένοβα ένα τρένο 30 μέτρων και ένα πλοίο γεμάτο κούκλες, μεταφέροντας τις σκέψεις και τις ζωγραφιές των παιδιών του εκπαιδευτικού τομέα της Terralba και της Cicogna που αντανακλούν την στάση τους ενάντια στην προκατάληψη και την αδιαφορία για αυτή την ευαίσθητη κοινωνική ομάδα. Το τρένο και το πλοίο ταξίδεψαν όλο το 2003 σε όλη την Ιταλία με το σύνθημα «Η προκατάληψη είναι η αληθινή αναπηρία» και θα επιστρέψουν στη Γένοβα μεταφέροντας τις «φωνές» των παιδιών από τις πλατείες και τα σχολεία της χώρας που ζητούν ένα κόσμο απελευθερωμένο από κάθε είδους ρατσισμό.

Από τις 17 ως τις 21 Μαρτίου θα πραγματοποιηθεί «Η παγκόσμια έκθεση Jazz» στην οποία ο επισκέπτης θα έχει την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με την καλλιτεχνική, την πολιτιστική αλλά και την εμπορική πλευρά της Jazz. Η έκθεση φιλοδοξεί να είναι η πρώτη μεγάλη συνάντηση αυτού που μπορεί να εξελιχθεί σε ετήσιο γεγονός. Ανάμεσα στις συνεργασίες της πόλης με μουσεία, φορείς και καλλιτέχνες από όλο τον κόσμο, ξεχωρίζει εκείνη του μουσείου Jazz της Νέας Ορλεάνης και του Robert Delaunay ο οποίος θα διαθέσει την συλλογή του πατέρα του Charles, εικόνων, λιθογραφιών και σπάνιων πινάκων του Dango Reinhard. Η έκθεση εγκαινιάζει ουσιαστικά μια σειρά από συναυλίες, συνέδρια και συναντήσεις που αφορούν την Jazz και θα πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του 2004 με την συνεργασία πολιτιστικών ινστιτούτων διαφόρων χωρών, ραδιόφωνα και δορυφορικούς τηλεοπτικούς σταθμούς όλης της Ευρώπης. Στα πλαίσια της έκθεσης το Louisiana Jazz Club και το Ellington Club θα πραγματοποιήσουν συναυλίες στο Teatro della Corte και στην Carlo Felice Opera House με την συμμετοχή καλλιτεχνών όπως οι Wynton Marsalis, Diane Shuur και Carla Bley.

Στα πλαίσια της αναδόμησης της περιοχής Darsena στις 18 Μαρτίου θα εγκαινιαστεί στο Porto Antico το Μουσείο της Θάλασσας και της ναυσιπλοΐας με εκθέματα από την πλούσια ναυτιλιακή ιστορία της Γένοβα και της υπόλοιπης Ιταλίας. Κεντρικό έκθεμα μια γαλέρα 42 μέτρων η οποία κατασκευάστηκε μετά από ιστορική έρευνα τριών ετών και στην οποία απεικονίζεται ο ναυτικός κόσμος της εποχής.

Το κεντρικό γεγονός της θεματικής ενότητας «Γένοβα: πόλη των τεχνών» ξεκινάει στις 20 Μαρτίου και φέρει τον τίτλο «Η εποχή του Rubens: Γενοβέζικα σπίτια, πάτρνες και συλλέκτες». Αφορά την άνθιση των ιδιωτικών συλλογών έργων τέχνης στη Γένοβα, στην αρχή της Μοντέρνας Περιόδου. Θα συγκεντρωθούν και θα εκτεθούν μερικές από τις ωραιότερες ιδιωτικές συλλογές της Γένοβα, τις οποίες είχε δει ο Rubens κατά την επίσκεψή του εκεί στα 1600 και είχε καταγράψει στο περίφημο βιβλίο «Παλάτια της Γένοβα» που εκδόθηκε το 1622. Οι συλλογές θα εκτεθούν στα διαμερίσματα του Δόγη στο Palazzo Ducale, τα οποία θα μεταφέρουν στον επισκέπτη την ατμόσφαιρα της εποχής, καθώς θα είναι διακοσμημένα με έπιπλα και αντικείμενα του 16ου και του 17ου αιώνα. Εκτός του Rubens θα παρουσιαστούν έργα των σημαντικότερων καλλιτεχνών εκείνης της περιόδου όπως Van Dyck, Caravaggio, Bruegel, Tiziano, Tintoretto. Η έκθεση θα συνδεθεί με ανάλογες εκδηλώσεις στη Λιλ όπου θα παραγματοποιηθεί έκθεση έργων του Rubens αποκλειστικά και θα δοθούν διαλέξεις για τον μεγάλο αυτό καλλιτέχνη.

Η πρωτοτυπία της συγκεκριμένης έκθεσης συνίσταται στο γεγονός της παρουσίασης των έργων και των δημιουργών τους σε σχέση με τον κάθε συλλέκτη που

είχε παραγγείλει το έργο και στην αναδόμηση μερικών από τις μεγαλύτερες συλλογές όπως των οικογενειών Balbi, Serra, και Imperiale. Η συλλογή έργων και η προστασία των τεχνών αποτελούν κομμάτι της κουλτούρας της Γένοβα και η διαφορά από άλλες πόλεις – κράτη είναι ότι οι παραγγελίες δεν γίνονταν από βασιλείς αλλά από την άρχουσα τάξη μιας δημοκρατίας. Στα πλαίσια της έκθεσης θα ανοίξουν για το κοινό μερικά από τα διασημότερα για την αρχιτεκτονική τους σπίτια της Γένοβα, έργα τέχνης τα ίδια, τα οποία οικοδομήθηκαν στη λογική της φιλοξενίας έργων τέχνης όπως τα παλάτια των Rolli.

Ο Απρίλιος ξεκινάει με μια σημαντική έκθεση θρησκευτικού χαρακτήρα. Στην εκκλησία του Αγίου Βαρθολομαίου των Αρμενίων, φυλάσσεται ένα από τα παλαιότερα κειμήλια του Βυζαντινού πολιτισμού: Το Ιερόν Πρόσωπον ή Ιερόν Μανδήλιον. Σύμφωνα με το μύθο, η εικόνα φέρει το αποτύπωμα του προσώπου του Χριστού από το μαντήλι με το οποίο του σκούπισαν το πρόσωπο τις ημέρες των παθών. Το μαντήλι μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 945 μέσα σε ένα τρίπτυχο του οποίου τα παράπλευρα τμήματα φυλάσσονται σήμερα στο μοναστήρι της Αγίας Αικατερίνης, στο Σινά. Απεικονίζουν τον βασιλιά Abgar να κρατάει το μαντήλι και ταιριάζουν, από τεχνικής άποψης, στο κεντρικό τμήμα του τρίπτυχου το οποίο δωρίστηκε στη Γένοβα στα τέλη του 14ου αιώνα. Τα κομμάτια του τρίπτυχου θα ξανασυναυτηθούν στη Γένοβα μετά από σχεδόν χίλια χρόνια και θα εκτεθούν μαζί με πολύτιμα αντικείμενα και χειρόγραφα που διηγούνται την ιστορία του Ιερού Μανδηλίου, φωτίζοντας παράλληλα τις οικονομικές, θρησκευτικές και πολιτικές σχέσεις της Γένοβα με την Ανατολή.

Στις αρχές Απριλίου επίσης θα ξεκινήσει ένας ενδιαφέρον κύκλος κονσέρτων με τον τίτλο «Αρμονικός Οίστρος», παρμένο από το όνομα μιας από τις πλέον φημισμένες συλλογές ορχηστρικών συνθέσεων του Antonio Vivaldi. Η πρωτοβουλία ανήκει στη Μουσική Σχολή Giuseppe Conte η οποία ξεκίνησε αυτόν τον κύκλο συναυλιών το 2002. Στην Γένοβα θα δοθούν μια σειρά κονσέρτων σε διάφορα κτίρια της πόλης, με στόχο την ανάδειξη τόσο της μουσικής της εποχής μπαρόκ όσο και των χώρων στους οποίους θα δοθούν οι συναυλίες. (Το πλήρες πρόγραμμα των κονσέρτων θα παρουσιαστεί στο επόμενο τεύχος του περιοδικού.)

Στη σελ. 16 θα βρείτε την πλήρη ατζέντα του διμήνου. Για πιθανές αλλαγές μπορείτε να συμβουλευέστε την ηλεκτρονική διεύθυνση www.genova2004.it.

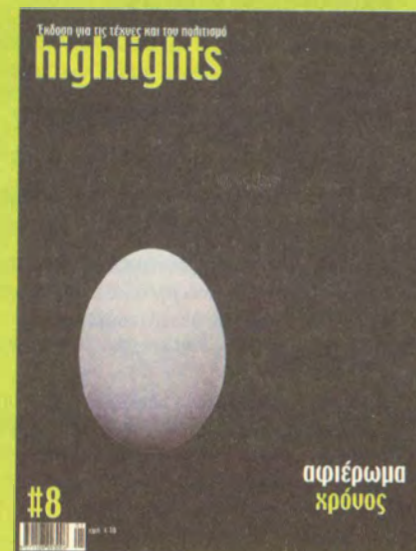
Έκδοση για τις τέχνες και τον πολιτισμό highlights

e-mail: info@highlights.gr

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ
Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π
Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

για συνδρομητές

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΓΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΣΤΟ
ΤΗΛ: 210 3821222,
FAX: 210 3829979
Σόλωνος 140, 106 77
Αθήνα

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ ΘΑ ΜΑΣ ΒΡΕΙΤΕ ΣΤΟ
Βιβλιοπωλείο Παπασωτηρίου,
Μαζώνος 58

Φ ε β ρ ο υ ά ρ ι ο ς

ΘΕΑΤΡΟ

Ιανουάριος – Μάιος: «Βραβεία Νόμπελ στη Γένοβα: Ανάμεσα στη Λογοτεχνία και το Θέατρο», στο θέατρο Archivolto, τηλ: 0039010412135, www.archivolto.it

Φεβρουάριος – Μάιος: «Ψυχές και δράσεις», σε διάφορα μουσεία, Διεύθυνση Μουσείων τηλ: 003901055744700, www.commune.genova.it

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

19 – 21 Φεβρουαρίου: «Συνέδριο για τα 600 χρόνια από τη γέννηση του Leon Batista Alberti. Η ζωή και το έργο του», στο Palazzo Ducale, sopreliguria@beniculturali.it, τηλ: 003901027101

26 – 28 Φεβρουαρίου: «3ο Συνέδριο στη Γένοβα για την υπέρταση, το διαβήτη και τις ασθένειες των νεφρών», Παν/μιο της Γένοβα, Τμήμα Ιατρικής και Χειρουργικής, στον πολυχώρο Magazzini del Cotone

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

22 Φεβρουαρίου: «Μαραθώνιος της Θάλασσας», στους δρόμους της πόλης και στο Palasport, τηλ:0039010265705, www.maratonadelmare.org

ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

24 – 26 – 28 – 29 Φεβρουαρίου: «Simon Boccanegra», όπερα του Francesco Maria Piave, στο θέατρο Carlo Felice, www.carlofelice.it

Μ ά ρ τ ι ο ς

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

1 – 31 Μαρτίου: « Η θάλασσα στους 360 βαθμούς», στο Ενωδρείο της Γένοβα, τηλ: 003901023451, www.acquariodigenova.it

Πόλη της Αλληλεγγύης

1 Μαρτίου – 31 Μαΐου: « Ένα διαφορετικό ταξίδι», στο σταθμό τρένων Brignol, τηλ: 00390108314455, www.semplicemente.net

ΣΥΧΓΡΟΝΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

17 – 21 Μαρτίου: « Παγκόσμια έκθεση Jazz», Magazzini del Cotone τηλ: 0039010585241, www.italianjazzinstitute.com

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

20 Μαρτίου – 11 Ιουλίου: « Η εποχή του Rubens: Γενοβέζικα σπίντια, Πάτρονες και Συλλέκτες», Palazzo Ducale, τηλ: 00390105574000

ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

2 – 4 – 6 – 7 Μαρτίου: Μουσική του Giuseppe Verdi, διευθύνει ο Nicola Luisotti, θέατρο Carlo Felice, www.carlofelice.it

5 Μαρτίου: Η Συμφωνική Ορχήστρα υπό την διεύθυνση του Gennady Rozhdestvenski παρουσιάζει έργα των Alexander K. Glazunov, Sergei Rachmaninov, Piotr Ilic Caikowski, στο θέατρο Carlo Felice

26 – 27 – 28 – 30 – 31 Μαρτίου: « Tosca», όπερα του Francesco Maria Piave, στο θέατρο Carlo Felice

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

13 Μαρτίου: Συνέδριο για την δωρεά οργάνων υπό την αιγίδα της ΑΙΔΟ (Ιταλική Ένωση Δωρεάς Οργάνων), στο Palazzo Ducale

19 – 21 Μαρτίου: Πανευρωπαϊκό Συνέδριο Φεντεραλιστών, στο Palazzo Borsa

22 – 23 Μαρτίου: « Η σύγχρονη βιολογία και το όραμά της για την ανθρωπότητα», υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Ομίλου των Επιστημών της Ζωής, στο Palazzo Ducale, πληροφορίες στο CNBB (Εθνικό Συμβούλιο για την βιοασφάλεια και τις βιοτεχνολογίες cnbb@palazzochigi.it)

25 – 28 Μαρτίου: Στρογγυλό τραπέζι για τον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό υπό την αιγίδα της Eurete (Ευρωπαϊκή Εταιρία Ανάπτυξης, www.eurete.it)

31 Μαρτίου – 4 Απριλίου: « Υψηλές θερμοκρασίες και τριχοειδή φαινόμενα 2004», υπό την αιγίδα του Ινστιτούτου Ενέργειας και Διεπιφανειών, www.ieni.cnr.it, 31/3 – 2/4 στο Sanremo και 3 – 4/4 στο Palazzo San Giorgio

ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ

18 Μαρτίου: Εγκαίνια του Μουσείου της Θάλασσας και της Ναυσιπλοΐας στο Porto Antico, τηλ: 00390102467746

Α π ρ ί λ ι ο ς (Π ρ ώ τ η ε β δ ο μ ά δ α)

ΚΛΑΣΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

1 – 3 – 4 – 6 Απριλίου: Μουσική του Giuseppe Verdi υπό την διεύθυνση του Nicola Luisotti στο θέατρο Carlo Felice

Απρίλιος – Ιούνιος: « Αρμονικός Οίστρος», σε διάφορους χώρους στην πόλη, υπό την αιγίδα της Μουσικής σχολής Giuseppe Conte, τηλ: 00390106982814

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

3 Απριλίου – 4 Ιουλίου: « Μανδήλιον. Μέσα στο ιερό πρόσωπο του Χριστού – από την Ανατολή στη Δύση», στο μουσείο Diocesano, τηλ: 00390102532408, www.palazzoducale.genova.it

Caro Diario (*)

Η Πολιτιστική... ζεστάθηκε, αλλά δεν προσέχει!

Δύο γεμάτοι μήνες ήταν αυτοί που πέρασαν για την Πολιτιστική. Μια διημερίδα – η πρώτη σοβαρή – που διοργανώθηκε για την ανταλλαγή απόψεων και προτάσεων, οι πρώτες επαφές του καλλιτεχνικού διευθυντή Θάνου Μικρούτσικου με παράγοντες της πόλης, αλλά και τα προβλήματα που εξακολουθούν να υπάρχουν κυριάρχησαν σε αρκετές συζητήσεις, οι οποίες φυσικά διακόπηκαν λόγω εκλογών και καρναβαλιού.

Μπορεί, λοιπόν, να «ζεστάθηκε» η Πολιτιστική Πρωτεύουσα, αφού περισσότεροι από ποτέ συζητούν τώρα γι' αυτή, όμως φαίνεται πως δεν... προσέχει. Για να αποδείξει, όμως, ότι προσέχει θα πρέπει τουλάχιστον:

Να μην εκτίθεται από μερικούς συνεργάτες της που λειτουργούν εκ μέρους της με το χειρότερο δυνατό τρόπο...

Να απευθυνθεί σοβαρά στον επιχειρηματικό κόσμο της πόλης, χωρίς να δημιουργεί εχθρούς εκεί που δεν υπάρχουν...

Να αποκτήσει ουσιαστική νομική μορφή

ο φορέας της, η «Αναπτυξιακή Αχαΐας», ώστε να μπορεί να κινηθεί αυτόνομα και χωρίς γραφειοκρατικά προβλήματα...

Να προσλάβει ένα –έστω– άτομο για γραμματειακή υποστήριξη για να μην... ξανασυλλάβουμε τον αντιδήμαρχο Δ. Πεφάνη ή τον Θ. Μικρούτσικο να κλείνουν μόνοι τους τα ραντεβού τους και να ψάχνουν για τηλέφωνα και διευθύνσεις...

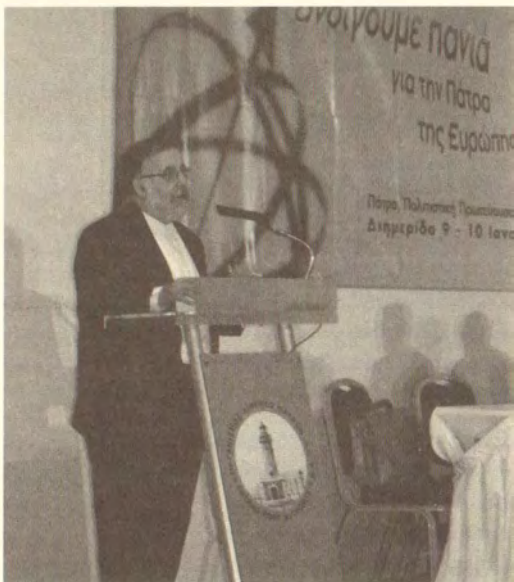
Να ταξιδέψει λίγο περισσότερο στο εξωτερικό για να καταλάβει τι ακριβώς γίνεται αυτή τη στιγμή στον ευρωπαϊκό πολιτισμό και πώς συντονίζονται τέτοια γεγονότα. Κι όταν εννοούμε να ταξιδέψει, δεν αναφερόμαστε σε ταξιδάκια διακοπών, αλλά σε ουσιαστικές επαφές και συλλογή εμπειριών από όλους όσους τις χρειάζονται.

Κι αν αυτά –μαζί με πολλά ακόμα– γίνουν, τότε παράλληλα με την επαφή που θα γίνει με τους φορείς και τα πρόσωπα της πόλης (έχουν ήδη ανακοινωθεί αρκετές θεματικές ημερίδες από το Μάρτιο ως την άνοιξη ώστε να κατατεθούν όλες οι απόψεις για τα επιμέρους ζητήματα του καλλιτεχνικού μέρους), τότε θα μπορεί να αρχίσει η ουσιαστική προετοιμασία.

(*) Ο τίτλος είναι κλεμμένος από μια ταινία του Νάνι Μορέτι και σημαίνει «Αγαπημένο μου ημερολόγιο». Στο «δ» εκφράζει το... αγαπημένο ημερολόγιο της Πολιτιστικής, στο οποίο καταγράφονται γκρίνιες, γεγονότα, σκέψεις και προτάσεις, δικές μας και άλλων, μέχρι να φτάσουμε στο σωτήριο έτος 2006 και να δούμε όλοι από κοντά αν άξιζε τελικά όλη αυτή η περιπέτεια.

Μάθημα πρώτον: Συζητάμε!

Η διημερίδα, τα συμπεράσματα και οι απαιτήσεις που δημιούργησε

Αν ο σκοπός της διημερίδας προβληματισμού για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα που διοργάνωσε ο Δήμος Πατρέων στις 9 και 10 Ιανουαρίου ήταν να συγκεντρωθούν σε ένα χώρο όσοι εν δυνάμει ενδιαφέρονται για το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, τότε ασφαλώς πέτυχε.

Αν το ζητούμενο ήταν να δοθεί μια αίσθηση κοσμοκτονίας και «ωραίας ατμόσφαιρας» στην αίθουσα DOCK 3 του Οργανισμού Λιμένος Πατρέων, τότε επίσης υπήρξε επιτυχία.

Αν από τη διημερίδα κρινόταν η ομοψυχία με την οποία θα κινηθούμε ως το 2006, τότε ασφαλώς και τα πράγματα ήταν πολύ καλά.

Αν πάλι περίμενε κανείς να ακούσει πρωτότυπες απόψεις, επιχειρηματολογημένες προτάσεις και ιδέες που δεν είχαν μέχρι τώρα δημοσιοποιηθεί, τότε ασφαλώς δε θα ερχόταν στη συγκεκριμένη διοργάνωση.

Ένας παράγοντας ήταν καταλυτικός καθ' όλη τη διάρκεια της διημερίδας. Η παρουσία του Θάνου Μικρούτσικου. Είτε συμφωνεί κανείς είτε όχι με την επιλογή του συνθέτη στην καλλιτεχνική διεύθυνση της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, το όνομά του ήταν αυτό που ακούστηκε περισσότερο ίσως κι από τον όρο «Πολιτιστική Πρωτεύουσα» κατά τη διάρκεια των εισηγήσεων.

Είτε γιατί κάποιοι τον αγαπούν, είτε γιατί τον «φοβούνται», είτε γιατί απλώς περιμένουν κάτι απ' αυτόν, κανείς δεν εκφράστηκε αρνητικά ή απαξιωτικά για το θεσμό της Πολιτιστικής.

Ποιες ήταν οι εκπλήξεις της διημερίδας; Πρώτη και καλύτερη η συνεχής παρουσία του Δημάρχου Ανδρέα Καράβολα στο προεδρείο και τις δύο μέρες των εργασιών, για όλες τις ώρες.

Δεκαοχτώ συνολικά ώρες κράτησε η ημερίδα κι εκτός από το Δήμαρχο ήταν αρκετοί αυτοί που παρακολούθησαν το μεγαλύτερο μέρος των εργασιών, κάτι που σπάνια γίνεται σε ανάλογες διοργανώσεις. Κι αν στο οργανωτικό κομμάτι υπήρχε μεγαλύτερη προσοχή (αρκετοί προσκεκλημένοι δεν το έμαθαν ποτέ ότι είχαν κληθεί ενώ άλλοι που έπρεπε να κληθούν αγνοήθηκαν παντελώς), τότε το αποτέλεσμα θα ήταν σαφώς εντυπωσιακό.

Στις εκπλήξεις της διημερίδας και κάποιες απίστευτα κοινότυπες καταθέσεις από πρόσωπα που είχαν δημιουργήσει περισσότερες απαιτήσεις, αλλά και κάποιες τραβηγμένες απόψεις, όπως ένα «μανιφέστο» που κατατέθηκε από ομάδα πατριών καλλιτεχνών οι οποίοι διεκδίκησαν –με πάθος είναι αλήθεια– το δικαίωμα να μετέχουν

στις επιτροπές για την Πολιτιστική, διαμαρτυρόμενοι πως γίνεται να υπάρχει προετοιμασία χωρίς αυτούς!

Σεβαστή φυσικά η άποψη, όμως ας μην ξεχνάμε πως ούτε η Πολιτιστική είναι φεστιβάλ τοπικής δημιουργίας, ούτε ένας καλλιτέχνης κρίνεται λόγω του τόπου καταγωγής του, αλλά λόγω αυτής καθ' εαυτής της καλλιτεχνικής του αξίας.

Πάνω απ' όλα όμως, όταν ένας καλλιτέχνης επιδιώκει επιχορήγηση και συμμετοχή σε επιτροπές δεν μπορεί να κρίνεται από τον... εαυτό του, αλλά

από τους ειδικούς.

Κι αφού η πρώτη συζήτηση πήγε καλά, στο Δήμο θέλουν να τη συνεχίσουν διοργανώνοντας θεματικές ημερίδες γύρω από τη μουσική, το χορό, τα εικαστικά, τον κινηματογράφο, τα μέσα ενημέρωσης και άλλα ζητήματα.

Και για να μην ξεχνιόμαστε... Θα κρατήσουμε τη δέσμευση του αντιδήμαρχου Γιάννη Δημαρά ότι ο Δημοτικός Κινηματογράφος («Ιντεάλ») θα λειτουργεί μέσα στο 2005. Ελπίζουμε να τηρηθεί γιατί είναι οριστικά πια η τελευταία ευκαιρία της πόλης!

Ο Δήμος «διαλέγει» τους «χορηγούς» του

Ένα «φάουλ» έκαναν οι διοργανωτές της διημερίδας το οποίο μπορεί να μην επηρέασε την τελική εικόνα, είναι ενδεικτικό όμως μιας νοοτροπίας που ίσως εξελιχθεί σε επικίνδυνη.

Ξεκινώντας τις εργασίες της διημερίδας, αλλά και στο τέλος της, ανακοινώθηκαν τα ονόματα κάποιων εταιρειών και προσώπων που σύμφωνα με τους διοργανωτές υπήρξαν οι χορηγοί της διοργάνωσης, η οποία είχε συνολικό κόστος, όπως μάθαμε, περίπου 11000 ευρώ. Έγινε μάλιστα ειδική μνεία στο γεγονός ότι οι συγκεκριμένες εταιρείες βοηθούν την πόλη και είναι παράδειγμα προς μίμηση, με τρόπο που άφησε να εννοηθεί ότι όλοι οι υπόλοιποι επιχειρηματίες απλώς κερδοσκοπούν.

Υπάρχει εδώ ένα ζήτημα: Με ποια διαδικασία επέλεξε ο Δήμος τους χορηγούς του; Πότε ανακοινώθηκε η διοργάνωση της διημερίδας ώστε να προλάβουν οι πιθανοί υποψήφιοι να εκδηλώσουν ενδιαφέρον; Και, τελικά, αν κάποιος επιθυμεί να γίνει χορηγός του Δήμου, ώστε να μνησθεί

δημοσίως από τους εκπροσώπους του, θα πρέπει να καταφύγει στη χειρομαντεία για να μάθει πότε υπάρχει σχετική ανάγκη;

Επειδή στο Δήμο Πατρέων δεν υπάρχει κανένα οργανωμένο τμήμα μάρκετινγκ, με αποτέλεσμα οι σχετικές αρμοδιότητες να ανατίθενται σε «συμβούλους» ή «φίλους» που αρκετά συχνά επιλέγονται με περιέργο τρόπο, μήπως πρέπει κάποια στιγμή να επικρατήσει σοβαρότητα και επαγγελματισμός;

Δεν υπάρχουν μόνοι οι φίλοι και οι εκλεκτοί σ' αυτή την πόλη. Υπάρχουν και αυτοί που απλώς κάνουν καλά τη δουλειά τους. Κι αν ο Δήμος δεν μπορεί να τους ψάξει ή κάνει ότι δεν τους βλέπει, ας προστατευτεί τουλάχιστον από αυτούς που τον εκθέτουν.

Στο Δημαρχείο μπαίνουν και βγαίνουν κάθε μέρα κάποιοι τέτοιοι που αρκούν για να κάνουν τη ζημιά και στο Θάνο Μικρούτσικο και στον Ανδρέα Καράβολα και σε αρκετούς άλλους.

A. TΣ.

Η «Γέφυρα του Λεπάντο» συνδέει την Πάτρα με την Ευρώπη

Του Χρίστου Γούδη (*)

Η Πάτρα ξεκινά την διαδρομή ανάδειξής της σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης το 2006, με δύο σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι της προηγούμενης ελληνικής εμπειρίας, της Θεσσαλονίκης. Το πρώτο είναι η ζωντανή και μεγάλο μέγεθος πολιτισμική συνιστώσα της που ακούει στο όνομα Θάνος Μικρούτσικος, και το δεύτερο, το πολυπολιτισμικό ευρωπαϊκό παρελθόν της.

Η έννοια του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης συνεπάγεται την προβολή του πολιτιστικού προσώπου της πόλεως στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο και την συνακόλουθη ανάδειξη της ευρωπαϊκής της προέλευσης και ταυτότητας. Κάτω από αυτήν την οπτική γωνία, είναι σημαντικό να προβληθούν όλα εκείνα τα στοιχεία που την συνδέουν άρρηκτα με την ευρωπαϊκή ιστορία, το ευρωπαϊκό πνεύμα και την ευρωπαϊκή αισθητική.

Το μείζον ιστορικό γεγονός που συνδέει την Πάτρα με την ιστορία της Ευρώπης, και το οποίο γνωρίζουν ακόμη και οι Ευρωπαίοι μαθητές Δημοτικού από τις εγκύκλιες σπουδές τους, είναι η ναυμαχία του Λεπάντο, η οποία έγινε εδώ στη θάλασσα της Πάτρας το 1571 και απετέλεσε κομβικό σημείο στον προσδιορισμό και τη διαμόρφωση μιας ενιαίας Ευρώπης έναντι μιας πολιτισμικά ξένης Ανατολής. Η ανάδειξη του γεγονότος αυτού μέσα από δρώμενα ή μονιμότερα εκθέματα (που θα προκύψουν με την στήριξη προγραμμάτων για την ανέλκυση βυθισμένων πλοίων), σε συνδυασμό με την ονομασία της νέας γέφυρας Ρίου – Αντιρρίου σε γέφυρα του «Λεπάντο» (ούτως ή άλλως η λέξη Ρίο καίτοι πρωτογενώς ελληνική λόγω του δανεισμού της παραπέμπει τους Ευρωπαίους σε λατινική κουλτούρα) θα αποτελούσε πόλο έλξης για τον μέχρι στιγμής απλώς διερχόμενο από την Πάτρα τουρισμό. Θα αποτελούσε μια πρώτη κίνηση για καθιέρωση της Πάτρας σε μόνιμη βάση

ση οργανωμένης ακτινωτής εκκίνησης για Δελφούς – Ολυμπία – Επίδαυρο, σύμφωνα με την πολύ ορθή επισήμανση του Θάνου Μικρούτσικου, με την γέφυρα του Λεπάντο στον φυσικό και συμβολικό της ρόλο της σύζευξης τόπων, λαών και πολιτισμών της Ευρώπης. Πέραν αυτού όμως όλες οι πολιτισμικές συνιστώσες της Πάτρας αποπνέουν άρωμα Ευρώπης.

Η νεώτερη ιστορική της φυσιογνωμία η οποία σφράγισε την γέννηση του Ελληνικού κράτους συνδέεται μέσω των Πουκεβίλ και Μαιζών με την Γαλλία με την οποία συνεχίζονται αργότερα οι πνευματικοί δεσμοί με τον πατρινό Ζαν Μωρεάς μέχρι και των ημερών μας με τη ζωντανή πολιτισμική παρουσία του Γαλλικού Ινστιτούτου.

Η θρησκευτική διάσταση των Πατρών ως χριστιανικό κέντρο προσκύνησης του πολιούχου Αγίου Ανδρέα, αποτελεί σημείο επαφής της ορθόδοξης και καθολικής Ευρώπης, μέσα και από την παρουσία της εδώ καθολικής κοινότητας και των άριστων σχέσεών της με την ορθοδοξία, λόγω των οποίων κατέστη δυνατή η επαναφορά της Τιμίας Κάρας του Αγίου από το Βατικανό (1964) και του Τιμίου Σταυρού του Αποστόλου από την Μασσαλία (1980).

Ειδικά με την Ιταλία υπάρχουν στενοί ιστορικοί και πνευματικοί δεσμοί που εκτείνονται στο βάθος του χρόνου. Από το ρωμαϊκό παρελθόν της Πάτρας, με κορυφαίο ενεργό πολιτιστικό μνημείο το Ρωμαϊκό

Ωδείο, μέχρι τη γέννηση της δημοφιλούς συγγραφέως Ματίλντε Σεράο – συμπωματικά στο ίδιο σπίτι που γεννήθηκε ο εθνικός μας ποιητής Κωστής Παλαμάς (Κορίνθου 239) – τις όπερες του ιταλικού μελοδράματος στο Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων» (μικρογραφία της Σκάλας του Μιλάνου) και τις σύγχρονες καλλιτεχνικές συνεργασίες του Μικρούτσικου με την Μίλβα, εκτείνεται ένα πολύμορφο πολιτιστικό συνεχές φιλίας και «χημικής συγγένειας».

Η πολιτική κουλτούρα της Πάτρας, η οποία μέσω των Δ. Γούναρη, Α. Μιχαλακόπουλου, Γ. Παπανδρέου, Π. Κανελλόπουλου και Κ. Στεφανόπουλου, κυριάρχησε και κυριαρχεί στην ελληνική πολιτική σκηνή, συνδέεται μέσω του Π. Κανελλόπουλου – πέραν της Χαϊδελέβεργης και της Γερμανίας στην οποία ανεδείχθη ως διανοητής – με την Ευρώπη στο σύνολό της, μέσα από το μνημειώδες έργο του «Ιστορία του Ευρωπαϊκού Πνεύματος».

Τέλος η σφριγηλή επιχειρηματική της κουλτούρα την εποχή του κρασιού και της σταφίδας έφερε την Πάτρα σε συνεχή επαφή με την Γερμανία και την Αγγλία με εμφανείς τις μνήμες των επιδράσεών τους στο πολιτισμικό παρόν της πόλης (Αχάια Κλάους, Πριμαρόλια, Θέατρο «Απόλλων» σε σχέδια του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ, Αγγλικανική εκκλησία «Άγιος Ανδρέας»).

Ακόμα και η λαϊκή κουλτούρα της Πάτρας – η ιδιαίτερη βαρύτητα της οποίας θα πρέπει να προβληθεί σωστά μέσα στα πλαίσια της πολιτιστικής πρωτεύουσας – με προεξάρχουσα τη συμβολή της στο θέατρο σκιών (ο Καραγκιόζης γεννήθηκε και εξελίχθηκε

σθαυτή την πόλη με τον Μίμαρο, τον Θεοδωρόπουλο και τους σύγχρονους συνεχιστές τους) και το καρναβάλι, φέρει τα ίχνη των ευρύτερων ευρωπαϊκών επιδράσεων στην κοινωνία της (σιορ Διονύσιος, Εβραίος στις φιγούρες του Καραγκιόζη, βενετσιάνικες μάσκες στα σύγχρονα καρναβαλικά δρώμενα).

Ίσως θα ήταν πολιτισμική παράλειψη αν στην αναδίφηση του παρελθόντος της Πάτρας δεν αναφερόμασταν στην πάλαι ποτέ γνωστή εβραϊκή Συναγωγή της, η οποία σώζεται σήμερα ολόκληρη στο Εβραϊκό Μουσείο των Αθηνών.

Όλα αυτά τα πολύμορφα πολιτισμικά στοιχεία θα πρέπει να προβάλλει η Πάτρα μέσα από τα ζωντανά κύτταρα της ενεργής σημερινής κουλτούρας της : τους ποιητές, τους λογοτέχνες, τους μουσικούς, τους γλύπτες, τους εικαστικούς, αλλά και τους ανθρώπους της του θεάτρου, του κινηματογράφου και των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

Αυτά όμως δεν αρκούν. Γιατί ο πολιτισμός σήμερα δεν μπορεί να κοιτά μόνο στο παρελθόν, οφείλει να κοιτά και στο μέλλον. Και το μέλλον λέγεται επιστήμη και τεχνολογία. Στα πλαίσια αυτής της διευρυμένης και σύγχρονης πολιτισμικής αντίληψης, θα ήθελα να δημοσιοποιήσω ότι – μετά από ομόφωνη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Πατρέων επί δημαρχίας Ευάγγελου Φλωράτου και στη συνέχεια πλήρους στήριξης μιας δικής μου πρότασης από τον νυν Δήμαρχο Ανδρέα Καράβολα – εκπονείται στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών μελέτη για την δημιουργία, από τον Δήμο της Πάτρας, Κέντρου Κουλτούρας του Διαστή-

ματος. Ένός σύγχρονου διαδραστικού επιμορφωτικού-πολιτισμικού κέντρου όπου ο επισκέπτης θα έρχεται σε ζωντανή επαφή με τον μαγικό κόσμο των πλανητών, των άστρων, των γαλαξιών και του Σύμπαντος. Στο βαθμό που οι δραστηριότητες της πολιτιστικής πρωτεύουσας επεκταθούν και εκτός Πατρών, το καινούργιο μεγάλο τηλεσκόπιό μας "Αρίσταρχος" στον Χελμό των Καλαβρύτων μπορεί να δώσει μία επιπλέον διάσταση σε αυτό το εγχείρημα.

Η πρόταση πάντως του Εθνικού Αστεροσκοπείου προς τον Δήμο της Πάτρας θα είναι πολυμορφική, προβλέποντας και την δυνατότητα επέκτασης του έργου σε Κέντρο Κουλτούρας και Επιστήμης. Θα σκιαγραφεί πρακτικά και το μείζον όραμα της δημιουργίας μιας μικρής πόλης μέσα στην πόλη, σημείο συνάντησης όλων εκείνων που τα ενδιαφέροντά τους είναι η παιδεία, οι καλές τέχνες και ο πολιτισμός. Γιατί, για να φτιαχθεί ένα τέτοιο έργο πραγματικής πολιτισμικής υποδομής με το βλέμμα στραμένο στο μέλλον, θα απαιτηθεί συμβολή από τους χώρους της γλυπτικής, των εικαστικών τεχνών, της μουσικής και της ποίησης για να επιτευχθεί η ζεύξη ανάμεσα στις δύο κουλτούρες, την ανθρωπιστική και την τεχνολογική. Γιατί οι δύο αυτοί κόσμοι δεν μπορεί να παραμένουν αποκομμένοι ο ένας από τον άλλο.

Η εμπειρία μου από την διοργάνωση στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, με την συνεργασία του British Council, βραδιάς Ποίησης και Αστρονομίας (20 Σεπτεμβρίου 2002) ήταν συγκλονιστική. Ήταν μια εκδήλωση που άρχισε στις εννιά το βράδυ και

συνεχίστηκε μέχρι τις πρωινές ώρες, με τον κόσμο – μετά την παρακολούθηση της απαγγελίας ποίησης σχετικής με την Αστρονομία – να περιμένει υπομονετικά για να δει τη σελήνη και τα άστρα μέσα από τα τηλεσκόπια του Αστεροσκοπείου στο Θησείο, υπό τους ήχους της μουσικής επένδυσης από τον "Σταυρό του Νότου" και το "Slow Motion" του Θάνου Μικρούτσικου.

Είναι γεγονός ότι στον εικοστό πρώτο αιώνα δεν μπορεί να παραχθεί πολιτισμός έξω από το κοσμοείδωλο της επιστήμης και της τεχνολογίας. Τα εργαλεία του πολιτισμού, οι καλές τέχνες και τα γράμματα, θα πρέπει να αναζητήσουν το παράθυρο με θέα στα επιτεύγματα και στην απεικόνιση του κόσμου μέσα από τα μάτια της επιστήμης και της τεχνολογίας. Είναι ένας πιο πραγματικός κόσμος και συνάμα πιο μαγικός. Η μουσική, η ποίηση, η λογοτεχνία, το θέατρο, ο χορός και η ευρύτερη εικαστική δημιουργία του μέλλοντος, είναι τέχνες που δραπετεύουν από τον πλανήτη, είναι τέχνες του Διαστήματος. Ζούμε στον αιώνα της γέννησης μιας Νέας Αισθητικής. Στα πλαίσια του θεσμού της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης είναι μοναδική ευκαιρία, η Πάτρα το 2006 να αποτελέσει πρωτοπορία.

(*) Ο Χρίστος Γούδης είναι Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών και Διευθυντής του Ινστιτούτου Αστρονομίας και Αστροφυσικής του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών.

Το κείμενο αποτέλεσε το βασικό κορμό εισήγησης στη διημερίδα ευαισθητοποίησης «Πάτρα – Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006»

Πέτυχε η αποστολή στη Ρωσία!

Παρά τα προβλήματα με το ΜΙΕΤ...

Η έκθεση «100 χρόνια Ρωσία – φωτογραφικές μαρτυρίες» ήταν ένα καινούριο μεγάλο βήμα για το «δόντι» στη διοργάνωση των εκδηλώσεων. Φυσικό κι επόμενο, λοιπόν, να γίνουν λάθη, αλλά και να κερδίσουμε πολλές εμπειρίες, υπερπολύτιμες για τις επόμενες πρωτοβουλίες μας.

Στα θετικά αυτών των εμπειριών η γνωριμία και η συνεργασία μας με το Ριζάρειο Ίδρυμα. Ο αεικίνητος πρόεδρος του Άγγελος Κίτσος, η Κωνσταντίνα Κατσάρη που είχε αναλάβει όλες τις συνηνοήσεις, αλ-

οδοπορικό στο ρωσικό πολιτισμό (μέσα από τη θρησκευτική ζωγραφική), αλλά και οι εντυπώσεις από μια περιπλάνηση στην Πάτρα που ξεκίνησε απλώς για να διανεμηθούν οι αφίσες της έκθεσης και κατέληξε στην εξαγωγή ενδιαφερόντων (και κάποιες φορές πικρών...) συμπερασμάτων.

Ο δεύτερος ιδρυματικός φορέας που συμμετείχε στην έκθεση, το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας (ΜΙΕΤ), μπορεί να φάνηκε εξαιρετικά πρόθυμο στην παραχώρηση του χώρου, όμως δεν απέ-

λά και οι υπόλοιποι άνθρωποι του Ιδρύματος θα μας... Ξαναβρούν στο δρόμο τους, αφού είναι δεδομένο πως θα συνεργαστούμε και πάλι τους αμέσως επόμενους μήνες.

Εξίσου καλή και η συνεργασία μας με το φωτογραφικό πρακτορείο «Άπειρον». Μαθαίνοντας τις δραστηριότητές του (κυρίως στους τομείς των εκδόσεων και των εκθέσεων), θα φροντίσουμε να σας ενημερώνουμε διαρκώς για τα νέα του.

Στα επόμενα κείμενα ακολουθεί ένα διαφορετικό

φυγε τη δημιουργία προβλημάτων που απέτρεψαν τη διοργάνωση εκδηλώσεων παράλληλων με την έκθεση. Σεβόμενοι τόσο την τεράστια ιστορία και προσφορά του, όσο και το πρόσωπο του διευθυντή του Διονύση Καψάλη, πιστεύουμε ότι τα προβλήματα στη συνεργασία ήταν απλώς μια κακή στιγμή...

(*) Οι φωτογραφίες είναι από τα εγκαίνια της έκθεσης. Δεξιά ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Ριζαρείου Ιδρύματος Άγγελος Κίτσος και ο Περιφερειακός Διευθυντής της Εθνικής Τράπεζας Αντώνης Μπούσης.

Δύο μπλε σκιές...

Του Νίκου Κονδύλη

Όλως περιέργως, αφού κατάφερα να αναδυθώ από τα βάθη του βραδινού ύπνου μου, η πρώτη μου σκέψη, ιδιαίτερα έντονη, ήταν πόσο του μηνός είχαμε... Μετά θυμήθηκα ότι είχα να κάνω την διανομή των προσκλήσεων για την έκθεση φωτογραφίας «Εκατό χρόνια Ρωσία – φωτογραφικές μαρτυρίες» και να τοποθετήσω τις αφίσες. Επομένως ήταν 19 Δεκεμβρίου του 2003.

Φόρεσα το τζιν παντελόνι, ένα τζιν μπουφάν, ένα πουλόβερ, το αγαπημένο μου κεραμιδί κασκόλ και ήρθε η επόμενη απορία.: να ξυριστώ ή να μην ξυριστώ; Η απόφαση ήταν να μην... Βαριόμουν.

Βρέθηκα λοιπόν στους δρόμους, με την τσάντα γεμάτη προσκλήσεις, τις διευθύνσεις και τις αφίσες ανά χείρας, τις οποίες έπρεπε να τοποθετήσω μέσα σε βιτρίνες καταστημάτων και μόνο. Προετοίμασα το λόγο που θα απηύθυνα στους καταστηματαρχές στα συνήθη μέτρα: πρόλογος – θέμα – επίλογος σε συσκευασία κονσέρβας τύπου σαρδέλες πικάντικες: ετικέτα – το καπάκι της κονσέρβας – οι σαρδέλες με την πιπεριά και το λάδι. Γρήγορο και νόστιμο.

Το μόνο μεταφορικό μου μέσο ήταν ένα καλό ζευγάρι παπούτσια στα οποία είχα απόλυτη εμπιστοσύνη ότι θα με οδηγούσαν με ασφάλεια στους προορισμούς μου. Έτσι ανέβαινα σκαλιά, κατηφόριζα δρόμους, καλημέριζα, χαιρετούσα, έφευγα και συνέχιζα. Χωρίς όμως να το καταλάβω βρέθηκα στο μάτι ενός κυκλώνα ή αλλιώς στο μάτι ενός αστερισμού που την συγκεκριμένη στιγμή μου ασκούσε επιρροή, σε συνδυασμό με μία πολιτική, πολιτιστική και οικονομική εγκεφαλική ασθένεια. Γενικώς αυτοί οι μονόφθαλμοι Τιτάνες και τα σχήματα λόγου δεν επιδρούσαν πότε ευνοϊκά σε μένα! Η επιρροή αυτή λοιπόν λειτούργησε έως εξής:

Ανηφορίζοντας ένα δρόμο, διάλεξα ένα κατάστημα με ωραία βιτρίνα και μπήκα. Αμέσως παρατήρησα ότι δεν υπήρχε απολύτως κανένας για να απευθυνθώ παρά μόνο τρεις οθόνες ψηλά σε ένα τοίχο όπου παιζόταν μια πασιέντζα. Η ίδια και στις τρεις.

– Καλημέρα σας. (η αρχή της Ετικέτας)

Δεν απάντησε κανείς.

– Καλημέρας σας! (πιο δυνατά)

Κοιτάω και βλέπω τον υπεύθυνο καθισμένο μπροστά σε ένα υπολογιστή, στο βάθος του καταστήματος, να ρίχνει την εν λόγω πασιέντζα. Όταν με αντιλήφθηκε, του είπα περί τίνος επρόκειτο, πήρα την άδεια, κόλλησα την αφίσα στη κάτω γωνιά της βιτρίνας ενώ αυτός συνέχιζε την πασιέντζα που φαινόταν να του βγαίνει! Μου πέρασε μια σκέψη για την οικονομία της πόλης εκείνη τη στιγμή, αλλά δεν την συνέχισα. Συνέχισα όμως στο επόμενο κατάστημα όπου αφού έγινε η γνωστή διαδικασία, άρχισα να κολλάω την αφίσα. Τότε ερωτήθηκα:

– «Και πού είναι αυτή η έκθεση;»

– «Στο Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης».

– «Τι ώρα;»

– «Στις 8:30».

– «Πότε θα γίνει;»

Κοίταξα την αφίσα...

– «Σήμερα».

– «Θα έχει μπουφέ;»

– «Ναι, μάλλον...»

– «Μεγάλο μπουφέ;»

– «Δεν ξέρω!»

– «Πότε θα είναι ανοικτός ο μπουφές;»

– «Πάρτε δύο προσκλήσεις, και ελάτε να το διαπιστώσετε μόνοι σας!»

Μου πέρασε ξανά μια σκέψη για την οικονομία της πόλης αλλά και πάλι δεν την συνέχισα.

Συνέχισα ξανά το δρόμο μου και μετά από ένα χρονικό διάστημα συνειδητοποίησα ότι με συνόδευαν(;) – συντρόφευαν; Προστάτευαν; – δύο μπλε σκιές. Όπου κολλούσα εγώ αφίσες οι δύο σκιές καθόντουσαν στο απέναντι πεζοδρόμιο, μου ρίχνανε μια σκιδωτή μπλε ματιά και μετά κοίταγαν τα συννεφάκια στον ουρανό. Συνειδητοποίησα, λοιπόν, ότι ενώ τώρα θυμόμουν πολύ καλά την ημερομηνία, άρχιζα να αμφιβάλλω για την χρονολογία. Στο μεταξύ περπατούσα μαζί με τις μπλε σκιές έως την στιγμή που κοίταξα σ' ένα καθρέφτη καταστήματος. Σε πρώτο πλάνο ένας με τζιν παντελόνι, τζιν μπουφάν, μια τσάντα στον ώμο, αφίσες στα χέρια που έγραφαν «Έκθεση Φωτογραφίας – Εκατό Χρόνια Ρωσία», κεραμιδί κασκόλ, γένια. Σε δεύτερο πλάνο, δύο «αδιάφοροι» αστυνομικοί σε απόσταση πέντε μέτρων! Μετά από λίγο, αποχώρισαν. Φαίνεται ότι στο νιοστό κατά σειρά κατάστημα, κατανόησαν (:) περί τίνος πρόκειται!

Κάτω από την επίρροια του ίδιου κυκλώνα ή αστερισμού, επέλεξα ένα μικρό κατάστημα. Την ώρα που μπήκα, ο υπεύθυνος εξυπερευούσε έναν πελάτη. Αυτό δεν με εμπόδιζε να του εκφωνήσω τον συσκευασμένο λόγο μου. Την στιγμή που μου έδινε την άδεια της τοποθέτησης, μου έριξε μια συνωμοτική ματιά του τύπου «Εμείς οι δύο έχουμε κάτι κοινό». Παρόλο που δεν μπορούσα να φανταστώ το «κοινό» που μας «έδενε», μου κίνησε την περιέργεια αυτό το αινιγματικό βλέμμα.. Όταν πλέον ο πελάτης εξυπηρετήθηκε και αποχώρισε, το νέφος της περιέργειας και απορίας μου ξεκαθάρισε σιγά,σιγά μετά τις ερωτήσεις του και τα σχόλιά του που με χτυπούσαν σαν ριπές βόρειου ανέμου...

– «Πραγματικά αυτές οι φωτογραφίες είναι καταπληκτικές, δεν νομίζετε; Εγώ έχω και το βιβλίο».

Το βιβλίο δεν το γνώριζα, τις φωτογραφίες δεν τις είχα δει, αλλά ρίχνοντας μια ματιά στην αφίσα σκέφτηκα ότι δεν πρέπει να είχε άδικο και έτσι μονολεκτικά απάντησα:

– «Ναι».

– «Και η έκδοση του βιβλίου είναι πολύ καλή».

– «Ναι, ναι...»

Εκείνη την στιγμή τελείωσα και την τοποθέτησή.

– «Να σας δώσω και μία πρόσκληση για την έκθεση».

– «Ασφαλώς! Το βιβλίο με τις φωτογραφίες είναι καταπληκτικό αν και λίγο ακριβό, δεν νομίζετε;»

– «Ε;»

– «Δεν γνωρίζετε το βιβλίο εκατό χρόνια Ρωσία; Αν θέλετε μπορώ να σας το δείξω».

Δεν ήθελα να φανώ αγενής και έτσι απάντησα:

– «Ασφαλώς! Είμαι περιέργος να το δω. Είμαι σίγουρος ότι θα είναι ενδιαφέρον».

Άρχισε να ψάχνει κάτω από ένα τραπέζι και μέσα από ένα μπαούλο έβγαλε ένα τεράστιο σκονισμένο τόμο που αφού τον ξεσκόνισε, τον τοποθέτησε στον πάγκο του ταμείου και τον άνοιξε.

– «Εδώ α! Εδώ η κόκκινη πλατεία»

– «Πανέμορφη!» Απάντησα

– «Και εδώ, να η εκκλησία του Άγιου Πέτρου!» (Νομίζω ότι είπε!)

– «Πραγματικά είναι αξιοθαύμαστη!»

– «Α! αχ! Και εδώ ο Πατέρας Λένιν!»

Εκείνη την στιγμή κατάλαβα τα πάντα. Το κοινό που νόμιζε πως είχαμε αυτός ο άνθρωπος ήταν τα γένια μου, το τζιν παντελόνι, το κεραμιδί κασκόλ – χωρίς βέβαια να φοράει και αυτός τα ίδια ρούχα αλλά μάλλον σε κάποιο παρελθόν τα είχε φορέσει για ένα διαφορετικό λόγο από εμένα – και η αφίσα που έγρα-

φε εκατό χρόνια Ρωσία.

– «Ναι, ναι. Εδώ ήταν άρρωστος;»

– «Αλσχάμερ ή εγκεφαλικό ο καημένος!»

– «Ξέρετε, είναι πολύ ενδιαφέρον το βιβλίο αλλά πρέπει να φύγω».

– «Μα καθίστε άλλο λίγο να δούμε την Μητέρα Ρωσία».

– «Ε; Ε, όχι! Δυστυχώς, έχω δουλειά! Ευχαριστώ πολύ πάντως».

Έφυγα μπερδεμένος! Άρχισα να αμφιβάλλω εντελώς για την χρονολογία!

Αποφάσισα να φανώ πιο προσεχτικός στις επιλογές μου αλλά μάταια! Μπήκα λοιπόν σε ένα καφέ και όταν πέρασα την πόρτα σκέφτηκα: «Γιατί δεν έδωσες σημασία στο κόκκινο χρώμα της;». Να τώρα που άκουγα τον Άσημο! Όχι, όχι! Τον Παπακωνσταντίνου να βάζει το χακί ή τελοσπάντων να βρίσκεται σε μια διαδήλωση. Μέσα επικρατούσε σκοτεινιά. Ούτε μια λάμπα αναμμένη. Δυο, τρεις θαμώνες πίνανε το φαρμάκι της άδικης ζωής! Ο μπάρμαν (μεγάλης ηλικίας) μου έδωσε την άδεια να τοποθετήσω την αφίσα στην βιτρίνα του με μεγάλη χαρά. Έσκυψα να κολλήσω την αφίσα στη βιτρίνα, κάτω από την πλαστική κουρτίνα του που με σκόνιζε ενώ ο Παπακωνσταντίνου είχε σωπάσει στον ήχο της τρομπέτας, και αυτός μου φώναζε να την τοποθετήσω πιο ψηλά.

– «Πιο ψηλά από εδώ;» Ρώτησα

– «Πιο ψηλά, φίλε μου, να φαίνεται καλά!»

Στο μεταξύ, ώσπου να καθορίσουμε το σημείο, με είχε σκεπάσει η σκόνη και ο Παπακωνσταντίνου είχε περάσει στα «Αγροτικά»...

Όταν βγήκα έξω Ξαναδιάβασα την αφίσα αναρωτώμενος μήπως είχα μπλέξει κατά λάθος σε κάτι χωρίς να το γνωρίζω. Μπα! Μια έκθεση φωτογραφίας ήταν και μόνο!

Σε λίγο τελείωνε η δουλειά μου. Μου έμεναν δύο καταστήματα και μια τράπεζα όπου θα έδινα μια πρόσκληση και μια αφίσα. Στο προτελευταίο κατάστημα ο καταστηματάρχης μου είπε: «Βάλε την αφίσα, αλλά θα μαζευτεί απέξω όλη η αστυνομία!» Του εξήγησα ότι πρόκειται για έκθεση φωτογραφίας και μου εξήγησε πως αυτό δύσκολα το καταλαβαίνουν οι αστυνομικοί που είχαν βάλει στο μάτι το μαγαζί του! Την τοποθέτησα και μετά από ένα τέταρτο δεν υπήρχε. Ε!

Επιτέλους θα πήγαινα και στην τράπεζα και τέρμα!

Μπαίνω λοιπόν και βρίσκω έναν υπάλληλο που για καλή μου τύχη ήταν αρκετά απασχολημένος για να προσέξει την εμφάνισή μου και τις αφίσες. Απάντησε στην ερώτησή μου για το που μπορώ να βρω τον συγκεκριμένο άνθρωπο στον οποίο έπρεπε να δώσω την πρόσκληση, χωρίς να σηκώσει το κεφάλι του. Ήταν στον δεύτερο όροφο και αφού στριμώχτηκα στο ασανσέρ, βρέθηκα εκεί. Ο άνθρωπος που συνάντησα πρώτο, ήταν αυτός που έψαχνα. Αν δεν είχα βιώσει τα προηγούμενα περιστατικά δεν θα καταλάβαινα γιατί ένωσε τόσο αμήχανα! Σχεδόν τρομοκρατημένος ήταν όταν τον ρώτησα αν είναι ο κύριος τάδε. Με ρώτησε με τη σειρά του λοιπόν:

– «Ποιος είσαι εσύ;»

– «Σας έφερα μια πρόσκληση».

Είχα γένια...

– «Τι πρόσκληση;»

– «Για την Έκθεση Φωτογραφίας Εκατό Χρόνια Ρωσία. Να και η αφίσα...»

Φόραγα τζιν...

– «Και τι θέλεις εδώ;»

– «Μα για να σας δώσω την πρόσκληση!»

Και κεραμιδί κασκόλ...

– «Τι γράφει η αφίσα; Για να την δω...»

– «Ορίστε, είναι στο Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τραπέζης».

– «Γράφει πώς είναι της Εθνικής Τράπεζας;»

– «Ορίστε!»

– «Συγνώμη που σε ρωτάω αλλά σήμερα εδώ γινόταν χαμός!»

Ε! Δίκιο είχε ο άνθρωπος. Όλο και κάποιος καμικάζι θα ανατινάχθηκε στα γραφεία! Ίσως ένα αεροπλάνο με Άραβες να κατευθυνόταν προς την τράπεζα, κάποιος τρομοκράτης να τον απειλούσε, και ένα αυτοκίνητο απ' έξω να ήταν παγιδευμένο με TNT.

Θυμώμουν τώρα καλά την ημερομηνία της ημέρας εκείνης (19–12–2003) και της ημέρας που θα τελείωνε η έκθεση φωτογραφίας (15–2–2003). Και παρ'όλο που είχα μπερδευτεί πια άσχημα με την χρονολογία, δεν έπαυε να είναι μια συνηθισμένη Παρασκευή του 2003!

Θρησκευτική ζωγραφική στη Ρωσία

Μια σύντομη επισκόπηση

Του Παναγιώτη Στ. Φωτίου

Η Ρωσία, μια χώρα μεγάλη και με πλούσια ιστορία και σπουδαίο πολιτισμό, φαίνεται ότι αιώνες τώρα διατηρεί (παρά τα όποια κενά και τα όποια προβλήματα) στενή σχέση με τον Ελληνισμό. Η σχέση αυτή άρχισε, έστω και εχθρικά-ανταγωνιστικά, νωρίτερα από τον 9ο και 10ο μ.Χ. αιώνα, όταν οι Βυζαντινοί συνάντησαν και αντιμετώπισαν τους Ρως με τα μονόξυλά τους. Είχαν συνάψει και κάποιες εμπορικές συμφωνίες.

Ο εκχριστιανισμός των εχθρών και πολεμίων ήταν μια από τις τακτικές της Βυζαντινής διπλωματίας, ώστε να είναι δυνατόν να κλείνονται μέτωπα και να δημιουργούνται συμμαχίες. Σαφείς ιστορικές πηγές για τον εκχριστιανισμό των Ρώσων δεν έχουμε, αλλά διαθέτουμε αρκετές θρησκευτικές αναφορές. Αν και ο εκχριστιανισμός των κατοίκων της νότιας Ρωσίας, που βρέχεται από τα νερά της Μαύρης θάλασσας, είχε αρχίσει από τον 4ο αιώνα σιγά-σιγά, η συνάντησή των Ρώσων με την Ορθοδοξία ξεκινάει επισήμως με τη βάπτιση του βασιλιά του Κιέβου που έγινε το 988 μ.Χ.

Ο πρίγκηπας Βλαδίμηρος απέστειλε «αποκρισάριους» σε διάφορες χώρες για να ερευνήσουν τις διαφορετικές θρησκείες για να αντικαταστήσει με την καλύτερη την ειδωλολατρεία που ίσχυε μέχρι τότε. Πήγαν στο Ισλάμ και πήγαν και στην Κωνσταντινούπολη, όπου παρακολούθησαν λειτουργία στην Αγία Σοφία. Οι αποκρισάριοι, όπως καταγράφεται στο «Αρχικόν Χρονικόν» του 11ου αιώνα απάντησαν και μεταξύ άλλων ανέφεραν τα εξής: «*Πήγαμε στην Ελλάδα, και οι Έλληνες μας πήγαν σε ναούς όπου λατρεύουν τον Θεό τους, και δεν ξέραμε αν βρισκόμαστε στη γη ή στον ουρανό. Γιατί στη γη δεν βρίσκεται τέτοια λαμπρότητα και τέτοια ομορφιά απεριγράπτη με λόγια. Το μόνο που μπορούμε να πούμε είναι πως σε τέτοιας λογής ναούς πράγματι κατοικεί ο Θεός ανάμεσα στους ανθρώπους, και*

*πως οι θρησκευτικές ακολουθίες των Ελλήνων είναι λαμπρότερες από τις τελετές όλων των άλλων εθνών. Αυτή η ομορφιά θα μας μείνει αλησμόνητη».*¹

Έτσι ξεκινάει η μεγάλη περιπέτεια της Ορθοδοξίας στη Ρωσία. Στους αιώνες που ακολούθησαν, το πνεύμα των Ρώσων δεν απομακρύνθηκε ποτέ από τον αρχικό θαυμασμό των αποκρισαρίων του Βλαδίμηρου και η Ρωσική Εκκλησία διατήρησε με το δικό της τρόπο την λειτουργική, πνευματική και αισθητική υπόσταση του Χριστιανισμού. Η Εκκλησία της Ρωσίας θα μείνει «υποτελής» στο Οικουμενικό Πατριαρχείο μέχρι το 1449 και ύστερα θα αυτονομηθεί και θα διοικείται και θα ποιμνείται από δικό της Πατριάρχη.

Το Βυζάντιο θα προσφέρει, εκτός από την ορθοδοξία, και το αλφάβητο, το σλαβικό αλφάβητο του Κυρίλλου και του Μεθοδίου, το οποίο θα συμβάλλει στη δημιουργία και διάδοση της σπουδαίας Ρωσικής λογοτεχνίας.

Όπως ήταν φυσικό στην αρχή θα προσφέρει βοήθεια σε όλους τους τομείς (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, διδασχά και συγγράμματα και σε ό,τι ήταν αναγκαίο για τη θρησκευτική ζωή και όχι μόνο).

Εδώ θα περιοριστούμε μόνο στη θρησκευτική ζωγραφική και μάλιστα στην ιστορική πορεία και εξέλιξη της από την αρχή μέχρι τις αρχές του 15ου αιώνα. Νομίζουμε ότι στο διάστημα αυτό διαμορφώθηκε αυτό που απετέλεσε τη βάση για τη μετέπειτα καλλιτεχνική δημιουργία στη θρησκευτική ζωγραφική.

Η Ρωσική θρησκευτική ζωγραφική προσεγγίστηκε και ερμηνεύτηκε με τρεις κυρίως τρόπους-θεωρίες.

1. Για τους μελετητές του 1940-1950, οι οποίοι ακολούθησαν την επίσημη κρατική ιδεολογία της

εποχής, η Ρωσική θρησκευτική ζωγραφική διακρίνεται για την εξαιρετική αυθεντικότητα και γνησιότητα της: να μεν η εθνική Ρωσική σχολή πήρε τις αρχές της από την Βυζαντινή τέχνη του 10ου αιώνα, πλην σύντομα απελευθερώθηκε βρίσκοντας τη δική της έκφραση, τη δική της ταυτότητα, και στην πάροδο του χρόνου εξελίχθηκε ανεξάρτητα, όχι μόνον από την τέχνη της Βυζαντινής Ανατολής, αλλά και από εκείνην της Χριστιανικής Δύσης.

2. Οι μελετητές του '60 και του '70 προσέγγισαν τη Ρωσική θρησκευτική ζωγραφική ως συνάρτηση των καλλιτεχνικών εξελίξεων του Βυζαντινού κόσμου, εξετάζοντας τις διεθνείς επαφές ανάμεσα σε διπλωμάτες, εκκλησιαστικούς αρχηγούς, και καλλιτέχνες. Γνώμνας της καινούριας αυτής τάσης ήταν η αναζήτηση των επιδράσεων της Βυζαντινής και Σερβικής τέχνης στην Ρωσική, και η μέθοδος που ακολουθήθηκε προσέβλεπε πρώτα στην επισήμανση μεμονωμένων Ρωσικών έργων που εντάσσονταν μέσα στην ευρεία «Βυζαντινή οικογένεια» και, έπειτα, στην σύγκριση των έργων αυτών με μεγάλες ομάδες Ρωσικών έργων που είχαν μέχρι τότε αποτιμηθεί ως «γνήσια προϊόντα της Ρωσικής παράδοσης», και ως ανεξάρτητα από την τέχνη του Μεσογειακού κόσμου.

3. Η νέα προσέγγιση που ακολουθείται συστηματικά στις τελευταίες δεκαετίες θεωρεί όλα τα έργα της Ρωσικής μεσαιωνικής τέχνης -ανεξάρτητα από το περιεχόμενο, την ποιότητα, ή ακόμα και την γεωγραφική προέλευσή τους- ως αναπόσπαστη έκφραση του ευρύτερου Βυζαντινού πολιτισμού, και τα ερμηνεύει ως αντανακλάσεις Βυζαντινών προτύπων της εποχής που δημιουργήθηκαν.

Θα δώσουμε τώρα ένα πολύ σύντομο ιστορικό περίγραμμα της πορείας και εξέλιξης της τέχνης αυτής για να επιμείνουμε περισσότερο σε δύο μορφές που έπαιξαν καθοριστικό ρόλο και αποτέλεσαν σταθμούς στην θρησκευτική ζωγραφική της Ρωσίας, τον Θεοφάνη τον Έλληνα και τον Αντρέϊ Ρουμπλιώφ.

α. Πρώιμος 11ος αιώνας :

Κατά την περίοδο αυτή, Έλληνες καλλιτέχνες μετακαλούνται και εργάζονται συστηματικά στη Ρωσία. Η πλειονότητα των εικόνων που ζωγραφίστηκαν στη Ρωσία αυτή την εποχή δεν διαφέρει από τις σύγχρονές τους Βυζαντινές. Η τέχνη αυτής της περιόδου ταυτίζεται πλήρως με την ομολογητή τέχνη του Βυζαντίου. Σημαντικότερο έργο των αρχών αυτής της περιόδου είναι η ψηφιδωτή διακόσμηση της Αγίας Σοφίας του Κιέβου,

Ιωάννης Πρόδρομος Δεήσεως. Ψηφιδωτό. 1037. Κίεβο, Νσός Αγ. Σοφίας

που χρονολογείται γύρω στο 1037 (κατά την βασιλεία του Ιαροσλάβου του Σοφού) και έγινε από Κωνσταντινοπολίτες καλλιτέχνες που μετεκλήθησαν στο Κίεβο για τον σκοπό αυτό. Η τεχντροπία των ψηφιδωτών αυτών μοιάζει κατά πολύ με εκείνη των σύγχρονων ψηφιδωτών στον Όσιο Λουκά (1053) και στη Νέα Μονή της Χίου (1038) και, με τις σχηματοποιημένες μορφές και αποστασιοποιημένες φυσιολογίες, αποπνέει ένα αυστηρό ασκητικό, ιερατικό, μη-κλασσικό πνεύμα.

β. 12ος αιώνας:

Το πρωιμότερο δείγμα ψηφιδωτών του 12ου αι. προέρχεται από την Μονή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ της Χρυσής Στέγης (1108) στο Κίεβο. Η τεχντροπία των ψηφιδωτών αυτών συμμορεύεται με την αντίστοιχη Κομηνήνεια της Κωνσταντινούπολης: μορφές των οποίων η ρεαλιστική σωματικότητα υποχωρεί κάπως προς χάριν

Παναγία Ελεούσα (Παναγία του Βλαντιμίρ, Vladimiskaja). Πρώτο μισό 12ου αι., 104x69 εκ. Ζωγραφημένη στην Κωνσταντινούπολη. Μόσχα, Γκαλερί Τρετιακόφ.

της πνευματικότητας. Παρ' όλα αυτά, το κλασσικό στοιχείο στην αντίληψη της μορφής ενυπάρχει.

Το 1155 η εικόνα της Παναγίας της Ελεούσας, που είναι περισσότερο γνωστή ως Παναγία του Βλαντιμίρ, μεταφέρθηκε από το Κίεβο στο Βλαντιμίρ. Η εικόνα χρονολογείται στο δεύτερο τέταρτο του 12ου αιώνα, και είναι έργο υψηλής τέχνης της Κωνσταντινούπολης. Παρά τις μεγάλες φθορές και επιζωγραφήσεις που έχει υποστεί, η εικόνα, με τις κλασσικές μορφές της που αποπνέουν μίαν υψηλή πνευματικότητα, μαρτυρεί τα χαρακτηριστικά της μεγάλης τέχνης των Κομηνών και κατέστη το παλλάδιο της Ορθόδοξης Ρωσίας.

Γύρω στα μέσα του 12ου αι., δύο σύνολα τοιχογραφιών, το ένα στη Μονή του Σωτήρος στο Μιρόζ του Πσκοβ (1156) και το άλλο στο ναό του Αγ. Γεωργίου στην Στάραια Λάντογκα (1167), μαρτυρούν μια στροφή της τεχντροπίας προς τον εξπρεσιονισμό. Οι ζωγράφοι στη Μονή του Σωτήρος ήλθαν πιθανότατα από την Κωνσταντινούπολη, καλεσμένοι από τον Έλληνα Μητροπολίτη Πσκοβ, Νήφωνα. Η τεχντροπία και η διάταξη του εικονογραφικού προγράμματος στον Αγ. Γεώργιο υποδεικνύουν την ίδια ομάδα ζωγράφων.

Ο εξπρεσιονισμός που αρχίζει να διαφαίνεται στα δύο παραπάνω σύνολα εξελίσσεται και κυριαρχεί σε μεγάλο βαθμό κατά την όψιμη Κομηνήνεια εποχή (τέλη του 12ου αι.) σε όλη τη Βυζαντινή επικράτεια. Χαρακτηριστικά του είναι ο οδυναμισμός στο σχέδιο και την πινελιά, οι πλήρεις ενέργειες μορφές και οι δραματικές συνθέσεις, όπου η ηρεμία και η ισορροπία φθίνουν προς χάρη μιας δραματικής εκφραστικότητας. Οι τοιχογραφίες στη Νερέντιτσα του Νόβγκοροντ (1199) εντάσσονται σ' αυτό το κλίμα.

γ. 13ος αιώνας:

Λόγω της Μογγολικής κατοχής διακόπτεται κατά πολύ η καλλιτεχνική επικοινωνία με το Βυζάντιο. Εξάλλου, η Κωνσταντινούπολη την ίδια εποχή τελεί υπό Φράγγικη κατάληψη. Στη Ρωσική ζωγραφική της εποχής αυτής αρχίζουν να διαφαίνονται κάποια τυπικά γηγενή χαρακτηριστικά: μια αυστηρή αρχαιότητα (που εκφράζεται με σχηματοποίηση στο σχέδιο και στο πλάσιμο των μορφών, απλοϊκότητα στην έκφραση των προσώπων και στη διατύπωση της σύνθεσης, και ζωηρά χρώματα-ο χρυσός κάμπος των εικόνων υποκαθίσταται από ζωηρό χρώμα, συνήθως κόκκινο) και μια υποβόσκουσα αφαίρεση στην καθόλου ζωγραφική διατύπωση.

δ. 14ος αιώνας:

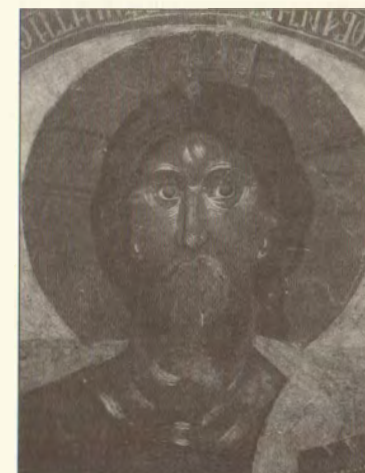
Ο Μητροπολίτης της Ρωσίας μετακινεί την έδρα του από το Κίεβο, πρώτα στο Βλαντιμίρ, και μετά στη Μόσχα, όπου και παρέμεινε. Έκτοτε η Μόσχα γίνεται το κέντρο των καλλιτεχνικών ρευμάτων στη θρησκευτική ζωγραφική, το οποίο και ηγεμονεύει ανάμεσα σ' όλα τα επιχωριάζοντα ρεύματα των κατά τόπους ησόνων επαρχιακών κέντρων (Νόβγκοροντ, Πσκοβ, Σουζντάλ, κ.α.).

Η Ρωσική τέχνη, στις αρχές του αιώνα, δεν φαίνεται να επηρεάζεται καθόλου από την λεγόμενη Παλαιολόγεια Αναγέννηση, αλλά κινείται λίγο-πολύ γύρω από τα παραδεδομένα αρχαιότερα πρότυπα του 13ου αι. Ωστόσο κατά το δεύτερο μισό του 14ου αι., παρά το ότι αρχίζει να αφομοιώνει κάποια στοιχεία της σύγχρονης Παλαιολόγεια ζωγραφικής, αποκρυσταλλώνει την σφραγίδα μιας καθαρά Ρωσικής αντίληψης, που τείνει προς την αφαίρεση, τους ζωηρούς χρωματικούς τόνους, και διακατέχεται από έναν ήπιο λυρισμό.

Την εποχή αυτή οι επαφές της Μόσχας με το Βυζάντιο γίνονται στενότερες και πολλοί βυζαντινοί καλλιτέχνες πηγαίνουν και εργάζονται στη Ρωσία και μάλιστα στη Μόσχα. Αναφέρονται ο Ησαΐας και ο Θεοφάνης ο Έλληνας, ο οποίος και ξεχωρίζει απ' όλους.

ε. Θεοφάνης ο Έλληνας

Εργάστηκε στη Ρωσία από το 1378 (το αργότερο) ως το 1405 (το νωρίτερο). Το μόνο σωζόμενο έργο του (έστω και αποσπασματικά, μια και ο ναός βομβαρδίστηκε) είναι το τοιχογραφικό σύνολο στον ναό της Μεταμορφώσεως στο Νόβγκοροντ (1378).

Θεοφάνης ο Έλληνας. Χριστός Παντοκράτωρ (λεπτομέρεια). 1378. Νόβγκοροντ. Νσός Μεταμορφώσεως.

Εκτός από την κτητορική επιγραφή για τον παραπάνω ναό (που σώζεται στο Τρίτο Χρονικό του Νόβγκοροντ [1378]), ο Θεοφάνης αναφέρεται σ' ένα γράμμα του συναξαριστού Επιφανίου Premudryj του 1415 (δείτε ειδήματα ότι το κείμενο είναι η εκτενέστερη σωζόμενη περιγραφή για Βυζαντινό ζωγράφο): Ο Θεοφάνης ιστόρησε περισσότερους από 40 «πετρόκτιστους» ναούς στην Κωνσταντινούπολη, στη Χαλκηδόνα, στον Γαλατά, στην Κάφφα, στο Νόβγκοροντ, και στο Νίζνι Νόβγκοροντ. Στη Μόσχα ιστόρησε 3 ναούς. Εκτός από τη Μεταμόρφωση στο Νόβγκοροντ, κανένας άλλος ναός ιστορημένος από τον Θεοφάνη δεν σώζεται.

Στα χρονικά της εποχής αναφέρεται με μεγάλο θαυμασμό ως σοφότατος, δυναμικότατος και εγκρατέστατος περί τα θεολογικά. Είχε τη δυνατότητα να ζωγραφίζει από μνήμης, χωρίς ν' ανατρέχει σε ανθολογία, με μεγάλη σιγουριά και γρηγοράδα.

Η τεχντροπία του διακατέχεται από μια θαυμαστή ελευθερία έκφρασης. Είναι μια τεχντροπία καθαρά «ζωγραφική», γεμάτη λάμψη, και ένταση, άκρως εξπρεσιονιστική, και μας καλεί σε μια μυστική «θεωρία» των αναπαριστώμενων αγίων. Ανακαλεί την «ελεύθερη» τεχντροπία με τον απόηχο της ιλλουσιονιστικής Ελληνορωμαϊκής ζωγραφικής που συναντάμε σ' ένα μοναδικό – και κατά πολύ προγενέστερο μνημείο (αρχές 8ου αιώνα) – την Αγία Μαρία-Πέραν-Των-Πυλών [Santa Maria Fori Portas] στο Καστελσέπριο (βόρεια του Μιλάνου). Οι άγιοι του Θεοφάνη, πλασμένοι με τις τόσο χαρακτηριστικές γρήγορες και θαλαρές πινελιές του, «φωτίζονται» όντως από την «αστραπήν της Θεότητος» και αποπνέουν μίαν άφατη εσωτερική πνευματικότητα γεμάτη δυναμισμό. Είναι φανερό πως μια τόσο έντονα «προσωπικό» ζωγραφική έκφραση, δεν ήταν δυνατό να βρει μιμητές και συνεχιστές ανάμεσα στους όποιους μαθητές του μεγάλου αυτού ζωγράφου.

Ο Θεοφάνης εργάστηκε στη Μόσχα, όπου, εκτός από τοιχογραφίες που ιστόρησε σε τρεις ναούς, πιστεύεται πως ζωγράφησε τις μνημειακών διαστάσεων εικόνες της Μεγάλης Δεήσεως στο Ναό του Ευαγγελισμού στο Κρεμλίνο και την εικόνα της Παναγίας του Ντον. Ωστόσο, στις φορητές αυτές εικόνες, η τεχντροπία του διαφέρει από εκείνη των τοιχογραφιών του στο Νόβγκοροντ: είναι περισσότερο κλασική, συγγενεύει με τη σύγχρονή της Παλαιολόγεια ζωγραφική, και διακρίνεται για την ήρεμη αντίληψη της φόρμας και της σύνθεσης, και τις ήπιες τονικές διαβαθμίσεις.

Ανάμεσα στους μαθητές του Θεοφάνη ήταν και ο

Andrei Rublev, που γρήγορα ξεχώρισε και από το δάσκαλό του και πολύ γρήγορα θεωρήθηκε και θεωρείται από τους συμπατριώτες του ο πιο μεγάλος ζωγράφος της παλιάς ρωσικής τέχνης και αξίζει να σημειωθεί ότι η εκκλησία τον ανακήρυξε άγιο. Η ζωγραφική του ήταν τόσο ωραία, γιατί ο ζωγράφος πρέπει να ήταν άγιος.

στ. Andrei Rublev

Ήταν υποτακτικός του αγίου Σεργίου του Radonezh (περ. 1320-1392), ιδρυτού του μοναχισμού στα δάση της βόρειας Ρωσίας και κτήτορας της Μεγάλης Λαύρας της Αγίας Τριάδος.

Σύμφωνα με μαρτυρίες της εποχής, ο Rublev δούλεψε με τον Θεοφάνη στη Μόσχα, το 1405, βοηθώντας τον στην ιστόρηση του ναού του Ευαγγελισμού στο Κρεμλίνο. Παρά ταύτα, η τέχνη του δεν επηρεάστηκε από τον γεμάτο ένταση, εκφραστικό (εξπρεσιονιστικό) μυστικισμό του Θεοφάνη.

Η ζωγραφική του Andrei Rublev αντανακλά τα ιδεώδη του Ρωσικού μοναχισμού που άνησε γύρω από μεγάλες μορφές σαν τον γέροντά του. Κύρια χαρακτηριστικά της είναι: το απλοποιημένο και ρέον σχέδιο, η χάρη και η λυρική απόδοση του εξωτερικού περιγράμματος των μορφών, οι επίπεδοι και λαμπροί χρωματικοί τόνοι (που, σημειωτέον, είναι πολύ απαλά πλασμένοι), και μια συνθετική αντίληψη που αποπνέει ηρεμία, γαλήνη, και λυρισμό.

Ο Rublev θεωρείται ως ο ζωγράφος που κατάφερε να μπολιάσει τον Βυζαντινό κλασικισμό της τέχνης των Παλαιολόγων (τον γεμάτο με απόηχους της Ελ-

Andrei Rublev.
Η φιλοξενία του Αβραάμ (Αγία Τριάς).
142x114 εκ.
Μόσχα.
Γκαλερί Τρετιακόφ.

ληνιστικής-Ελληνορωμαϊκής ζωγραφικής) με τη Ρωσική αντίληψη της μορφής, και καθιέρωσε ένα καθαρά Ρωσικό ύφος και στυλ.

Γνωστότερο έργο του είναι η μεγάλη εικόνα της Αγίας Τριάδος (Φιλοξενία του Αβραάμ), που ζωγράφησε για την ομώνυμη μονή της μετανοίας του. Παρά τις εκτεταμένες φθορές, που προήλθαν από στρώματα επιζωγραφίσεων και από αδρούς καθαρισμούς στο παρελθόν, η εικόνα διατηρεί την εσωτερική λάμψη της για όποιον μπορεί να αισθανθεί τη ζωγραφική πάνω από τις φθορές.

Ο Rublev ιστόρησε την Φιλοξενία του Αβραάμ με άκρα «διάκριση» και με τρόπο «μυστικό»: τη θέση του Αβραάμ και της Σάρρας (που παραλείπονται από τη σύνθεση) παίρνει ο ίδιος ο προσκυνητής, κι έτσι αναβιβάζεται σε όντως μέτοχο του μυστηρίου της φανέρωσης της Αγίας Τριάδος. Τα ρέοντα περιγράμματα των ενδυμάτων, τα ήρεμα διασταυρούμενα βλέμματα των τριών προσώπων, και τα λαμπρά χρώματα που «διαλέγονται» με μια θαυμαστή αίσθηση τονικής αρμονίας, προσδίδουν στο όλο έργο έναν απaráμιλλο ποιητικό λυρισμό.

Αξίζει να θυμηθούμε εδώ ότι αυτόν τον ποιητικό λυρισμό του ζωγράφου απέδωσε με τις δικές του κινηματογραφικές εικόνες και τα χρώματα ο Ταρκόφσκι στο έργο του «Ρουμπλιώφ». Και θυμίζω επίσης ότι ο ίδιος σημειώνει «με ενδιαφέρει να διερευνήσω τη φύση της ποιητικής ιδιοφυΐας του μεγάλου Ρώσου ζωγράφου».

Όπως μπορεί να γίνει εύκολα αντιληπτό μετά την «εξαφάνιση» του μεγάλου κέντρου της ορθοδοξίας και τον μαρasmus ή την δύσκολη πορεία και μετεξέλιξη του βυζαντινού πολιτισμού το 1453, οι σχέσεις μεταξύ ρωσικής ζωγραφικής και Βυζαντίου αλλάζουν και περιορίζονται. Μπορούμε να μιλάμε για αυτονομία και εθνική ιδιομορφία.

Κατά τη μεταβυζαντινή εποχή οι επαφές συνεχίζονται τον 16ο και 17ο αιώνα και πολλοί έλληνες και φιλέλληνες ιεράρχες προσκαλούν έλληνες ζωγράφους και όχι απαραίτητα κρητικής καταγωγής και παιδείας.

Και κατά το 18ο αιώνα η ρωσική εκκλησιαστική ζωγραφική εξακολουθεί να στηρίζεται στην τεχνική και αισθητική υποδομή και στην εικονογραφική παράδοση που είχε προσφέρει η βυζαντινή ζωγραφική το 14ο και 15ο αιώνα.

Μετά τα πράγματα αλλάζουν αλλά δεν είναι της ώρας. Σημειώνουμε απλώς ότι στη γνωστή Σύνοδο

Stoglav «των 100 κεφαλαίων» που έγινε στη Μόσχα το 1551, οι παρεκκλίσεις των ρώσων αγιογράφων από την παραδοσιακή εικονογραφία καταδικάζονται ως αιρετικές και σ' ένα από τα κεφάλαια παρουσιάζονται ως υποδείγματα μόνο οι καλύτερες ελληνικές εικόνες από τις οποίες οι ρώσοι αγιογράφοι δεν έπρεπε να απομακρύνονται. Απομακρύνθηκαν όμως πολύ και επί της Μεγάλης Αικατερίνης και του Μ. Πέτρου ένας άκρατος εξευρωπαϊσμός κυριαρχεί.

Όπως ήδη αναφέραμε οι καλλιτεχνικές σχέσεις ανάμεσα στις δύο εκκλησίες και ανάμεσα στους δύο λαούς ήταν αδιάκοπες, αλλά για ιστορικούς λόγους δεν ήταν τόσο συνεχείς και συστηματικές πάντα. Ήταν περισσότερο σποραδικές και με την ευκαιρία διαφόρων περιστάσεων. Ήδη έχουν διαμορφωθεί νέες συνθήκες από το 1990 και μετά και νομίζω ότι όποιος επιθυμεί και θέλει μπορεί να βρει πολλά για το θέμα και να μελετήσει τις σχέσεις αυτές -αν υπάρχουν και αν εξελίσσονται- σήμερα.

Υ.Γ.1: Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον ιστορικό της τέχνης και ζωγράφο Ευάγγελο Ζουρνατζή και τον θεολόγο Παναγιώτη Ανδριόπουλο για την πολύτιμη βοήθεια και τις υποδείξεις τους.

Υ.Γ.2: Θα άξιζε ν' αναφερθεί και ο σημαντικός ρόλος που διαδραμάτισε στα εκκλησιαστικά πράγματα της Ρωσίας και γενικότερα στη σκέψη και στα γράμματα ο περίφημος έλληνας συγγραφέας και στοχαστής Μάξιμος ο Γραϊκός (1518-1556).

Υ.Γ.3: Νομίζω ότι οι φωτογραφίες που μας προσφέρει η έκθεσή μας δίνει πολλές πληροφορίες για τη χώρα αυτή στην οποία κάποιες φορές -σε κρίσιμους καιρούς- και ο δικός μας λαός προσέβλεπε με πολλές ελπίδες.

¹ S.H.Cross and O.P.Sherbowitz-Weltztor, The Russian Primary Chronicle, Cambridge, Mass., 1953, p. 198.

Βοήθεια...

Του Παναγιώτη Αντ. Ανδριόπουλου

«Σε λίγες ώρες έξω από αυτόν τον ναόν, έξω από την γαλήνην του, εις τους δρόμους αυτής της Πολιτείας, θα παρελάση ο Καρνάβαλος. Μη τον περιφρονήσετε και μη τον χλευάσετε και μη με κατακρίνετε, που τον αναφέρω αυτή τη στιγμή. Δεν είναι καθόλου άσχετος με το μέγιστο πρόβλημα της υποκρισίας. Να τον προσέξετε εφέτος τον καρνάβαλο με σεβασμό και βαθύ στοχασμό. Είναι πανάρχαιο το φαινόμενο και είναι φαινόμενο βαθυτάτου και αγχώδους αιτήματος της ψυχής του ανθρώπου, να λυτρωθή από την καθημερινή του υποκρισία με μίαν έκφρασιν ανωνύμου, διονυσιακής νέας υποκρισίας.

Είναι τραγική μορφή ο Καρνάβαλος. Ζητεί να λυτρωθή από την υποκρισίαν υποκρινόμενος. Ζητεί να καταλύση όλες τις ποικίλες προσωπίδες, που φορεί κάθε μέρα με μια νέα, την πιο απίθανη. Ζητεί να εκκενώση ό,τι υπάρχει απωθημένο μέσα στο υποσυνείδητό του και να ελευθερωθή, αλλά ελευθερία δεν υπάρχει, η τραγωδία του Καρναβάλου παραμένει άλυτη. Το βαθύτατο αίτημά του είναι να μεταμορφωθεί.

Εδώ, λοιπόν, είναι η θέσις της Εκκλησίας, κοντά στον Καρνάβαλο. Σ' αυτόν που ζητεί μεταμόρφωση, το κεντρικό κήρυγμα της Ορθοδοξίας. Να μη τον καταδικάσουμε, λοιπόν, τον Καρνάβαλο, αλλά να σταθούμε και κάτω από την προσωπίδα του να ακούσωμε την αγωνία του, την έκκλησί του και το δάκρυ του. Επαναλαμβάνω: της Ορθοδοξίας το βαθύτερο κήρυγμα ζητεί ο Καρνάβαλος, περιφερόμενος εις τους δρόμους της Πολιτείας Τη μεταμόρφωση. Και είναι ο ειλικρινέστερος και εντιμότερος των υποκριτών.

Ισως θα νομίσετε ότι αστειεύομαι. Απολύτως όχι. Δεν υπάρχει σοβαρότερο πρόβλημα αυτή την ώρα δια την Εκκλησίαν. Δεν είναι δυνατόν η Εκκλησία, και μάλιστα η Ορθόδοξος, η δική μας Εκκλησία, να νοηθή ως άσχετη προς τη ζωή, προς τους καιρούς, προς την αγωνίαν αυτής της ώρας, προς τα φλέγοντα προβλήματα αυτής της στιγμής, απλώς ως πόλις

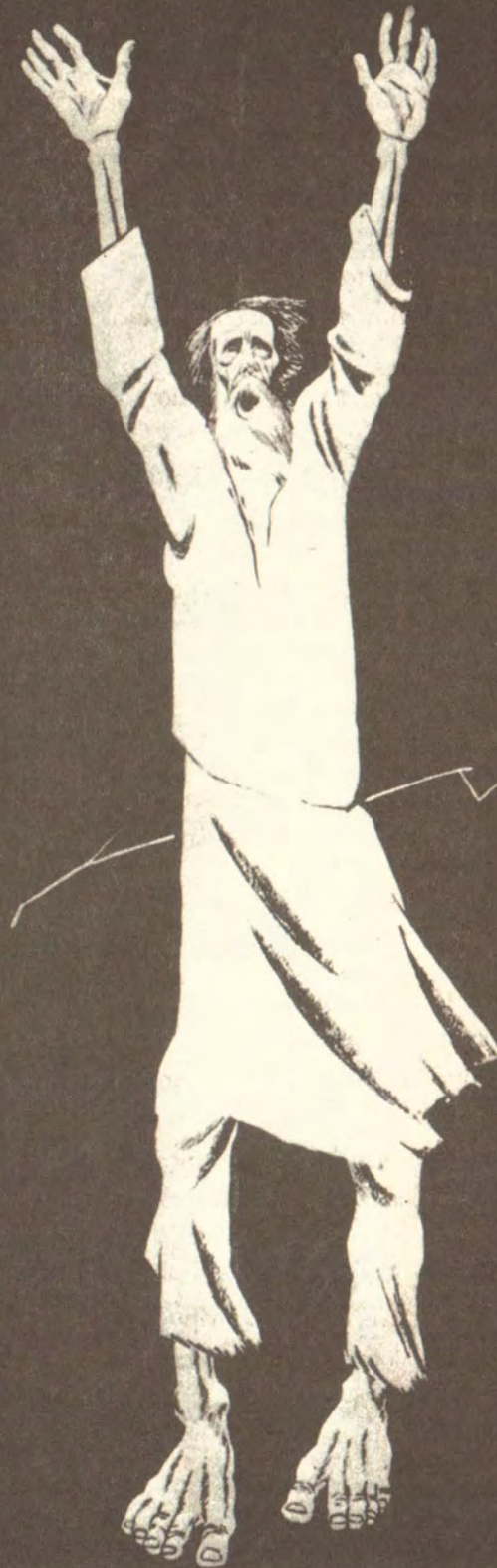
επάνω όρους κειμένη και θεωρούσα τα περί αυτήν. Ως Εκκλησία είμεθα εμπεπλεγμένοι εις την πορείαν του γένους των ανθρώπων, εις την μεγάλην αυτήν περιπέτεια, που ονομάζεται ιστορία, άγουσα εις την τελείωσιν των εσχάτων.

Υποκρινόμενοι την χθές, απουσιάζομεν από την σήμερον και η αύριον έρχεται άνευ ημών. Ομιλών εις την 4ην Πανορθόδοξον Διάσκεψιν της Γενεύης, είχαν ειπεί: «Η χθές παρήλθε προ πολλού, ούτε καν την σήμερον ζώμεν, μας προέλαβεν η μεθαύριον». Το επαναλαμβάνω αυτό σήμερον εντονότερον. Διότι είναι η πέραν της αυτάρκους υποκρισίας αλήθεια, η απλή-η ευκολωτέρα αντιμετώπισις των προβλημάτων είναι να τα χλευάση και να τα κατακρίνη κανείς και να αντιπαρέλθη όπως ο ιερεύς και ο λευίτης της Σαμαρειτικής παραβολής. Αλλά η πληγή είναι εδώ και κράζει.

Ποιος μπορεί υπευθύνως να μας πη, ότι είναι έξω κάθε ιστορικής, εξελικτικής πραγματικότητος όλα αυτά τα συνταρακτικά γεγονότα και φαινόμενα της νέας γενεάς της ανθρωπότητος, η έξαλλη μουσική, η έξαλλοι χοροί, η έξαλλη επένδυσις, όλη αυτή η μικρόσμιος επανάστασις της νεολαίας; Αν όλοι οι μικρόνοες, όλοι οι εθελουφλούντες, όλοι οι παρελθοντολόγοι και εγκαυχώμενοι δια την αρετήν της εποχής των συνωμοτήσουν, δια να κατακρίνουν όλα αυτά τα πράγματα, η Εκκλησία έχει χρέος να σταθή με θεανδρικήν κατανόησιν, ενανθρωπιζομένη όπως ο Κύριος της εν μέσω ενός νέου κόσμου, που έρχεται μακρόθεν, και να ακούση αυτή την αγωνιώδη κραυγήν που αναπηδά από όλα αυτά τα θεωρούμενα από μας έξαλλα πράγματα. Κάτι έχει να μας πη με όλα αυτά τα φαινόμενα αυτός ο κόσμος, που έρχεται νέος εις το προσκήνιον της Ιστορίας.

Τα νομιζόμενα έξαλλα δι' ήμάς τους παλαιούς, όταν λάβωμεν υπ' όψιν το φοβερόν γεγονός, ότι ένα από τα χαρακτηριστικά της εποχής μας είναι η τεραστία απόστασις, που υπάρχει στη διαδοχή των γενεών, δη-

D. Moor, Βοήθεια!, 1921

ΠΟΜΟΓΗ

λαδή η γενεά η οποία έρχεται έπειτα από μένα έχει απόστασιν τριών γενεών. Πώς έχομεν την αξίωσιν να την κατανοήσωμεν ημείς αυτήν την νέαν γενεάν, που έρχεται, εάν δεν είμεθα Εκκλησία Χριστού συνεχώς ενανθρωπιζομένη, συνεχώς μεταμορφωμένη και συνεχώς μεταμορφώνουσα;»

Η ιστορική αυτή ομιλία του αιμνήστου Μητροπολίτη Γέροντος Χαλκηδόνος Μελίτωνος Χατζή (1913-1989), δεν επικροτεί τον καρνάβαλο καθαυτόν. Αντιθέτως επισημαίνει, ότι αυτός ενσαρκώνει μια «τραγωδία», η οποία και παραμένει «άλυτη». Όμως, αυτή ακριβώς η τραγωδία του Καρναβάλου καλεί την Εκκλησία σε στοχασμό και βοήθεια, γι' αυτό και πρέπει να είναι αντικείμενο συμπάθειας και όχι λιθοβολισμού. Ο συνδυασμός του Καρναβάλου προς την υποκρισία και την ανάγκη της μεταμορφώσεως είναι πραγματικά αξιοπρόσεκτος. Η δύναμη της υποκρισίας είναι φοβερή. Τόσο γι' αυτόν που τη ζει και την ασκεί, όσο και γι' αυτούς που την υφίστανται. Και είναι επικίνδυνη η υποκρισία, γιατί ανταποκρίνεται σ' ένα βαθύ ψυχολογικό αίτημα του ανθρώπου. Ο άνθρωπος επιθυμεί, πολλές φορές διακαώς, να φανεί αυτός που δεν είναι. Ακόμα και ενώπιον του εαυτού του και ενώπιον του Θεού.

Η μεταμόρφωση στην Εκκλησία ταυτίζεται με την «καλή αλλοίωση» που δεν είναι τίποτε άλλο παρά ενέργεια του Αγίου Πνεύματος. Αυτή η «καλή αλλοίωση» είναι αναίρεση της υποκρισίας. Είναι η κατάκτηση μιας βαθιάς εσωτερικής ελευθερίας που πηγάζει από την βίωση του λόγου του Χριστού: «Μη κρίνετε κατ' όψιν, αλλά την δικαίαν κρίσιν κρίνετε». Έτσι περνάμε από το προσωπίο στο πρόσωπο.

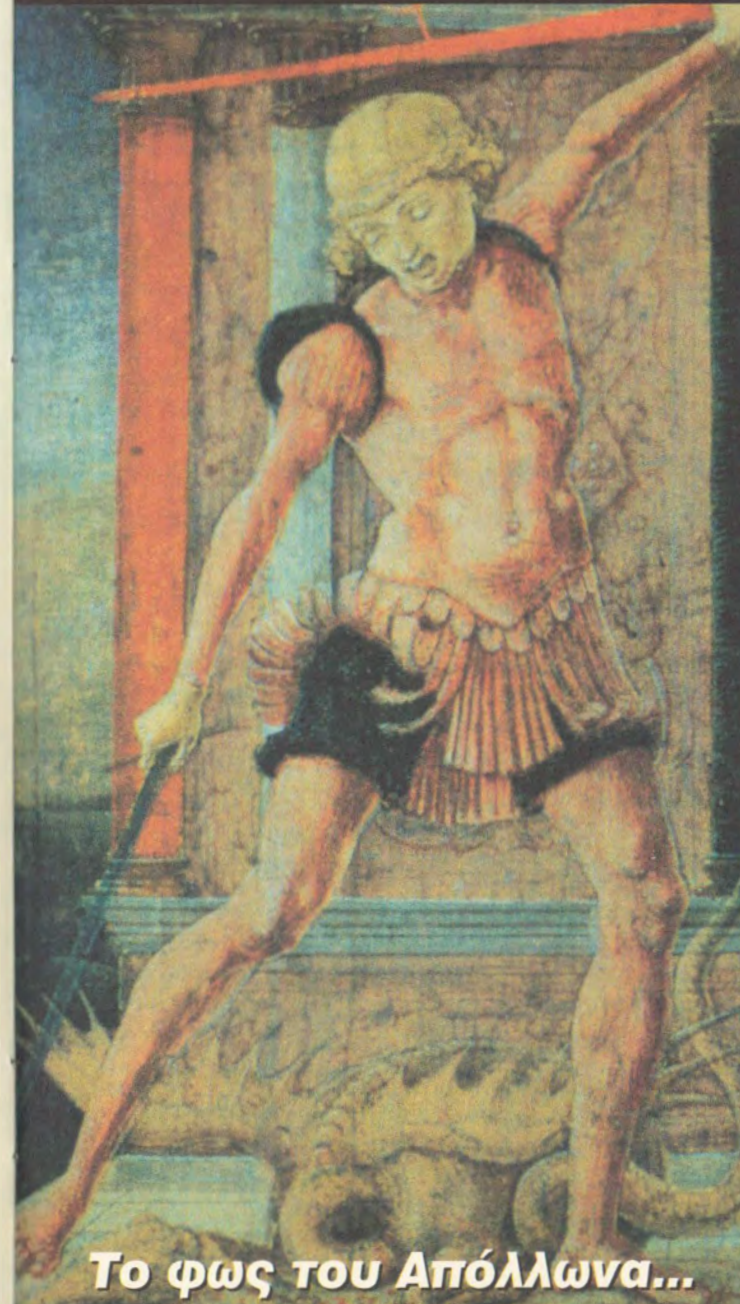
Τα τελευταία χρόνια γίνεται πολύς λόγος στους θεολογικούς κύκλους και στον χώρο της Εκκλησίας γενικότερα, για την «θεολογία του προσώπου». Τολμά, μάλιστα, να σκεφθεί κανείς πως πρόκειται για μια «μόδα» εκλεκτικιστικού διανοητισμού και «μεταφυσικής» φιλοσοφίας. Το οξύμωρο είναι ότι ενώ πλέον έχουμε στα χέρια μας σπουδαία συγγράμματα σύγχρονων θεολόγων για το «πρόσωπο», ως συγκεκριμένη, μοναδική και ανεπανάληπτη οντότητα, παραμένουμε «αναλλοίωτοι» και μη μεταμορφούμενοι. Μακάρι οι Χριστιανοί να είχαν την εξαιρετική ευκολία ενός καρναβαλιστή, ο οποίος αλλάζει προσω-

πεία για να ζήσει έντονα την καρναβαλική περίοδο. Κι αυτή η παράφορη επιθυμία για ένταση τον οδηγεί- παραδόξως- σε μια ανυπόκριτη συμπεριφορά, όταν τουλάχιστον είναι συνεπής προς τις καρναβαλικές αρχές του...

Αντιθέτως, στον εκκλησιαστικό χώρο παρατηρείται μια τρομερή ακαμψία στην συμπεριφορά των πιστών και των κληρικών. Η Κυριακή της Τυρινής είναι για την Εκκλησία η Κυριακή της «συγγνώμης». Ο ασπασμός της συγχώρησης που δίνεται στο ναό το απόγευμα της Κυριακής της Τυρινής, στην ακολουθία του κατανακτικού Εσπερινού, μοιάζει πολλές φορές με κακόγουστο «καρναβαλικό» θέαμα. Πρόσωπα σκυθρωπά, βλοσυρά, αδιάφορα για τον πλησίον, παγερά ανέκφραστα, ανταλλάσσουν ένα υποκριτικό ασπασμό, αφού μόλις βγουν από το ναό παραμένουν το ίδιο αμεταμόρφωτα, όπως μπήκαν. Η υποκρισία κι όχι η αγάπη έχει καταστεί πλέον «τρόπος υπάρξεως». Δεύτερα φύσις. Κι ας έχουν ακουστεί πύρινα κηρύγματα εναντίον της από δόκιμους ιεροκήρυκες. Το ξερίζωμα της υποκρισίας από τους χριστιανούς αποτελεί υπόθεση ζωής και όχι θέμα μιας «επίκαιρης» ομιλίας.

«Ποτέ δεν κάνει επίδειξη η αγιότης. Την αισθάνονται οι άνθρωποι και την ρουφούν όπως το άρωμα του ρόδου, το οποίο δεν εξαγγέλει ούτε την ομορφιά του, ούτε τη χάρι του, ούτε το άρωμά του» (Μητροπ. Χαλκηδόνος Μελίτων).

Απ' τη διονυσιακή χαρά τους οι καρναβαλιστές αλαλάζουν και ξενυχτούν και θορυβούν και μεθούν. Τι κρίμα που η χαρά του Χριστού, η νηφάλιος μέθη, δεν διαποτίζει τους Χριστιανούς, ώστε να φτάσουν σε ακρότητες! Ακρότητες φιλανθρωπίας, φιλευσπλαχνίας, αγάπης. Ολα μοιάζουν -και μάλλον είναι- μίζερα, λίγα, ασήμαντα. Ευτυχώς ο διαχρονικός λόγος του αιμνήστου Χαλκηδόνος Μελίτωνος μας δίνει το κριτήριο της γνησιότητας: «Τώρα εισερχόμεθα εις την Αγίαν Τεσσαρακοστήν και στο βάθος μας αναμένει το όραμα, το θαύμα και το βίωμα της Αναστάσεως, το κατ' εξοχήν βίωμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ας πορευθούμε προς αυτό το όραμα και βίωμα, όχι ασυγχώρητοι, όχι μη συγχωρήσαντες, όχι εν νηστεία απλώς κρέατος και ελαίου, όχι εν υποκρισία, αλλά εν θεία ελευθερία, εν πνεύματι και αληθεία του πνεύματος».

Το φως του Απόλλωνα...

Μια μεγάλη έκθεση με 500 περίπου αντικείμενα, για την επιρροή που άσκησε ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός στην Αναγέννηση και με τίτλο «Το φως του Απόλλωνα» φιλοξενεί η Εθνική Πινακοθήκη μέχρι το τέλος Μαρτίου, έχοντας κατορθώσει να τη μετατρέψει σε ένα από τα σημαντικότερα εικαστικά γεγονότα των τελευταίων χρόνων.

Πίνακες ζωγραφικής, γλυπτά, χάλκινα αγαλματίδια, μετάλλια, πλακέτες, εικονογραφημένα χειρόγραφα Ελλήνων συγγραφέων, αλλά και κειμήλια από τη συλλογή των Μεδίκων, βρίσκονται για πρώτη φορά συγκεντρωμένα, σε μια ενότητα που έχει έντονο διεθνές ενδιαφέρον και που δε θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την υποστήριξη της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας.

Η έκθεση είναι ανοιχτά τις παρακάτω μέρες και ώρες: Δευτέρα και Τετάρτη: 9.00 - 15.00, 18.00 - 21.00, Τρίτη - Πέμπτη - Σάββατο: 9.00 - 15.00 και Κυριακή: 10.00 - 14.00, ενώ την Τρίτη παραμένει κλειστά. Το εισιτήριο τιμάται €6.00 και €3.00 το φοιτητικό.

στην Εθνική Πινακοθήκη

Προσεχώς... στην Πάτρα

Δημοτική Πινακοθήκη

Με μια πολιτική έκθεση που ταυτίστηκε εντυπωσιακά με την επικαιρότητα παρά το γεγονός ότι ήταν προγραμματισμένη αρκετά μπριν συνεχίζει το πρόγραμμά της η Δημοτική Πινακοθήκη Πατρών.

Συνεργάστηκε για πρώτη φορά με τη Βουλή των Ελλήνων και παρουσιάζει μέχρι τα τέλη Μαρτίου μια διπλή έκθεση αφιερωμένη στους Αχαιοούς πρωθυπουργούς Παναγιώτη Κανελλόπουλο και Γεώργιο Παπανδρέου.

Φωτογραφίες, χειρόγραφα, αντικείμενα και άλλα ντοκουμέντα συνθέτουν το πολιτικό παζλ μιας άλλης εποχής και δίνει την ευκαιρία για συγκρίσεις με την πολιτική των ημερών και με τα πρόσωπα που κυριαρχούν σήμερα. Κι όπως είναι ευνόητο, οι συγκρίσεις δεν ευνοούν ιδιαίτερα τους σημερινούς πολιτικούς...

Φιλαρμονική Εταιρεία - Ωδείο Πατρών

Στις 6 Φεβρουαρίου 2004 ξεκίνησε το πρόγραμμα συναυλιών του PADIUM Νέων Καλλιτεχνών, μια επιτυχημένη κίνηση του Ωδείου Πατρών - Φιλαρμονική Εταιρεία, που βρήκε απήχηση σε όλη την Ελλάδα.

Η Φιλαρμονική Εταιρεία - Ωδείο Πατρών, γνωρίζοντας τη βαθύτερη εσωτερική ανάγκη των Νέων Καλλιτεχνών για μουσική δημιουργία και έκφραση και επιθυμώντας να τους στηρίξει προσφέροντάς τους ταυτόχρονα αξιόλογες ευκαιρίες για απόκτηση εμπειρίας παρουσιάζει το έργο τους συμβάλλοντας στη μελλοντική επιτυχή σταδιοδρομία τους.

Τα δύο τελευταία χρόνια παρακολουθούμε με χαρά την παρουσία Πατρινών παιδιών στο PADIUM, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν πρέπει να στηρίζουμε με την παρουσία μας τους μουσικούς - εκτελεστές άλλων πόλεων. Άλλωστε το πρόγραμμα μιας συναυλίας είναι το κίνητρο που θα μας οδηγήσει σε μια διεξοδική στάση απέναντι στην καθημερινή ρουτίνα.

Το πρόγραμμα του PADIUM Νέων Καλλιτεχνών έχει ως εξής:

- 17/ 3/ 2004** Ρεσιτάλ πιάνου της Ρωξάνης Παπαδημητρίου, σε έργα: J.S.Bach, L.V.Beethoven, F.Chopin και M.Ravel.
- 29/ 3/ 2004** Ρεσιτάλ πιάνου του Σωτήρη Μπέτσου, σε έργα: J.S.Bach, R.Schumann και W.A.Mozart.
- 31/ 3/ 2004** Ρεσιτάλ κλασικής κιθάρας με τους Γιάννη Λεμέσιο και Δημήτρη - Αντρέα Μακρή σε έργα: J.S.Bach, J. Morel, A.Barrios, E.Sajo, K.Τζωρτζινάκη, R.Dyens κ.α.

Όλες οι συναυλίες ξεκινάνε στις 8:30 και θα γίνονται στην αίθουσα συναυλιών της Φιλαρμονικής Εταιρείας - Ωδείο Πατρών, με είσοδο ελεύθερη.

Με ταινίες από αυτές που δε βρίσκουν συχνά το δρόμο στις αίθουσες - διαμάντια κυρίως των τελευταίων ετών από την Ευρώπη και την Ασία, ολοκληρώνει το πρόγραμμά της η Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας, η οποία στις 26/2 παρουσιάζει στο «Πάνθεον», σε συνεργασία με τις εκδόσεις «Μεταίχμιο» το νέο βιβλίο του Θανάση Βαλτινού «Εθισμός στη νικοτίνη».

Κινηματογραφική Λέσχη

Οι υπόλοιπες ταινίες του δεύτερου κύκλου έχουν ως εξής:

- 26/ 2/ 2004** «Οι κούκλες» (2002) του Τακέσι Κιτάνο
- 4/ 3/ 2004** «Η βροχή» (2001) του Ματζίντ Ματζίντι
- 11/ 3/ 2004** «Τα παιδιά του πετρελαίου» (2001) του Ebrahim Forouzesh
- 18/ 3/ 2004** «Το χαμόγελο της μητέρας μου» (2002) του Μάρκο Μπελόκιο
- 25/ 3/ 2004** «Οι Αρμονίες του Βερκμπίστερ» (2001) του Μπελα Ταρ
- 1/ 4/ 2004** «Λίλια για πάντα» (2002) του Λούκας Μούντισον
- 22/ 4/ 2004** «Η κατάσταση των πραγμάτων» (1982) του Βιμ Βέντερς
- 29/ 4/ 2004** «Αραράτ» (2002) του Ατόμ Εγκογιάν

Με ένα πρόγραμμα που περιλαμβάνει παρουσιάσεις νέων βιβλίων αλλά και αφιέρωμα στο παιδικό βιβλίο, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης των 10 χρόνων ενασχόλησης του Πολύεδρου με το παιδικό βιβλίο, ταυτόχρονα με τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου (2 Απριλίου), συνεχίζει για τους επόμενους δύο μήνες το Πολύεδρο. Αναλυτικότερα:

Πολύεδρο

- 24/ 02/ 2004:** Στα πλαίσια της παρουσίασης νέων πεζογράφων φιλοξενείται το βιβλίο «Αγίου Βαλεντίνου» του Βασίλη Πεσματζόγλου, καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Πόλις», για το οποίο θα μιλήσει, εκτός από τον συγγραφέα, η εκπαιδευτικός Μαρία Κοσσυφίδου, ενώ αποσπάσματα θα διαβάσει η ηθοποιός Όλια Λαζαρίδου.
- 19/ 03/ 2004:** Παρουσίαση του βιβλίου «Της Σαλονίκης μοναχά» του Δημήτρη Μίγγα που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Μεταίχμιο». Θα μιλήσουν οι φιλόλογοι Γιάννης Δημογιάννης και ο συνεργάτης του «δ» Παναγιώτης Φωτίου.
- 28/ 03 - 02/ 2004:** Με αφορμή τη συμπλήρωση δέκα χρόνων ενασχόλησης του Πολύεδρου με το παιδικό βιβλίο και τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου στις 2 Απριλίου, το Πολύεδρο θα διοργανώσει στο χώρο της Αχάια Κλάους σειρά καθημερινών εκδηλώσεων (από τις 10πμ) με την παρουσία πληθώρας συγγραφέων παιδικού βιβλίου όπως της Αγγελικής Βαρελά, της Μαρίας Λυρατζή, του Βαγγέλη Ηλιόπουλου κ.ά.
- 02/ 04/ 2004:** Ανήμερα της Παγκόσμιας Ημέρας Παιδικού Βιβλίου που συμπίπτει με την ημερομηνία γέννησης του πολυαγαπημένου συγγραφέα Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, θα παρουσιασθεί στο Πολύεδρο το βιβλίο του Χαράλαμπου Νούτσου, καθηγητή Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, «Ο δρόμος της καμής και το σχολείο», για το οποίο θα μιλήσει ο εκπαιδευτικός Βαγγέλης Γούλας.

25/ 2/ 2004 Άννα Σπηλιωτακάρα – Ρηγοπούλου, τ. Διευθύντρια
Γ. Κ. Νοσοκομείου Πατρών, Δημοτική Σύμβουλος, με θέμα:
"Γονιδίωμα, άνθρωπος, Περιβάλλον".

28/ 2/ 2004 Εορταστική εκδήλωση του Παραρτήματος Πατρών
της Πανελληνίου Ενώσεως Θεολόγων για την Κυριακή
της Ορθοδοξίας. Θα ψαλούν Εκκλησιαστικοί Βυζαντινοί Ύμνοι
και θα πραγματοποιηθεί επίκαιρη ομιλία από τον Πρωτοπρε-
σβύτερο κ. Βασίλειο Θερμό, θεολόγο – παιδοψυχίατρο.

Όλες οι εκδηλώσεις πραγματοποιούνται στην αίθουσα της Διακιδείου Σχολής Λαού
(Κανάρη 58) με κοινή ώρα έναρξης 7μ.μ.

Για τα Ιόνια Νησιά

Μια έκθεση με τίτλο «Ιόνια Νησιά: Σταυρο δρόμι Πολιτισμών» που πρωτοπαρουσιάστηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινο βούλιο στις Βρυξέλλες, με την ευθύνη της επτανήσιας ευρωβου- λευτού της Ν.Δ. Ρόδης Κράτσα – Τσαγκα ροπούλου, «μετακομί- ζει» από τις 28 Φε- βρουαρίου στην Αθήνα.

Η έκθεση περιλαμβάνει 35 πανό με φωτογραφίες και κείμενα στην ελληνική και αγγλι- κή γλώσσα. Τα 10 από αυτά είναι αφιερωμένα στον επτανησιακό πολιτισμό με τις διάφορες εκφάνσεις του: λογοτεχνία, ζωγραφική, μουσική, αργυροχρυσοχοία, δα- ντελοπλεκτική, κοινωνική οργάνωση και οικονομική ανάπτυξη. Τα υπόλοιπα 25 πανό φωτίζουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του κάθε νησιού από την ιστορική και την πολιτι- σμική εξέλιξη έως τη φυσική τους κατάσταση.

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο η έκθεση τελούσε υπό την αιγίδα του Προέδρου του Ευ- ρωπαϊκού Κοινοβουλίου κ. Pat Cox και εγκαινιάστηκε από την Επίτροπο, αρμόδια για θέματα Παιδείας και Πολιτισμού Viviane Reding (απ' όπου και η φωτογραφία), ενώ ένα μουσικό συγκρότημα από τη Ζάκυνθο και ένα χορευτικό από τη Λευκάδα συμπληρώνουν την επτανησιακή παρουσία.

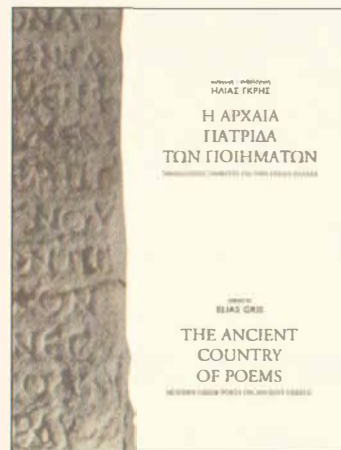
Για την επιτυχία των εκδηλώσεων η ευρωβουλευτής συνεργάστηκε με εκπροσώπους των τοπικών κοινωνιών στα Επτάνησα με μουσεία και πολιτιστικά ιδρύματα στην Αθή- να και τα Επτάνησα, με ειδικούς επιστήμονες και ανθρώπους που έχουν αφιερωθεί στην μελέτη του επτανησιακού πολιτισμού.

Την προσπάθεια υποστήριξαν το Υπουργείο Πολιτισμού και ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, οι Νομαρχίες και οι Δήμοι των Ιονίων Νήσων.

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ

Καινούργια βιβλία ελληνικής και ξένης λογοτεχνίας, από γνωστούς και διακεκριμένους λογοτέχνες, ανθολογίες, μελέτες καθώς και βιογραφίες σημαντικών προσωπικοτήτων θα κυκλοφορήσουν και φέτος από τις **Εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** και θα σας περιμένουν σε όλα τα βιβλιοπωλεία. Μεταξύ αυτών δύο σπουδαίες εκδόσεις που αφορούν την ελληνική ποίηση: **Η αρχαία πατρίδα των ποιημάτων, Νεοέλληνες ποιητές για την αρχαία Ελλάδα**, μια αν- θολογία που επιμελήθηκε ο γνωστός ποιητής και δημοσιογράφος **Ηλίας Γκρης**, με πλήθος ελληνικών ποιημάτων, και η πρωτότυπη μελέτη του βραβευμένου δοκιμιογράφου **Δημήτρη Δημηρούλη** με τον τίτλο **Φάκελος «Διονύσιος Σολωμός», Ανατομία ενός εθνικού θρίλερ**, η οποία με διεισδυτική ματιά προσφέρει μια διαφορετική ανάγνωση του σολωμικού έργου.

ΗΛΙΑΣ ΓΚΡΗΣ (εισαγωγή-ανθολόγηση)

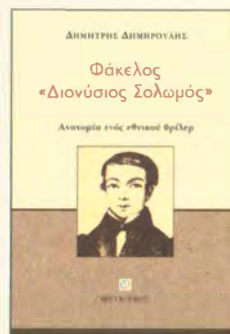
Η αρχαία πατρίδα των ποιημάτων

Νεοέλληνες ποιητές για την αρχαία Ελλάδα

«Ο ποιητής αισθάνεται ξεχωριστή και σχεδόν ανεξήγητη συγκίνηση εμπρός εις την ελληνικήν αρχαιότητα [...] Και την μεγάλην της χάριν η νεωτέρα ποίησις χρεωστέι εις το ότι συχνά λούεται μέσα εις τα θαυματουργία νερά της ελληνικής αρχαιότητας».

Κωστής Παλαμάς

Τα 141 ποιήματα των 132 νεοελλήνων ποιητών που ανθολογούνται σ' αυτή τη δίγλωσση έκδοση (ελληνικά - αγγλικά) συνιστούν ένα πανόραμα στο οποίο ζωντανεύουν με τρόπο εναργή και μοναδικό διάφορες πτυχές του αρχαίου ελληνικού κόσμου και του Ολι- μπιακού Ιδεώδους.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΡΟΥΛΗΣ

Φάκελος «Διονύσιος Σολωμός»

Ανατομία ενός εθνικού θρίλερ

Η μελέτη αυτή επιχειρεί να αναθεωρήσει το «υλικό» του σολωμικού «φα- κέλου» και να προσφέρει στον αναγνώστη τη δυνατότητα μιας καινούργιας θέασης του σολωμικού έργου. Η αφήγηση τοποθετεί τη σολωμική ποίηση στον ιστορικό της ορίζοντα, αλλά, συνάμα, συζητά και το δύσκολο ζήτημα της έκδοσής της, καθώς και την τύχη της στην εποχή του υπερκειμένου. Το συνολικό αίνιγμα «Σολωμός» παρέχει την αφορμή ενός συναρπαστικού κρι- τικού θρίλερ.

Νέες εκδόσεις από το **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ** Λογοτεχνία

Οι φετινές προτάσεις των εκδόσεων ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ για την ελληνική λογοτεχνία περιλαμβάνουν έργα σπουδαίων ελλήνων λογοτεχνών:

- Το πολυαναμενόμενο μυθιστόρημα του Μάνου Ελευθερίου με τίτλο *Ο καιρός των χρυσαυθέμων*, το οποίο θα κυκλοφορήσει στο τέλος του Μαρτίου.
- Η συλλογή διηγημάτων με τίτλο *Έντεκα ερωτικοί θάνατοι* του Δημήτρη Σωτάκη, ο οποίος ήταν υποψήφιος για το Βραβείο Μυθιστορήματος 2003 του περιοδικού *Διαβάζω* για το βιβλίο του *Η πράσινη πόρτα*.
- Το νέο μυθιστόρημα του Φραγκιάκου Σομμαρίνα *Speed up, μίστερ Γκιούλιβερ*.
- Η συλλογή διηγημάτων του Γιώργου Ρωμανού *Δέκα ροκ κι ένα μπλουζ για τρεις*.
- Το μυθιστόρημα της Χριστίνας Φακίνου *ΕΝΟΧΗ*.
- Η συλλογή σύντομων ιστοριών του Δημήτρη Χορό-σκελη *Η εποχή των παγετώνων*.
- Η συλλογή διηγημάτων της Λιλίκας Σωτηροπούλου με τίτλο *Ο αλγόριθμος του έρωτα*.
- Η ανθολογία του Κώστα Ακρίβου με τίτλο «*Να μισθαίνω γράμματα...*»: *Το σχολείο στη Νεοελληνική Λογοτεχνία*.
- Τέλος, στην ανανεωμένη σειρά *Μια πόλη στη λογοτεχνία* θα κυκλοφορήσουν η *Ερμούπολη* του Μάνου Ελευθερίου, η *Μυτιλήνη* του Στρατή Πασχάλη και το *Ναύπλιο* του Θωδωρή Γκόνη.

Ελληνική πεζογραφία

ΜΑΝΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ
Ο καιρός των χρυσαυθέμων
μυθιστόρημα

Με φόντο την Ερμούπολη στο τέλος του 19ου αιώνα ο Μάνος Ελευθερίου συνθέτει ένα πολυπρόσωπο μυθιστόρημα με πρωταγωνιστές ένα μπουλουόκι πθοποιών και κεντρικό πρόσωπο τη διάσημη πρωταγωνίστρια της εποχής Ευαγγελία Παρασκευοπούλου.

Ξένη λογοτεχνία

ΚΑΜΙΛΟ ΧΟΣΕ ΘΕΛΑ
Πυξάρι
μυθιστόρημα

Η καταγραφή μιας σειράς ναυαγίων στην Ακτή του Θανάτου κι ένα εκπληκτικό ταξίδι στην άγρια πλευρά της Ισπανίας σ' ένα μυθιστόρημα-ποταμό που καταργεί τα όρια μεταξύ ζωής και θανάτου από τον βραβευμένο με Νόμπελ λογοτεχνίας Καμίλο Χοσέ Θέλα.

Ελληνική πεζογραφία

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΩΤΑΚΗΣ
Έντεκα ερωτικοί θάνατοι
διηγήματα

Μετά το γαστρονομικό θρίλερ *Η πράσινη πόρτα*, ο Δημήτρης Σωτάκης επιστρέφει με τη νέα συλλογή διηγημάτων του *Έντεκα ερωτικοί θάνατοι*. Ιστορίες για την πόνη της ερωτικής αγκαλιάς και τη δυστυχία του ανεκπλήρωτου, αρωματισμένες με θλίψη, ειρωνεία, χιούμορ και παραδόξότητα.

Ξένη λογοτεχνία

ΕΝΤΝΑ Ο' ΜΠΡΑΪΕΝ
Στο δάσος
μυθιστόρημα

Το τελευταίο μυθιστόρημα της σπουδαίας ιρλανδέζας συγγραφέα, βασισμένο σε πραγματικά γεγονότα και συγκεκριμένα σε μια τριπλή όλοφονία που συγκλόνισε την κοινή γνώμη της Μ. Βρετανίας και της Ιρλανδίας.

γήματος του 20ού αιώνα, θα κυκλοφορήσουν επιλεγμένα διηγήματα του σπουδαίου αμερικανικού διηγηματογράφου Ρέιμοντ Κάρβερ με τίτλο *Όποιος κι αν ήταν σ' αυτό το κρεβάτι*.

- Στη σειρά *Βιογραφία* πρόκειται επίσης να εκδοθεί το μυθιστόρημα της ζωής του *Λουίτζι Πιροντέλο* από τον Αντρέα Καμιλέρι.
- Τέλος στη σειρά *Συγγραφείς και πόλεις* θα κυκλοφορήσει το βιβλίο του Ντέιβιντ Λίβιτ *Φλωρεντία, Μια ιδιάζουσα περίπτωση*, το οποίο αναδεικνύει τη γοητεία που άσκησε η πόλη στους διάσημους σπουδαστές της.

Αριστουργήματα του 20ού αιώνα

ΑΝΤΡΕ ΠΙΕΡ ΝΤΕ ΜΑΝΤΙΑΡΓΚ
Το περιθώριο
μυθιστόρημα

Μ' έναν αβυσσαλέο, συμβολικό ερωτισμό, με ίσες δόσεις σκληρότητας και σαρκασμού, ο Μαντιάργκ, κινούμενος ανάμεσα στο όνειρο και την πραγματικότητα, περιγράφει με έξοχο τρόπο το όραμα ενός ανθρώπου που βρίσκεται στο περιθώριο της ζωής του στο τιμημένο με βραβείο Goncourt μυθιστόρημά του.

Ελληνική πεζογραφία

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΟΜΜΑΡΙΠΑΣ
Speed up, μίστερ Γκιούλιβερ
μυθιστόρημα

Ένα συνθησιμένο ταξίδι με το καράβι παίρνει άλλη τροπή όταν ο κεντρικός ήρωας μπλέκεται σε μια αστυνομική περιπέτεια, ενώ παράλληλα το ταξίδι γίνεται η αφορμή για μια αναδρόμη σε παράλληλες πορείες ζωής προσώπων του παρελθόντος.

Βιογραφία

ΑΝΡΙ ΖΙΝΤΕΛ
Πάμπλο Πικάσο

Ρίχνοντας φως στα νεανικά χρόνια αλλά και στις σχέσεις του ζωγράφου με τις γυναίκες, ο βραβευμένος βιογράφος Ανρί Ζιντέλ μάς προτείνει μια νέα ματιά στην αμφιλεγόμενη προσωπικότητα του Πικάσο.

Οι εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ στην Πάτρα

26/2/04

Οι εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ σε συνεργασία με την Κινηματογραφική Λέσχη Πατρών θα παρουσιάσουν τη νέα συλλογή διηγημάτων του **Θανάση Βαλτινού** **Εθισμός στη νικοτίνη** στις 26 Φεβρουαρίου 2004 στο κινηματοθέατρο Village Cinemas **ΠΑΝΘΕΩΝ** στην Πάτρα στις 8:30 μ.μ. Για το βιβλίο και τον συγγραφέα θα μιλήσουν ο Κώστας Λογαράς, φιλόλογος-συγγραφέας, και ο Γιώργος Κοζίας, ποιητής. Θα παρευρεθεί και θα μιλήσει ο Θανάσης Βαλτινός.

19/3/04

Οι εκδόσεις ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ θα παρουσιάσουν τη νέα συλλογή διηγημάτων του **Δημήτρη Μίγκα** **Της Σαλονίκης μοναχά...** στις 19 Μαρτίου 2004 στο βιβλιοπωλείο **ΠΟΛΥΕΔΡΟ** στην Πάτρα στις 8:30 μ.μ. Για το βιβλίο και τον συγγραφέα θα μιλήσουν ο Παναγιώτης Δημογιάννης, φιλόλογος, και ο Παναγιώτης Φωτίου, φιλόλογος. Θα παρευρεθεί και θα μιλήσει ο Δημήτρης Μίγας.

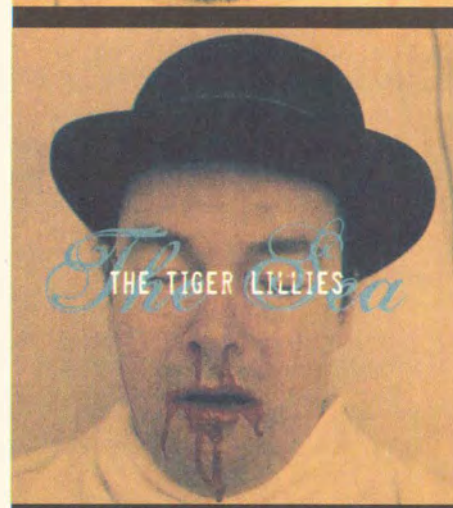
Αν επιθυμείτε να σας ενημερώνουμε τακτικά για τις εκδόσεις και τις δραστηριότητές μας, να σας στέλνουμε τους νέους καταλόγους μας, καθώς και να λαμβάνετε το εβδομαδιαίο ηλεκτρονικό μας περιοδικό e-οικμές, μπορείτε να συμπληρώσετε παρακάτω το στοιχείο σας και να μας το στείλετε ταχυδρομικώς στη διεύθυνση Τ.Θ. 34243, Τ.Κ. 100 29 ΑΘΗΝΑ, με fax (210 3610750) ή με e-mail (order@metaixmio.gr). Μπορείτε επίσης να ενημερώνεστε μέσω της ιστοσελίδας μας: www.metaixmio.gr

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Τ.Κ.:
ΠΟΛΗ: ΤΗΛ.: FAX:
e-mail:

Τ Α Β Ι Β Λ Ι Α Μ Α Σ Θ Α Τ Α Β Ρ Ε Ι Τ Ε
Σ Ε Ο Λ Α Τ Α Β Ι Β Λ Ι Ο Π Ω Λ Ε Ι Α Τ Ο Υ Ν Ο Μ Ο Υ Α Χ Α Ϊ Α Σ

μουσική

Γράφει ο Γιάννης Μουγγολιάς

Το πρόσωπο:

THE TIGER LILLIES

Σε πρώτη προτίμηση του αθηναϊκού κοινού τείνει να αναδειχτεί το σπουδαίο καλτ συγκρότημα των Tiger Lillies, αφού καθημερινά το τεράστιο Big Top Theater είναι κατάμεστο από κόσμο, που ξεναγείται στο ανεπανάληπτο μουσικό τους θέαμα "Tiger Lillies Circus"... Με περισσότερα τραγούδια, αλλά και με εξαιρετικά ακροβατικά νούμερα και στιγμιότυπα που αντικατέστησαν κάποια άλλα ή προστέθηκαν σε όσα είχαμε δει στο Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας το καλοκαίρι, οι Martyn Jacques (φωνητικά και ακορντεόν), Adrian Huger (κρουστά) και Adrian Stout (δίπλο μπάσο αλλά και πριόνι με τον πιο γλυκό ήχο) δυναμιτίζουν τις συμβατικές φόρμες και τον καθωσπρεπισμό, γινόμενοι αποδεκτοί και αντικείμενο λατρείας από τεράστια ακροατήρια.

Οι δέκα παραστάσεις που αρχικά είχαν προγραμματιστεί αποδείχτηκαν πολύ λίγες για να ικανοποιήσουν την τεράστια ανταπόκριση του κοινού, έτσι οι Tiger Lillies στρατοπέδευαν στην Ελλάδα αλλάζοντας το πρόγραμμά τους έως τις 22 Φεβρουαρίου.

Πραγματικά το πέρασμα του σόου του γκρουπ στους Έλληνες αποκτά τη μορφή φαινομένου προς μελέτη. Κι αυτό γιατί δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πέρυσι πριν έρθουν για πρώτη φορά στην Αθήνα κανείς δεν τους ήξερε. Επίσης ο ήχος τους και κυρίως οι στίχοι τους δεν είναι από τους πιο εύπεπτους αφού οι Tiger Lillies διατηρούν παγκοσμίως τον τίτλο ενός από τα πιο ανατρεπτικά γκρουπ.

Στην παράσταση που έδωσαν στην Αθήνα, μπορεί να μην είχαν δίπλα τους την εκπληκτική και πανέμορφη κυρία Τσάπλιν (εγγονή του υπερήρωα του βωβού) η οποία κάνει τα δικά της

μουσική

μεικτά θεάματα ακολουθώντας πλέον προσωπική καριέρα, μας γνώρισαν όμως την εκπληκτική υπερμεγέθη ώριμη κυρία που παρά την υπέρβαρα σιλουέτα της (ευθεία παραπομπή σε ξεπεσμένη μεγαλωμένη πόρνη των καμπαρέ) έκανε το κορμί της λάστιχο και μάγευε με το σόου των τεράσπων κρίκων. Στιγμές που έκοβαν την ανάσα ήταν τα ακροβατικά των δύο ανδρών, που ισορρόπησαν ακόμα και με τα κεφάλια τους ενωμένα σε χορογραφίες στην κόψη του ξυραφιού. Όπως και στην Πάτρα, highlight της παράστασης η επουράνια ερωτική χορογραφία του Καναδού και της Μεξικάνας που υπό τον συνταρακτικό λυρισμό του "Maria" εξωθούσαν το συναίσθημα στα άκρα ισορροπώντας επικίνδυνα με τις εσωτερικές μας αντιστάσεις.

Όλα τα σπουδαία τραγούδια των Tiger Lillies από το εκπληκτικό τους άλμπουμ "Circus Songs" αλλά και άλλα επιπρόσθετα όπως το "Fire" με τον βιρτουόζο Adrian Huger να πυρπολεί τα ντραμς...

Καθετί μουσικά αναγνωρίσιμο: τσιγγάνικοι ρυθμοί, μελωδικά βαλς, γαλλικά σανσόν, ροκ εξτρεμισμοί, γλυκύτατες μπαλάντες, αβανγκάρντ εκρήξεις, εκλεκτική ποπ, τζαζ και μπλουζ ρυθμοί και ατμόσφαιρες, τσιρκολάνικη μουσική, ο ήχος παιδικών παιχνιδιών, οι μπρεχτικές αναφορές, γίνεται κομμάτι μιας εξέχουσας σκηνικής παρουσίας.

Το καλτ καμπαρέ και εχθρμε μεταμιούζικαλ των Tiger Lillies γεφυρώνει με μοναδικό τρόπο τη διαστροφική, παρακμιακή, ωμή και σκοτεινή πλευρά της ζωής με το όνειρο, την τρυφερότητα, το δάκρυ.

Απόλυτα σύγχρονοι και σημερινοί, οι μουσικοί αυτοί πραξικοπηματίες με ευαισθησία αλλά και ασέβεια προσεγγίζουν τις πιο απρόσιτες συναισθηματικά περιοχές και συγκινούν τον οποιοδήποτε φέρνοντας στην επιφάνεια την πραγματική ζωή: αυτή που ποτέ δεν μπορεί επαρκώς να περιγραφεί από τη μια όψη του νομίσματος. Έχει ανάγκη να στρίψει και να ξεκλέψει οπωσδήποτε και από την άλλη.

Οφείλουμε σε αυτό το σημείο να σημειώσουμε την έλλειψη των δίσκων τους στην αγορά. Κάτι που οφείλεται στο ότι τα περισσότερα κυκλοφορούν από τη δική τους ανεξάρτητη εταιρεία "Tiger", αλλά και στο ότι διατίθενται μόνο μέσω διαδικτύου ή στα διαλείμματα των συναυλιών τους. Γεγονός που τα καθιστά δυσεύρετα στο ευρύ κοινό. Για όσους πάντως έχουν όρεξη να ψάξουν επιλέγοντας τα καλύτερα από τα δεκατέσσερα έως σήμερα άλμπουμ τους, θα προτείνουμε:

• "Births, Marriages and Deaths" (Tiger, 1994)

Γιατί είναι το ντεμπούτο τους και έπεσε σαν βόμβα αναταράσσοντας τα νερά της σύγχρονης μουσικής με τις αργές μπαλάντες, τα κολασμένα τραγούδια και τους πικρούς στίχους τους.

• "The Brothel To The Cemetery" (Tiger, 1994)

Γιατί είναι το πιο σαρκαστικό, άγριο και επιθετικό άλμπουμ τους με έντονη ατμόσφαιρα από το υστερικό προπολεμικό Βερολίνο. Ο *Martyn Jacques* γίνεται εκφραστής του πιο παρνοϊκού *Kurt Weill* που έχετε ακούσει.

• "Shockheaded Peter" (Warner Classics, 1998)

Από τις καλύτερες δουλειές τους, το ομώνυμο μουσικοθεατρικό σόου. Παράφρονες ιστορίες του *Heinrich Hoffman's Strewelpeter* με την εκπληκτική μουσική των *Tiger Lillies*.

• "Bad Blood Blasphemy" (Tiger, 1999)

Γιατί είναι το πιο βρώμικο άλμπουμ τους, γιατί συνεργάζονται κορυφαίοι Τούρκοι μουσικοί και γιατί περιέχει την καλύτερη μπαλάντα τους: "Maria".

• "Circus Songs" (Tiger, 2000)

Γιατί το 80% του τελευταίου ανεπανάληπτου σόου τους, αποτελεί τη μουσική αυτού του δίσκου.

• "2 Penny Opera" (Tiger, 2001)

Γιατί ο έρωτας, η καταστροφή, η λύτρωση και ο θάνατος μπορεί να συνυπάρχουν με τον πιο φυσικό τρόπο όταν οι *Tiger Lillies* με την προσθήκη του κιθαρίστα *Blixa Bargeld* (διακεκριμένου μέλους των *Bad Seeds* του *Nick Cave* και αρχηγού των *Einsturzende Neaubauten*) «ξαναδιαβάζουν» το "Die Dreigroschenoper" του Μπρεχτ.

• "The Sea" (Tiger, 2002)

Γιατί εδώ υπάρχουν μόνο μπαλάντες στοιχειωμένες με τα όνειρα των θαλασσιών και γιατί είναι ο πιο μελαγχολικός και νοσταλγικός δίσκος τους.

• "The Gorey End" (EMI, 2003)

Γιατί έκαναν τραγούδια τις ιστορίες του συγγραφέα και ζωγράφου *Edward Gorey* που τους τις έστειλε πριν πεθάνει και γιατί συμπράττουν με τους *Kronos Quartet*.

• "Live in Russia 2000-2001" (btp, 2003)

Γιατί είναι το μοναδικό τους live και εκπέμπει την ατμόσφαιρά των συνταρακτικών τους σόου.

Από τα παραπάνω το μόνο που κυκλοφορεί στην αγορά είναι το "The Gorey End" καθώς και το μικρή διάρκειας cd με τέσσερα κομμάτια που συνόδεψε το τεύχος 31 του περιοδικού *Jazz & Τζαζ*. Μάλλον οι εταιρείες διανομής θα πρέπει να ανοίξουν τα φτερά τους με δεδομένο το χαμό που έγινε στις συναυλίες τους πέρυσι και φέτος.

συνέδρα
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ

THE CINEMATIC ORCHESTRA

MAN WITH A MOVIE CAMERA (ZEN)

στις μινιμαλιστικές μελωδίες, από την κινηματογραφική γραφή στους παράξενους ήχους και θορύβους που αναπαριστούν μέσα από τη γλυκύτητα των εγχόρδων και του πιάνου σκηνικές στιγμές του βωβού «ανθρώπου με την κινηματογραφική μηχανή» με ένα απολύτως σημερινό τρόπο.

Η Cinematic Orchestra ομολογουμένως στην κορυφαία ως σήμερα δουλειά της αποδεικνύει το τεράστιο πεδίο δημιουργίας, εκφραστικότητας αλλά και νέων δρόμων που μπορεί ν' ακολουθήσει η σύγχρονη μουσική όταν ξεφεύγει από τα όρια των αισθητικών προδιαγεγραμμένων αλλά κυρίως όταν η ισορροπία ακαδημαϊσμού και συναισθήματος δεν αποτελεί επακόλουθο των δημιουργιών αλλά παράγεται ως φυσικό επακόλουθο μιας εσωτερικής διαδικασίας. Αξίζει να σημειώσουμε ότι το φιλμ "Man with a movie camera" του Vertov, συνοδευόμενο από τη μουσική της Cinematic Orchestra κυκλοφορεί και σε dvd.

Μπορεί το αριστουργηματικό και από τα πιο επιδραστικά φιλμ στην ιστορία της έβδομης τέχνης, το "Man With A Movie Camera" του Ρώσου σκηνοθέτη Dziga Vertov να δίνει τον τίτλο του σε αυτό το δίσκο, είναι όμως μόνο η αφορμή για έμπνευση στην εκπληκτική Cinematic Orchestra ώστε να δημιουργήσει ένα από τα καλύτερα άλμπουμ της χρονιάς.

Πρόκειται για μια μουσική που γράφτηκε και παίχτηκε για να συνοδεύσει το κλασικό βωβό φιλμ. Έτσι στις μέρες μας μια σύγχρονη οπτική και άποψη που έρχεται να σχολιάσει μουσικά το κινηματογραφικό διαμάντι του 1929.

Τα δεκαεπτά κομμάτια, που παράγει και εκτελεί η Cinematic Orchestra, δονούνται από ένα απόλυτα σύγχρονο παλμό αλλά κυρίως από μια ελεύθερη άποψη, που δεν περιορίζεται από μουσικά στυλ και κατηγοριοποιήσεις. Τα πάντα χωρά το δαιμονικό κριτήριο της ορχήστρας και τα ενσωματώνει χωρίς να πριμοδοτεί κυρίαρχες κατευθύνσεις. Από τις αισθητικές λυρικές μπαλάντες, στα έγχορδα κλασικά και σύγχρονα περάσματα, από τον ρομαντικό απόηχο των πλήκτρων του πιάνου στα hip hop ρυθμικά ηλεκτρονικά και στα «σκρατς» του dj, από τη διανοου-μενίστικη ροκ και ποπ στη τζαζ και τον αυτοσχεδιασμό, από τα μπλουζ

ΝΙΚΟΣ ΚΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΞΥΓΟΝΟ (ΣΕΙΡΙΟΣ)

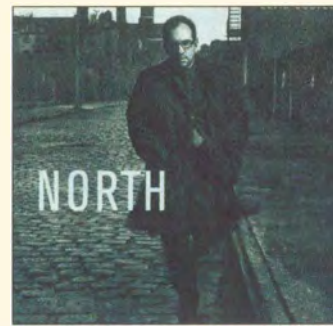
ιδέες και η σύγχρονη αισθητική με όχημα τον ηλεκτρονικό ήχο του γκρουπ.

Το «Οξυγόνο» κατορθώνει να προτείνει ένα ανοιχτό και χωρίς περιορισμούς άκουσμα, ενώ, όπως και σε κάθε του δουλειά, ο Νίκος Κυπουργός αναδεικνύει τις πιο λεπταίσθητες και λυρικές στιγμές κατορθώνοντας ν' απορροφήσει το μέγιστο από τους συνεργάτες του.

Η πρώτη δραματική απόπειρα των Ρέππα-Παπαθανασίου στον κινηματογράφο ευτύχησε να συνοδευτεί από την υπέροχη μουσική που έγραψε ο Νίκος Κυπουργός. Μουσική συμφωνική κατορθώνει να ισορροπήσει τον επικό χαρακτήρα με τη βαθιά λυρικότητα και να προσδώσει ένα δραματικό ρόλο, απόλυτα λειτουργικό.

Ο Νίκος Κυπουργός δεν περιορίζεται από κλασικές κατευθύνσεις και εμπλουτίζει τις συνθέσεις του με λαϊκές, παραδοσιακές, έθνικ και λάτιν φόρμες, καθώς και με έναν καταγίγισμό ηλεκτρονικών μπιτ. Εξαιρετικά ερμηνεύουν τα τέσσερα τραγούδια σε στίχους Αφροδίτης Μάνου η Ελευθερία Αρβανιτάκη, ο Μανώλης Λιδάκης και η ίδια η Μάνου.

Στο όλο εγχείρημα συμβάλλουν τα μέγιστα σημαντικοί μουσικοί, πολλοί εκ των οποίων γνωστοί στην Πάτρα είτε ως μέλη της Ορχήστρας Πατρών (Γιάννης Μαυριδής, Φλορίν Γκαουεράνου, Σέρκι Σιρλιμπάβεβ, Ρόμπερτ Σμαγκούλοβ, Ηρακλής Σουμελιδής) είτε ως μέλη του τοπικού συγκροτήματος «Γύρω-Γύρω», το οποίο υπογράφει την ενορχήστρωση σε δύο κομμάτια του δίσκου. Στα δύο αυτά κομμάτια ξεχωρίζουν οι πρωτότυπες

ELVIS COSTELLO NORTH (UNIVERSAL CLASSICS)

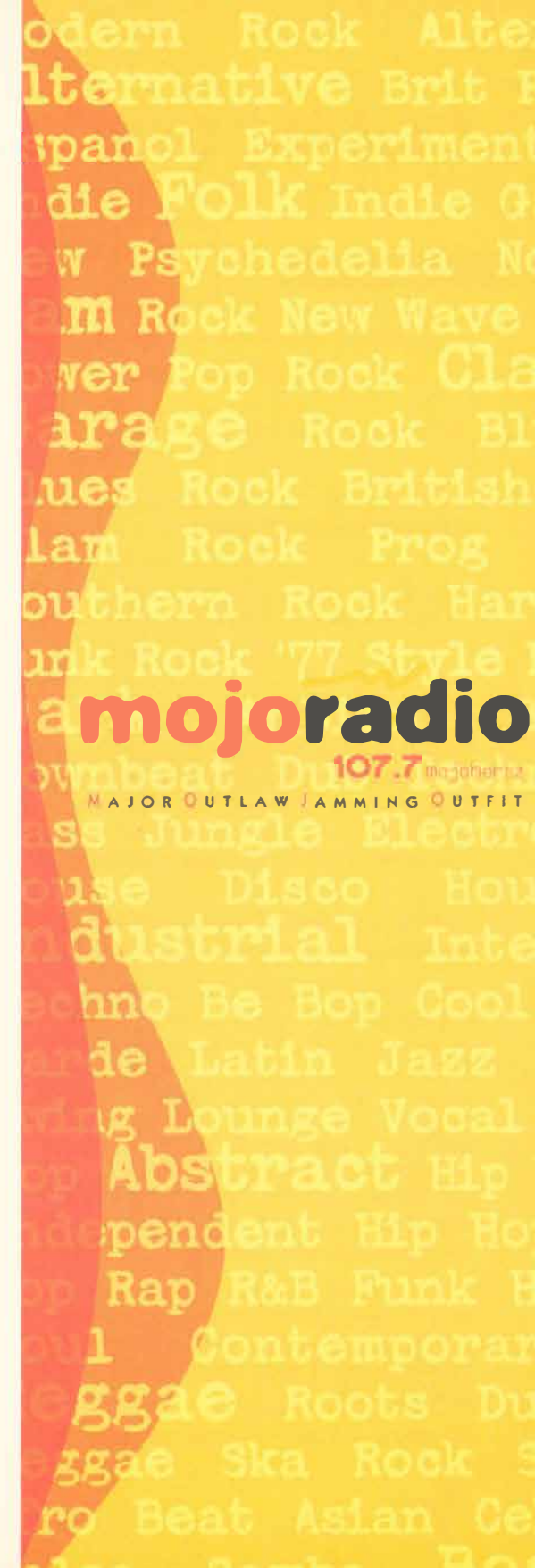
Το "North", έργο υψηλής αισθητικής, γεμάτο ουσία αφού δεν υπάρχει η παραμικρή υπέρβαση από τους εκφραστικούς κώδικες ώστε να χαλαρώσει η δομή. Από την άλλη η ποπ του Costello βρήκε ιδεών και ανατροπών, ενδεδυμένη με ένα υπέροχο κλασικό λυρισμό και μια συγκρατημένη ευγενική μελαγχολία.

Σπάνιας ομορφιάς και διαύγειας συνθέσεις που εμπλουτίζονται από ένα στυλιστικό φορμαλισμό, απόλυτα όμως λειτουργικό και ταιριαστό στη φωνή του Elvis Costello. Ευέλικτο και βαθιά εσωτερικό μουσικό ταξίδι, το "North" αγγίζει καλά κρυμμένες συναισθηματικές περιοχές και τις αναδεικνύει με μια λεπτότητα του γούστου, που πάντα συνόδευε τον κορυφαίο τραγουδοποιό.

Το όραμα του Costello βρίσκει τρόπο να υλοποιηθεί μέσα από μια εκπληκτική οργανική πορεία που τον συντροφεύει στο μοναχικό κι ευαίσθητο ταξίδι του. Αναφέρουμε μερικούς μόνο από τους πρωτοκλασάτους μουσικούς που στέκονται δίπλα του: Steve Nieve (πιάνο), Michael Formanek (μπάσο), Conrad Herwig (τενόρο τρομπόνι), Peter Erskine (ντραμς), Andy Snitzer, Lee Konitz (σαξόφωνα), Lew Soloff (φλούγκελχορν) και το διάσημο κουαρτέτο εγχόρδων Brodsky.

Ακούστε τον υπέροχο αυτό δίσκο και αντιληφθείτε τη συνταγή ώστε να παραμένει κανείς τόσο φρέσκος και αστείρευτος όσο ο Costello. Ένδειξη ταλέντου αλλά και ωριμότητας βαθιάς, κάτι που φαίνεται από τις συνθέσεις, τις ενορχηστρώσεις, την ερμηνεία, τους στίχους και τον τρόπο όλου του πρότζεκτ.

Κρατάμε το κομμάτι "When did I stop dreaming?", ένα από τα κορυφαία αυτού του δίσκου, οφείλοντας να υπογραμμίσουμε τη ζηλευτή ισορροπία αισθητικά και ποιοτικά και των έντεκα τραγουδιών.

Οι ιδέες τους για το Καρναβάλι

Της Μαρίας Τσιλίρα

Αναζητώντας προτάσεις και ιδέες για το Πατρινό Καρναβάλι των επόμενων χρόνων (αν δεχτούμε ότι όντως υπάρχει η διάθεση για κάτι καλύτερο ενόψει Πολιτιστικής...), απευθυνθήκαμε σε δύο καλλιτέχνες που έχουν αποδείξει πως κινούνται με φαντασία και μπορούν να δουν τα πράγματα αντικειμενικά, μη έχοντας άμεση σχέση με την πόλη. Η Κάρμεν Ρουγγέρη και ο Σταμάτης Κραουνάκης καταθέτουν τη γνώμη τους, με γνώμονα και τις προσωπικές του εμπειρίες.

KARMEN ROYGGERH

«Θα ζητούσα να ασχοληθούν οι φοιτητές»

Τι σχέση έχετε με το καρναβάλι;

Δεν έχω καμία. Δεν έχω ποτέ στη ζωή μου ντυθεί, ούτε με ενδιέφερε να μεταμφιεστώ. Δεν ξέρω για ποιο λόγο. Ίσως από πολύ νωρίς, από μωρό, έπαιζα στο θέατρο και τις μεταμφιέσεις τις έκανα εκεί, οπότε δεν χρειάστηκε να ξεδώσω με διαφορετικό τρόπο.

Είσατε στην Επιτροπή του Φεστιβάλ Τραγουδιού στο Καρναβάλι των Μικρών...

Μου ζητήθηκε να συμμετάσχω και επειδή έχω στην Πάτρα μια αδυναμία (όποτε έχω έρθει με οι Πατρινοί με τιμούσαν ιδιαίτερα, τους θεωρώ εξαιρετικά θεατρόφιλους και γνώστες) δεν μπορούσα να αρνηθώ και έτσι θα πεταχτώ το άλλο Σάββατο.

Με έχουν ενημερώσει για το Καρναβάλι των Μικρών, στο οποίο κάνετε πολύ ωραία πράγματα. Σαν θεατής μου αρέσει να τα βλέπω. Αλλά εγώ δεν ήμουν απ' αυτούς που ντύνονταν. Μου αρέσει όμως να το βλέπω, έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον.

Αν μέσα από το Καρναβάλι διαπαιδαγωγήσουν τα παιδιά, πιστεύετε ότι θα αλλάξει το Καρναβάλι στο μέλλον; Πιστεύετε ότι το Καρναβάλι μπορεί να παράγει πολιτισμό;

Απ' ό,τι μου λένε, γίνονται πράγματα δυσάρεστα στα

καρναβάλια. Βεβαίως πιστεύω ότι μέσα από το Καρναβάλι γίνεται τέχνη. Είχα την ευτυχία πέρυσι να με ξεναγήσουν μέσα στους χώρους όπου γίνονται τα άρματα και ενθουσιάστηκα. Είναι πραγματικοί γλύπτες. Καλλιτέχνες μεγάλων δυνατοτήτων...

Αν σας καλούσαν σε μια Επιτροπή που θα αναδιοργάνωνε το Καρναβάλι ή αν σας ανέθεταν τις εκδηλώσεις, ποιες θα ήταν οι πρώτες σας σκέψεις;

Κατ' αρχήν, θα έκανα ένα είδος διαγωνισμού σε όλους τους φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών (ζωγράφους, σκηνογράφους), να δώσουν δικές τους προτάσεις, να φτιάξουν δικά τους άρματα που να έχουν σχέση και με μια εικαστική άποψη. Και μέσα από το καρναβάλι να δείξουν τις προτάσεις τους και τη δουλειά τους. Θα διοχέτευα το Καρναβάλι, δηλαδή, με νέο αίμα, ζητώντας από νέους φοιτητές να ασχοληθούν.

Αν κάνατε μια παράσταση...

Θα προσπαθούσα να βρω έναν τρόπο να κάνω τον «χορό των Μεταμφιεσμένων» του Βέρντι, ώστε να γίνει προσπτό και στους ανθρώπους που δεν έχουν σχέση με την όπερα. Γιατί με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσε να διαδοθεί αυτό το είδος που εγώ λατρεύω και περιέχει όλες τις μορφές τέχνης.

Ποια θα μπορούσε να είναι η κεντρική ιδέα για τις εκδηλώσεις με παιδιά;

Επειδή με ενδιαφέρει πάντα να μη γίνονται εκδηλώσεις μόνο για να δει κάποιος κάτι, αλλά και για να μάθει απ' αυτό. Θα έδινα, λοιπόν, θέματα μέσα από τη μυθολογία την οποία λατρεύω και πιστεύω ότι είναι η ωραιότερη του κόσμου. Θα μπορούσαν να φτιάχνουν πολύ ωραία πράγματα μέσα από τη μυθολογία. Η «Κοσμογονία» αλλά και η «Ιλιάδα» και η «Οδύσσεια» θα μπορούσαν να παρουσιαστούν μέσα από άρματα. Θα μπορούσαν κάθε φορά να παίρνουν ένα θέμα, το Θησέα και το Μινώταυρο, τον Ίκαρο κ.ά.

Είχατε και στην «Οδύσσεια» παρουσιάσει κάτι αντίστοιχο...

Οι σκηνογράφοι ήταν διαφορετικοί σε κάθε παράσταση αλλά έτσι ξεκινάει. Η αρχή των μύθων ξεκινά από τον Όλυμπο. Στον «Ηρακλή» ο Δίας αναγγέλλει τη γέννηση του γιου του. Το ίδιο η «Οδύσσεια» ξεκινά από ένα συμβούλιο των θεών. Δεν γίνεται επίτη-

δες, αλλά επειδή έτσι είναι η μυθολογία. Θέλω να παρουσιάζω στα παιδιά πραγματικά τη μυθολογία.

Είναι πάρα πολύ πιστή η παράσταση μέσα από τη μυθολογία γιατί, όπως είπα, θέλω τα παιδιά να μαθαίνουν και να διασκεδάζουν συγχρόνως. Στον «Ηρακλή» έχω ιδιαίτερη αδυναμία γιατί μου έδωσε την ευκαιρία να μελετήσω για να αποδώσω στα παιδιά και να αγαπήσω τη μυθολογία. Είναι μια παράσταση που δεν πρέπει να χάσει κανένα παιδί.

Έχουν τα σημερινά παιδιά επαφή με την τέχνη γενικότερα;

Εγώ αυτό προσπαθώ να κάνω και πιστεύω πως τα καταφέρνουμε. Η απόδειξη είναι πως συνήθως τα θέατρα είναι γεμάτα, τα παιδιά με τιμούν ιδιαίτερα, μαθαίνουν απ' αυτό και θέλουν να ξανάρθουν. Όταν λοιπόν τελειώσει η παράσταση και το παιδί λέει ότι θέλει να ξανάρθει, σημαίνει ότι έχουμε πετύχει οι συνεργάτες μου κι εγώ.

ΣΤΑΜΑΤΗΣ ΚΡΑΟΥΝΑΚΗΣ

«Το καρναβάλι δεν παράγει πολιτισμό»

«Δεν έχω βρεθεί ποτέ στο καρναβάλι. Το ήθελα από παιδί, αλλά δε έτυχε ποτέ...», μας λέει ο Σταμάτης Κραουνάκης, χωρίς πάντως αυτό να τον εμποδίζει να έχει τη δική του άποψη.

«Δεν πιστεύω ότι το καρναβάλι δημιουργεί πολιτισμό. Θα μπορούσε αν εμείς οι Έλληνες το ντύναμε με την διονυσιακή του προέλευση και με τις αρχαίες δικές μας τελετές. Αλλά αυτό προϋποθέτει λαό και ηγέτες που βιώνουν ενσυνείδητα το κύτταρο της φυλής. Έτσι κι αλλιώς όμως και το χιούμορ είναι πολιτιστική δουλειά. Κι ένα καρναβάλι πράγματι μπορεί να προάγει – και το κάνει – το αίσθημα του χιούμορ.

Αν τον καλούσαν να αναλάβει τις εκδηλώσεις ενός Καρναβαλιού, θα καλούσε δύο – τρεις σπουδαίους Έλληνες σκηνογράφους για να σχεδιάσουν με υψη-

λή αισθητική άρματα και κοστούμια, ενώ θα φώναζε απαραίτητως τον Κυρ και τον Κώστα Μητρόπουλο για να καταθέσουν τις δικές τους ιδέες.

Όσο για τη σχέση του καρναβαλιού με τα παιδιά, θα προκήρυσσε ένα διαγωνισμό μεταμφίεσης στα σχολεία και θα φρόντιζε να περάσει με διάφορους τρόπους το μήνυμα της ουσίας και της αληθινής χρήσης της μεταμφίεσης.

Δε θα μπορούσε να μη γίνει και ειδική αναφορά στη μουσική. Ρωτήσαμε το Σταμάτη Κραουνάκη για τη μουσική που επιλέγεται σε τέτοιες περιπτώσεις. Η απάντησή του, αφοπλιστική: «Όσο και να παίζουν τα ξένα, στο τέλος πάντα όλα τελειώνουν με ελληνικά! Έτσι δεν είναι;

βιβλίο

Του Παναγιώτη Στ. Φωτίου

«Της Σαλονίκης μοναχά»

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΙΓΓΑΣ

Εκδόσεις «ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ»

Χαίρομαι ιδιαίτερα που μου δίνεται η ευκαιρία να αναφερθώ, έστω και για λίγο, στο νέο βιβλίο του Δημήτρη Μίγγα, στη συλλογή διηγημάτων με γενικό τίτλο «Της Σαλονίκης μοναχά». Κι αυτό για δυο λόγους: Πρώτα, γιατί είχα πα-

ρουσιάσει και το πρώτο του βιβλίο σε εκδήλωση που έγινε στο βιβλιοπωλείο «Πρωτοπορία» και έφερε το τίτλο «Των κεκοιμημένων». Ύστερα, γιατί είναι ένα βιβλίο που κινείται περίπου στον ίδιο άξονα, μόνο που τώρα τοπικά περιορίζεται στη Θεσσαλονίκη. Και όταν λέω «ίδιο άξονα», εννοώ αυτό το παιχνίδι που ξέρει να κάνει καλά ο Μίγγας, δηλαδή να κινείται μεταξύ ονείρου και πραγματικότητας και μεταξύ ζωντανών και νεκρών.

Ο συγγραφέας εδώ και αρκετά χρόνια μένει στη Θεσσαλονίκη και εργάζεται ως μαθηματικός σε σχολείο των δυτικών συνοικιών. Ζω, λοιπόν, σε μια πόλη σημαίνει ότι λίγο πολύ συμμετέχω στη ζωή της και παρακολουθώ τα σημαντικά αλλά και τα μικρά, τα ασήμαντα απ' αυτή τη ζωή. Όταν όμως είσαι και λογοτέχνης, τότε αυτό σημαίνει ότι ταξιδεύεις στην ιστορία της, στο παρελθόν της και σε μεγάλο βαθμό, με τη μνήμη και τη φαντασία, συμβάλλεις στη διαμόρφωση του προσώπου, του προσώπου ίσως, και του μύθου αυτής της πόλης.

Και μια πόλη τη ζεις, όταν περπατάς, γνωρίζεις τους δρόμους και τα σπίτια, τα οικοδομήματα, τους ανοιχτούς χώρους, τα στέκια και την ιστορία τους, διασκεδάσεις, ερωτεύεσαι, σκέφτεσαι, ρεμβάζεις και αναπολείς πρόσωπα και πράγματα που σε συνέδεσαν με την πόλη και τη ζωή της. Η ανθρώπινη παρουσία και δράση, ο ίσκιος και η αύρα των προσώπων νοηματοδοτούν και τα πράγματα.

Και ο Μίγγας σε πρωτοπρόσωπη αφήγηση μας μεταφέρει στο κλίμα και τον κόσμο, τη ζωή και την ιστορία της Θεσσαλονίκης, αλλά περισσότερο μας μπει στο κόσμο που αυτός ξέρει να δημιουργεί και στη δι-

κή του Θεσσαλονίκη που είναι και ονειρική και πραγματική. Αξίζει να σημειώσουμε και τα εξής:

- Ο τίτλος είναι παρμένος από ποίημα του Νίκου Καββαδία «Της Σαλονίκης μοναχά της πρέπει το καράβι. Να μην τολμήσεις να τη δεις ποτέ απ' τη στεριά». Και στο πρώτο το βιβλίο τον τίτλο τον είχε πάρει από ποίημα του Μιχάλη Γκανά.
- Ο υπότιτλος του βιβλίου είναι «Οχτώ Ιστορίες, δυο παραμύθια και ένα όνειρο». Γίνεται αντιληπτό αυτό που είπαμε στην αρχή, ότι όλα κινούνται μεταξύ ονειρικού και πραγματικού. Είναι υπόθεση του αναγνώστη πώς θα τα προσλάβει.

«Έως...»

ΒΥΡΩΝ ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ

Εκδόσεις «ΝΕΦΕΛΗ»

Ο ποιητής, με πάνω από 50 χρόνια δημιουργική παρουσία στην πνευματική ζωή του τόπου, είναι πια γνωστός και για το ποιητικό και δοκιμιακό έργο του. Και τώρα μας δίνει μια συλλογή που το μεγαλύτε-

ρο μέρος της (τα περισσότερα ποιήματα) αναφέρεται στο παρελθόν και λιγότερο στο παρόν και στο μέλλον. Ο Βύρων Λεοντάρης πιστεύει, όπως είχε πει και ο Μανώλης Αναγνωστάκης, ότι η δύναμη της ποίησης είναι μικρή και δεν μπορεί να συμβάλει σε μεγάλες κοινωνικές αλλαγές. Ο ρόλος του ποιητή περιορίζεται όλο και περισσότερο γιατί οι αλήθειες του δεν ακούγονται ευχάριστα. Εξάλλου ζούμε σε μια εποχή που...

«περίλυπο το σύμπαν

και όλοι οι λαοί ηττημένοι» (σελ. 25)

Με ύφος εξομολογητικό αλλά και με τόνο δραματικά αποκαλυπτικό καταθέτει την άποψή του για το χρόνο, την ποίηση, τον άνθρωπο, το παρελθόν, τη μνήμη και το κενό. Τα ερωτήματά του υπαρξιακής έντασης και μεταφυσικής αγωνίας.

«Μέλλον, πώς γίνεται να είσαι μέλλον;

Αφού δεν είσαι θα, ποτέ δε θα'σαι πάντοτε ήσουν πριν ποτέ μετά κι αντίδρομα, όπως πορεύομαι, έρχεσαι κατεναντί μου κι από μέσα μου περνάς χρόνος ανάστροφος

Πώς γίνεται να έρχεσαι από κει που εγώ πάω και να υπάρχεις;» (σελ. 39)

Από το 1954 που εμφανίστηκε στην ποίηση μέχρι την τωρινή συλλογή του ο Λεοντάρης τιμά την ποίηση, τη γλώσσα, τον άνθρωπο, τον ποιητή, έστω και αν λέει αλήθειες πικρές (αυτός είναι και ο ρόλος του πραγματικού ποιητή και όχι το χείδεμα των αυτιών). Αποδεικνύει επίσης ότι στην ποίηση δεν υπάρχουν μόνο προσωπικές εμπνεύσεις και μονόδρομοι αλλά και μια διαλεκτική των ποιημάτων και των ποιητών.

Σεσημασμένοι είμαι.

Έχετε τα γραφικά μου αποτυπώματα μπορείτε να με αναγνωρίσετε, όχι όμως και να με διαβάσετε ούτε να με διαβείτε Ποντάρατε στο μαύρο μου και χάσατε Ποντάρατε στο κόκκινο μου πάλι χάσατε κακή ζαριά ήμουνα στα χέρια σας

Τα λόγια που μιλώ μου κόβουνε τη γλώσσα κάθε χειρονομία μου με σταυρώνει Ας το ξεκαθαρίσουμε λοιπόν.

Σ' αυτή την εποχή της υπαρκτής ποίησης ποιητής μιας ποίησης που δε μπορεί να υπάρξει μόνο με νεκρούς μιλώ και γι' αυτούς γράφω. Μόνο αυτοί μπορούν να με διαβάσουν. (σελ. 19)

«Υπερασπίζοντας τον Καβάφη»

ΙΩΣΗΦ ΜΠΡΟΝΤΣΚΙ

Εκδόσεις «ΑΓΚΥΡΑ»

Με αφορμή την επέτειο που είχαμε το 2003 για τον Κ. Π. Καβάφη, γράφτηκαν πολλά και ακούστηκαν αρκετά σημαντικά. Επίσης είναι γνωστό ότι την (ποιητική – πνευματική) συνάντηση του νομπελίστα Ρώσου ποιητή Ιωσήφ Αλεξάντροβιτς Μπρόντσκι με τον Καβάφη, την ανέδειξε η νεοελληνίστρια Σόνια Ιλίνσκαγια.

Ο εκδοτικός οίκος «Αγκυρα» με την πολύτιμη συνδρομή του Δημήτρη Β. Τριανταφυλλίδη, με το βιβλίο αυτό μας προσφέρει το ομώνυμο δοκίμιο του Ρώσου νομπελίστα ποιητή για την ποίηση του Καβάφη και «εραπίσματα» από την ποίηση του Ιωσήφ Μπρόντσκι. Πολύ χρήσιμο το χρονολόγιο και τα βιογραφικά στοιχεία.

Ο τίτλος του βιβλίου μπορεί να φαίνεται κάπως μονομερής σε σχέση με το περιεχόμενο αλλά νομίζω ότι λειτουργεί μάλλον «εμπορικά» και δεν αδικεί την όλη προσπάθεια. Η μετάφραση έγινε από τα Ρωσικά. Είναι γνωστό ότι ο Μπρόντσκι έγραφε τέλεια και στα αγγλικά. Το δοκίμιο δημοσιεύτηκε το Φεβρουάριο του 1997 στη Νέα Υόρκη.

Στο δοκίμιο ένας ποιητής νεότερος, μιλάει για έναν άλλο ποιητή «παλαιότερο», αλλά πάντα επίκαιρο, τον οποίο αγαπάει πολύ. Εξετάζει πολλούς παράγοντες που μπορούν να μας βοηθήσουν να προσεγγίσουμε καλύτερα το έργο του Αλεξανδρινού, δηλαδή κοινωνικούς, ιστορικούς, οικογενειακούς και προσωπικούς και αποτιμά θετικά, με θερμά σχόλια το έργο του Καβάφη.

Ο Μπρόντσκι έγραψε σπουδαία ποίηση και όσο ζούσε στη Ρωσία και όταν αναγκάστηκε να «εξοριστεί» και να καταφύγει στην Αμερική. Μάλιστα πολλά δοκίμια και ένα μεγάλο μέρος της ποίησής του το δημοσίευσε κατευθείαν στα Αγγλικά. Μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η ζωή του και η στάση του ως πνευματικού ανθρώπου ενώ τα ποιήματά του είναι σπουδαία και για το λυρισμό αλλά και για την ειρωνεία, το σαρκασμό και την ανατρεπτική τους διάθεση.

Ανήκει στην ομάδα των μεγάλων Ρώσων ποιητών που έγραψαν τα δύσκολα χρόνια του «Ζντανοφισμού» και της λογοκρισίας και υπέφεραν πολλά για τις ιδέες τους. Παραθέτουμε ένα μικρό δείγμα.

Σονέτο

Ζήσε πιο πολύ απ' όλους.

Ζήσε ξανά και ξανά,

Αυτοί δεν είναι παρά χιόνι.

Ένα χιόνι που στροβιλίζεται ξανά και ξανά.

Ζήσε στα όρια και πέρα από αυτά.

Ζήσε στην κόψη του ξυραφιού

μεταξύ του Καλού και του Κακού.

Μη ζεις για τη στιγμή, μα για το πάντα.

Ζήσε την κραυγή και το γέλιο.

Ζήσε το στίχο,

ζήσε τα όλα.

Χορός

Του Χρήστου Πολυμενάκου

Πλατφόρμα στην Αθήνα, το φως στην Πάτρα

Για 4 μέρες το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών φιλοξένησε την Πρώτη Πλατφόρμα Σύγχρονου Ελληνικού Χορού μια πρωτοβουλία του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων. Από τις 23 ως και τις 26 Ιανουαρίου, στην Αίθουσα Δημήτρη Μητρόπουλου, εμφανίστηκαν δεκαπεντάλεπτα δείγματα δουλειάς 40 χορευτικών ομάδων των οποίων οι επικεφαλής εκπροσωπούν διαφορετικές γενιές και αισθητικές τάσεις, ενώ μαρτυρούν ταυτόχρονα την ποιικιλία αναζητήσεων που διατρέχει το σώμα του σύγχρονου ελληνικού χορού από το 1984 μέχρι σήμερα.

Το φιλόδοξο εγχείρημα που στοχεύει στην ευρύτερη προβολή του ελληνικού χορού και στο εξωτερικό θέλησε να συμπεριλάβει όλες ανεξαιρέτως τις ομάδες, χωρίς προεπιλογές και αποκλεισμούς.

Στο ίδιο πλαίσιο και στη διάρκεια της «Πλατφόρμας» έκανε την πρώτη εμφάνισή του το λεύκωμα «Χορός/Dance». Πρόκειται για το αποτέλεσμα της συνεργασίας του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων (Σ.Ε.Χ.) με τις εκδόσεις «ΚΟΑΝ /Τα βιβλία του κό-

σμου». Την πραγματοποίηση της προσπάθειας υποστηρίζει και η έκδοση για τις Τέχνες και τον Πολιτισμό, «Highlights».

Μέσα από σπάνιο φωτογραφικό υλικό, πληροφορίες στα ελληνικά και τα αγγλικά για το έργο των ομάδων και των δημιουργών τους και ένα DVD το οποίο περιλαμβάνει τρίλεπτα αποσπάσματα από τις παραστάσεις των ομάδων, το Σωματείο Ελλήνων Χορογράφων έχει χαρτογραφήσει την ελληνική χορογραφική πα-

ραγωγή των 50 ομάδων / μελών του, από το 1967 μέχρι και τον Ιούνιο του 2003. Στο φουαγιέ της αίθουσας Δημήτρη Μητρόπουλου διοργανώθηκε έκθεση Χορευτικής Φωτογραφίας με τη συμμετοχή των φωτογράφων που εκπροσωπούνται στο Λεύκωμα. Καλλιτεχνικοί διευθυντές σημαντικών διεθνών διοργανώσεων χαιρέτισαν την έκδοση η οποία θα αποκαταστήσει το κύρος της Ελλάδας στον παγκόσμιο χορευτικό χάρτη μιας και ως τώρα δεν υπήρχε αυτό το πολύτιμο εργαλείο παρουσίασης και προώθησης του σύγχρονου ελληνικού χορού. Αξίζει να σημειωθεί η διάθεσή του στην εξαιρετικά προσιτή τιμή των 50 ευρώ, χάρη στην αφιλοκερδή υποστήριξή του από το Υπουργείο Πολιτισμού και την έκδοση για τις Τέχνες και τον Πολιτισμό, highlights.

Αναλυτικότερα παρουσιάστηκαν κατά σειρά εμφάνισης οι ομάδες SineQuaNon σε χορογραφία της Κικής Μπάκα, Έλιξ (Χριστίνα Κλεισιούνη), Ad Lib (Κατερίνα Παπαγεωργίου), Μαγνήτης (Μάρω Γρηγορίου), Εμμέλεια (Δήμητρα Κορωναίου), Χοροθέατρο Λήδας Σάνταλα, Χοροθέατρο Αλλού, Εδώ, Παντού (Πατρίτσια Λάζου), Seresta (Χριστίνα Μπέσκου), Μετ' Εμποδίων (Μαρουσώ Καραλέκα), Λάθος Κίνηση (Κωνσταντίνος Μίχος – Τιτή Αντωνοπούλου) στις 23/1. Το Σάββατο 24/1 οι ομάδες Χοροθέατρο Ροές (Σοφία Σπυράτου), Χοροθέαμα Κινητήρας (Αντιγόνη Γύρα), Με Λίγα Λόγια (Χάρις Ανταχοπούλου), Griffon (Ιω-

άννα Πορτόλου), Πρόσχημα (Στέλλα Ζάννου, Μαρία Κολιοπούλου, Δήμητρα Κρητικίδη, Άννα Μιμή), Χοροθέατρο Νατάσσας Ζούκα, Χορευτές του Βορρά (Τατιάνα Παπαδοπούλου – Γιάννης Μαργαρώνης), Ήρος Άγγελος (Πέτρος Γάλλιας), Yelp (Μαριέλα Νέστορα), Οκτάνα (Κωνσταντίνος Ρήγος).

Την Κυριακή 25/1 παρουσίασαν το έργο τους οι ομάδες, Μικρό Χορευτικό Θέατρο (Λία Μελετοπούλου), Αμάλγαμα (Μαρία Γοργιά), Μάγμα (Στέφανι Τσάκωνα), Α-Κιν (Βάσω Γιαννακοπούλου, Ελένη Κορέλλη, Μαρίνα Μαυρογέννη, Κατερίνα Πανουσοπούλου, Κατερίνα Παππά), Ομάδα Κλασικού και Σύγχρονου Χορού Νίκης Κονταξάκη, Landscape (Ιωάννα Πάραλη), Πρόσκαιρη Σύνθεση (Ντορίνα Καλεθριανού), Μυία (Γαβριέλλα και Άννα Ανυφαντάκη), Quasi Stellar (Αποστολία Παπαδαμάκη), Χορευτές (Μαρία Ανθυμίδου, Αλίκη Καζούρη, Μιχάλης Ναλμπάντης).

Τέλος, την Δευτέρα 26/1 εμφανίστηκαν οι ομάδες, Αίρεσις (Γιάννης Μπαγουρδής), Photoskiasis (Αγγελική Παπαδοπούλου), 14η Μέρα (Μαρία Αγγέλου), Παρουσία (Τατιάνα Λοβέρδου), Vis Motrix – Κινητήριος Δύναμη (Λίλλη Βελισσαρίου & Σταύρος Αποστολάτος), Art (Αρτεμης Ιγνατίου), Ίασις (Ρεγίνα Αλεξοπούλου), Εννιάμορφο (Τέτη Νικολοπούλου), Ομάδα Σύγχρονου Χορού (Χάρης Ματαφούνης), Χορικά (Ζουζού Νικολούδη – Νικηφόρος Ρώτας).

Χορός

χορός

« Φ ω ς »

Παραγωγή: Χοροθέατρο Πάτρας

Χορογραφία: Τατιάνα Λομβέρδου & ομάδα σύγχρονου χορού Sine Qua Non

Η πρόσφατη παράσταση που μας έδωσε το Χοροθέατρο Πάτρας είχε τον αισιόδοξο τίτλο ΦΩΣ. Η αρχική σύλληψη είναι ιδέα της Τατιάνας Λομβέρδου, δημιουργού που ζει και εργάζεται στην Πάτρα. Η ολοκλήρωση του έργου έγινε στο πλαίσιο μιας πρωτότυπης και τολμηρής συνεργασίας με την ομάδα σύγχρονου χορού «Sine qua non».

Οι δύο ομάδες έχουν κάνει αισθητή την παρουσία του στο χώρο δράσης τους.

Η δημιουργία μιας παράστασης χορού που φιλοδοξεί να συνδυάσει την αισθητική αντίληψη τόσο διαφορετικών χειριστών της γλώσσας του σώματος συνιστά εξαιρετικά δύσκολο εγχείρημα. Απαιτεί χρόνο, κοινό χώρο δοκιμών και την απόφαση εκείνου που θα στηρίξει οικονομικά την ιδιότυπη αυτή έρευνα. Το ζητούμενο δεν είναι η απόλυτη ταύτιση απόψεων μιας αλλά η δημιουργική αντιπαράθεση της αντίληψης των δημιουργών και των ερμηνευτών.

Η παράσταση που παρακολούθησαμε στην «εναλλακτική» σκηνή του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας τράβηξε εκ των προτέρων το ενδιαφέρον των απλών θεατών και των υποψηφίων συμπαραγωγών και χορηγών επικοινωνίας ακριβώς εξαιτίας της ιδιαιτερότητας της και της φερεγγυότητας των συντελεστών της. Το αποτέλεσμα μοιάζει να προβλημάτισε ειδικούς και μη, συνεργάτες και θεατές. Αυτό δεν πρέπει να λογίζεται ως έκπληξη θετική ή αρνητική, μιας και ένα καλλιτεχνικό γεγονός δεν παύει να αξιολογείται στη διάρκεια του χρόνου με μέτρα την αισθητική του αξία αλλά και τη ση-

μασία του για την πορεία των δημιουργών και των θεσμών που τους υποστηρίζουν. Υπήρξαν αρκετές στιγμές που η αστιγματική προσέγγιση του θέματος δεν ευνόησε τη συμμετοχή μας στο διάλογο. Αυτό δε σημαίνει ότι έλειψαν οι εύστοχες, αρμονικά δεμένες τοποθετήσεις. Ένα σημαντικό στοιχείο με θετική επίδραση ήταν η σεμνότητα με την οποία παρουσιάστηκε το έργο, ακόμη κι αν σχετίζεται με την αμηχανία ή την ανασφάλεια μπροστά στην έκθεση.

Πόσο επηρέασε την καλλιτεχνική διαδικασία η αναστάτωση που επικρατεί στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας λόγω της επικείμενης διαδοχής (ή μη) στη θέση του καλλιτεχνικού διευθυντή; Ποιος ακριβώς είναι ο στόχος που έχει ο συγκεκριμένος οργανισμός για τη χοροθεατρική του σκηνή και πώς μεθοδεύει την επίτευξή του; Μέχρι ποιο σημείο μπορούμε να στηρίζουμε τις ελπίδες μας για μια επί της ουσίας ισχυρή καλλιτεχνικά κίνηση στις ανεξάντλητες(;) ενέργειες που με όλη τη θετικότητα που τους διακρίνει κάνουν; Όπως έχουμε σημειώσει και στο παρελθόν ο ιδιαίτερος χαρακτήρας μιας διοργάνωσης, ενός θεσμού, δε θίγεται από τις πληροφορίες που έχουν να προσφέρουν αντίστοιχα παραδείγματα. Είναι αναπόφευκτη η γέννηση μεγάλων προσδοκιών ενόψει της μεταμόρφωσης της Πάτρας σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα και φαίνεται να υπάρχουν αγαθές προθέσεις. Ελπίζουμε τα φαινόμενα να μην απατήσουν κανένα.

(* Ο Χρήστος Πολυμενάκος εργάζεται ως βοηθός αρχισυντάκτης στην έκδοση για τις τέχνες και τον πολιτισμό, Highlights.

1930 – 1974 Μνήμη Θεόφιλου Κάββουρα

Τριάντα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από το θάνατο, σε ανέλιπτα μικρή ηλικία, του Θεόφιλου Κάββουρα, ενός από τους σπουδαιότερους μουσικούς που ανέδειξε η Πάτρα και μιας από τις πιο σημαντικές προσωπικότητες που κυριάρχησαν στην πολιτιστική ζωή της πόλης, σε εποχές που η συνολική πραγματικότητα δεν ήταν και η πλέον εύκολη. Με τη σιγουριά ότι η πόλη θα τιμήσει φέτος τη μνήμη του Θεόφιλου Κάββουρα, φιλοξενούμε ένα αφιέρωμα γραμμένο από τον αδελφό του, συγγραφέα Δημήτρη Κάββουρα, ο οποίος εκτός από τις σκέψεις του, προδημοσιεύει και ένα ειδικά αφιερωμένο διήγημα.

Τριάντα χρόνια μετά

Του Δημήτρη Κάββουρα

Συμπληρώνονται φέτος τριάντα χρόνια από την αποδημία του αδελφού και είναι πολύ συγκινητικό, όταν συναντώ πολλούς που τον είχαν γνωρίσει ως μαέστρο ή μουσικούς που είχαν παίξει υπό την διεύθυνσή του, να διαπιστώνω πως τον θυμούνται πάντα και να ακούω να μιλούν γι' αυτόν με θαυμασμό.

Ο Θεόφιλος ανέβηκε στο πόντιο της Δημοτικής Μουσικής σε ηλικία μόλις 23 ετών και το πέρασμά του από τη θέση αυτή άφησε εποχή. Η ικανότητά του να διευθύνει χωρίς παρτιτούρα, οι φανταστικές διασκευές του, οι έξοχες ενορχηστρώσεις του, ο δυναμισμός του, το νεύρο του, το ταμπεραμέντο του γενικά ως μαέστρου ήσαν τα κύρια χαρακτηριστικά του μεγάλου ταλέντου του.

Είχε, άλλωστε, φήμη εξαιρετικού μουσικού, αφού είχε αριστεύσει στις μουσικές του σπουδές ως μαθητής του Μανώλη Καλομοίρη, γενάρχη της εθνικής μουσικής σχολής, ενώ συμφωνικές του συνθέσεις και έργα για χορωδία είχαν παρουσιασθεί από την συμφωνική ορχήστρα της ραδιοφωνίας και της κρατικής ορχήστρας Αθηνών με μαέστρο τον αείμνηστο Ανδρέα Παρίδη και από τις αξιότερες, τότε, ανδρικές χορωδίες της Ελλάδος, τον «Ορφέα» και εκείνη του Αγίου Ανδρέου. Τα έργα που παίχτηκαν δεν είναι πολλά, ένα δύο κατά περιπτώσιν. Αλλά εξόνυχος τον λέοντα...

Μετά θάνατον ξαναπαίχτηκαν αρκετά έργα του – κομμάτια για πιάνο, τραγούδια, ένα κουαρτέτο – άλλα ενταγμένα στο πρόγραμμα κάποιας συναυλίας (Μουσικά Νειάτα, Κουαρτέτο Πατρών), άλλα επ' ευκαιρία κάποιας εκδηλώσεως εις μνήμην, και όχι μόνον, (Πολιτιστικό Κέντρο Πατρών, Λέσχη Φίλων Κλασικής Μουσικής, Δημοτική Πινακοθήκη-παράλληλες εκδηλώσεις, Δημοτικό Ωδείο Πατρών).

Η τελευταία αυτή περίπτωση παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα και μια σπουδαιότητα. Το 2001, οι μουσικές εκδηλώσεις του προγράμματος «Ημέρες σύγχρονης μουσικής», που οργανώνει κάθε χρόνο, καιρό τώρα, το Δημοτικό Ωδείο Πατρών, ήσαν αφιερωμένες στον αυτόδελο, κατά την πρώτη μάλιστα μέρα παίχτηκαν αποκλειστικώς δικές του συνθέσεις. Η ιδιαιτερότητα και η σπουδαιότητα του γεγονότος συνίσταται στο ότι οι εκδηλώσεις αυτές εις μνήμην ενός συμπολίτη μαέστρου κα συνθέτη δεν αποτελούν μεμονωμένη περίπτωση, αλλά μέρος μιας σειράς εκδηλώσεων που ήδη είχαν προηγηθεί και με το ίδιο πνεύμα πραγματοποιηθεί: την ανάκληση στη μνήμη σπουδαιών πατρινών συνθετών και την ανασυρση από τη λήθη του έργου τους. Έτσι προηγήθηκαν εκδηλώσεις για τους Δημ. Λιάλιο, Γερ. Ρομποτή και ακολούθησε αφιέρωμα στην Αντ. Παπαμικροπούλου.

Το ζήτημα όμως δεν μπορεί – δεν πρέπει – να σταματήσει εδώ. Δεν αρκούν τα εις μνήμην αφιερώματα. Το Δημοτικό Ωδείο Πατρών και, ακριβέστερα, ο διευθυντής αυτού κ. Γερ. Βουτσινάς, εμψυχωτής του θεσμού «Ημέρες σύγχρονης μουσικής» – γιατί ο άνθρωπος είναι που δίνει πνοή και υπόσταση στους θεσμούς – έκαμε την αρχή, που είναι το ήμισυ του παντός. Αλλά, αν λογαριάσει κανείς τα έργα που περιμένουν στα συρτάρια θα διαπιστώσει πως αυτό το σοφό ρητό μόνο αν σχήμα λόγου μπορεί να το πάρει κανείς. Από πότε έχει να παιχθεί σύνθεση του Ανδρέα Νεζερίτη; Τι άλλο, εκτός από αυτά που έχουμε ακούσει, έχει γράψει ο Δημήτριος Λιάλιος; Πότε θα ακουστεί το απέραντο έργο του μεγίστου Γεωργίου Τριάντη;

Η αφετηρία έχει υποδειχθεί. Ο δρόμος έχει χαραχθεί και δεν χρειάζεται να εξαντλήσει

κανείς όλη του την επιχειρηματολογία για να γίνει αντιληπτό ότι δεν ταιριάζει σε μια πόλη, που σεμνύνεται για τη μουσική της παράδοση, να έχει μουσικούς δικούς της ξεχασμένους και το έργο τους θαμμένο στα συρτάρια. Δεν μπορεί να λεγόμεσθε φιλόμουσοι και να μην νιώθουμε λαχτάρα ν' αυξήσουμε το μουσικό μας θησαυρό με καινούρια ακούσματα. Δεν μπορούμε να θεωρούμαστε πόλη πολιτισμένη αν δεν έχουμε να επιδείξουμε δικά μας έργα πολιτισμού και – αλλοίμονο – αν τα αγνοούμε. Ας αφυπνιστούμε, λοιπόν, και ας ξεκινήσουμε. Ίδού, λοιπόν, τι προτείνουμε:

Να συγκεντρωθεί το έργο των συνθετών της Πάτρας, που, σημειωτέον, η παρουσία τους στην πόλη μας χρονολογείται ήδη από τα τέλη του προπερασμένου αιώνα, να ταξινομηθεί και να δημιουργηθεί Αρχείο πατρινών συνθετών.

Το έργο των πατρινών συνθετών να τεθεί στη διάθεση όλων των μουσικών οργανισμών και ερμηνευτών (Ορχηστρών, χορωδιών, σολίστ) με σκοπό τη διάδοσή του.

Το Διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας, το Δημοτικό Ωδείο κλπ. Να μετακαλούν, στο πλαίσιο των εκδηλώσεών τους, ορχήστρες, χορωδίες,

σολίστ, που θα εκτελούν, κατά παραγγελία, έργα πατρινών συνθετών.

Δεν αρκεί άλλωστε, να μνημονεύουμε απλώς τους δημιουργούς. Μπορούμε να τους ανασταίνουμε. Αυτά που προτείνουμε δεν απαιτούν πρόσθετα κονδύλια από εκείνα που δαπανώνται σήμερα για τον πολιτισμό. Απλώς μέρος αυτών θα αλλάξει κατεύθυνση, θα στραφεί για την πραγμάτωση αυτού του σκοπού – γιατί μου φαίνεται πως πολλά, μα πολλά, χρήματα πάνε στράφι εν ονόματι του πολιτισμού. Εξάλλου η ορχήστρα που θα κληθεί από οποιονδήποτε οργανισμό για μια συναυλία, οπωσδήποτε θα πληρωθεί και δεν φαντάζομαι ν' απαιτήσει μεγαλύτερη αμοιβή αν της ζητηθεί να παίξει ένα συγκεκριμένο έργο. Όλα, επομένως, είναι ζήτημα θέλησης και πίστης προς την ιδέα της μουσικής.

Τώρα, όσον αφορά στην περίπτωση του αδελφού, στη μνήμη του οποίου αφιερώνεται το παρόν σημείωμα, κλείνοντας έχω να πω τούτο: Συνεχώς συνομιλώ μαζί του. Τον βλέπω και τον ακούω. Ειδικά δε τη μέρα της θανάτου του (19 Μαρτίου) ακούω από το κασετόφωνο τη μουσική του και έχω την αίσθηση πως επανέρχεται.

Στολή εξόδου

Β' Λοιπός Οπλίτης (απόσπασμα*)

Για ένα διάστημα μείναμε μόνοι στην τραπεζαρία η Αγγελική κι εγώ. Η μητέρα της ανακατευόταν με κάτι στην κουζίνα – αν κρίνει κανείς από τους ήχους που ακούγονταν – ενώ ο Μανθός είχε ανεβεί με τον πατέρα τους την ταράτσα, γιατί υπήρχε κάποιο πρόβλημα με την κεραία του ραδιοφώνου. Όντας για πρώτη φορά σε ξένο σπίτι με μόνη συντροφιά μίαν άγνωστη κοπέλα, αδερφή φίλου, ένιωθα μεγάλη αμηχανία. Κάτι έπρεπε να πούμε. Να κοιταζόμαστε δυο άν-

θρωποι μονάχοι και να μην αλλάζουμε κουβέντα, είναι ό,τι χειρότερο. Πήρα πρώτος το λόγο, αρχίζοντας από τα εύκολα.

«Σας αρέσει η Πάτρα;»

«Λίγα πράγματα πρόφτασα να δω.»

«Λοιπόν;»

«Έχει ωραίους δρόμους... ορίζοντα...»

«Στο μώλο πήγατε;»

«Είδα το φάρο από μακριά».

«Σκάλες Αγίου Νικολάου;»

«Τις είδα, πως...»

«Δεν ανεβήκατε στο κάστρο;»

«Όχι βέβαια».

«Στα Ψηλαλώνια πήγατε;»

«Πήγα και μου άρεσαν... είχε πολύ κόσμο».

Σε λίγο κατέφθασαν ο Μανθός και ο πατέρας του. Το πρώτο που έσπευσαν να κάνουν ήταν να ανοίξουν το ραδιόφωνο.

«Πώς τ' ακούς τώρα;» ρώτησε ο γιος.

«Τέλεια».

«Πάτρα πιάνει;» ρώτησα δισταχτικά.

Ο Μανθός κοίταξε το ρολόι του.

«Τέτοια ώρα, απίθανο».

«Κρίμα».

«Ήθελες ν' ακούσεις λίγο πατρίδα, ε;»

Δεν το αρνούμαι, αλλ' αυτό που μ' ενδιέφερε ν' ακούσω ήταν η εκπομπή «Τοπικά νέα». Κυρίως για να μάθω σε ποια πλατεία την προσεχή Κυριακή θα έπαιζε η μπάντα του Δήμου - Ψηλαλώνια; Πλατεία Γεωργίου; Τριών Συμμάχων; Όλγας; - «υπό την διεύθυνσιν του αρχιμουσικού...». Θ' άκουγα τότε το όνομα του αδελφού. Οι παρευρισκόμενοι θα γύριζαν να με κοιτάξουν και... όχι, δεν πρόκειται για συνωνυμία, αδελφός μου είναι, θα τους εξηγούσα με συγκίνηση.

Το απόγευμα, μετά το συσσίτιο, κατέβηκα στην πόλη, όπως συνήθως, μόνος. Άλλωστε, αυτή τη φορά, στην κατάσταση που βρισκόμουν, δεν υπήρχε κανένας που η συντροφιά του θα μπορούσε να μου φανεί χρήσιμη...

Ακούμπησα σ' ένα παγκάκι που περιτοιχίζοταν από κάτι θάμνους, ώστε να αισθάνομαι κόσμο γύρω μου -αυτό, εκείνη την ώρα, το είχα ανάγκη-αλλά εγώ να μην

φαινομαι. Στο ίδιο αυτό παγκάκι, κάπου κοντά στο Λευκό Πύργο, κατέληγα συχνά μετά από ένα γερό περπάτημα για να ξεποστάσω ή για να διαβάσω με την ησυχία μου κάτι.

Κάποια στιγμή είδα να προβάλλει πίσω από τους θάμνους μια γνωστή φιγούρα. Και σκοτάδι να ήταν, δεν θα δυσκολευόμουν ν' αναγνωρίσω, χάρις στο φουντωτό μαλλί της, την αδελφή του Μάνθου. Αυτή η συνάντηση ήταν η δεύτερη μετά από κείνη την πρώτη κατά την επίσκεψή μου στο σπίτι τους.

«Τώρα είναι η σειρά μου να πω: βουνό με βουνό δεν σμίγει» είπε θαρρετά.

Είχε θυμηθεί τη φράση που πριν λίγες μέρες είχα πει εγώ και τώρα, με τη σειρά της, την επαναλαμβάνει εκείνη.

«Πώς βρεθήκατε εδώ;» ρώτησα.

«Είναι στο πέρασμά μου».

«Μπα;»

«Και ξέρετε κάτι; Σας έχω ξαναδεί να κάθεστε σ' αυτό το μέρος κι εκείνο το απόγευμα που ήρθατε σπίτι με το Μάνθο σας αναγνώρισα».

«Πώς τα περνάει ο Μάνθος στη νέα του θέση;»

«Μια χαρά».

«Ωστε έτσι. Και τι έκανα τότε που με είδατε να κάθομαι σ' αυτό το παγκάκι;»

«Ρεμβάζατε».

Σιωπή.

«Ωραία πόλη η Πάτρα. Θα τη νοσταλγείτε, φαντάζομαι».

«Όσο να 'ναι...»

«Αν είχατε κανένα μέσον, θα μπορούσατε ίσως να κατεβείτε πιο κάτω, να είστε κοντύτερα στους δικούς σας».

«Περιμένω ήδη μετάθεση για Αθήνα».

«Πολύ ωραία».

Ξανά σιωπή. Η Αγγελική ήρθε και κάθισε στο παγκάκι, για να καθίσω κι εγώ που, απ' την αρχή της κουβέντας μας, στεκόμουν όρθιος. Πάλι, όπως τότε στο σπίτι που είχαμε μείνει μόνοι, είχα αρχίσει να νοιώθω άβολα. Η Αγγελική, όμως, έδειχνε να θέλει κάτι να πει, αλλά δεν ήξερε πώς ν' αρχίσει. Έτσι μου φάνηκε. Και δεν έκανα λάθος.

«Όταν την άλλη φορά στο σπίτι με ρωτήσατε αν μου άρεσε η Πάτρα...τα Ψηλαλώνια...θυμήθηκα κάτι, αλλά δίστασα να σας το πω».

«Γιατί;»

«Δεν μου φάνηκε ουσιάδες».

«Να υποθέσω, λοιπόν, πως αλλάξατε γνώμη και θέλετε να μου μιλήσετε τώρα γι' αυτό;»

«Λέω να σας το πω».

«Με βάζετε σε περιέργεια».

«Ω, δεν είναι τίποτα σπουδαίο. Απλώς με στενοχωρεί, που είχα κάτι να σας πω για την Πάτρα και δεν σας το είπα, ενώ με ρωτήσατε».

«Πείτε το μου, λοιπόν, τώρα».

«Να, όταν πήγα να δω τα Ψηλαλώνια, έπαιζε η Μουσική».

«Η Μουσική είπατε;» και τινάχτηκα από τη θέση μου.

«Μάλιστα. Η μπάντα του Δήμου».

«Για συνεχίστε, παρακαλώ».

«Είχαν στήσει στη μέση της πλατείας ένα πατάρι κι εκεί πάνω ήταν οι μουσικοί με τις στολές τους και παίζανε διάφορα κομμάτια».

«Τι είδους κομμάτια;»

«Κάτι ωραία κομμάτια. Δεν ξέρω ακριβώς. Αυτό όμως που μου έκανε εμένα εντύπωση είναι που, μόλις άρχισε να παίζει η μπάντα, ο κόσμος που βολτάριζε στην πλατεία, μαζεύτηκε γύρω από το πατάρι, για να παρακολουθήσει τη μουσική. Και ξέρετε γιατί;»

«Μιλήστε, για το Θεό, συνεχίστε».

«Γιατί μαέστρος της μπάντας ήταν ένα παιδάκι».

«Παιδάκι, είπατε;»

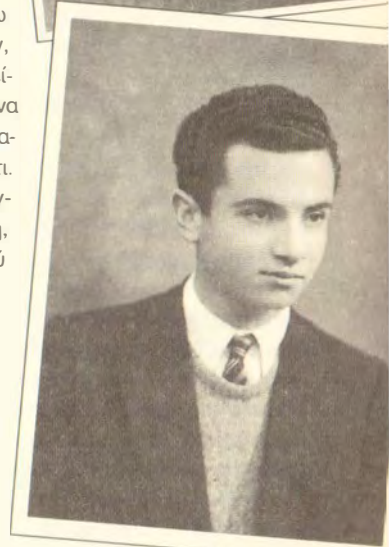
«Όχι ακριβώς, αλλά έδειχνε πολύ νέος για μαέστρος. Στην ηλικία σας, θα έλεγα. Κι όπως ήταν μικροκαμωμένος σαν κι εσάς, τον έπαιρνες για παιδάκι. Ήταν θαύμα».

Την κοπούσα εκστατικός και το βλέμμα μου αναζητούσε στο βάθος των διεσταλμένων, πίσω από τα γυαλάκια της, ματιών, την εικόνα που αυτά τα μάτια είχαν δει κι εγώ προσπαθούσα να φαντασθώ. Είχα βουρκώσει. Κατάλαβε πως μου συνέβαινε κάτι. Ξαφνιασμένη, σχεδόν τρομαγμένη από αυτή την ανεξήγητη, για εκείνη, ταραχή μου, μού 'πιασε το χέρι.

«Συμβαίνει τίποτα;» ρώτησε ανήσυχη.

«Τίποτα...τίποτα απολύτως. Τι να συμβαίνει...»

* Ο αφηγητής -κεντρικό πρόσωπο του διηγήματος- είναι στρατιώτης και υπηρετεί σε κάποια μονάδα στη Θεσσαλονίκη. Στο απόσπασμα αυτό αφηγείται ένα περιστατικό που διαδραματίζεται σε δυο φάσεις: κατ' αρχάς στο σπίτι κάποιου συναδέλφου του και εν συνεχεία σε κάποιο πάρκο της πόλης. Το εν λόγω απόσπασμα ανήκει στο δεύτερο διήγημα του βιβλίου «Στολή Εξόδου» που είναι υπό έκδοση.

Η βαρυαλγής σύζυγος

Του Στέλιου Μαφρέδα

Στον Κώστα Βασιλακόπουλο

Την έχω από πολύ παλαιά, αυτήν την συνήθεια. Να επισκέπτομαι συχνά – πυκνά τα νεκροταφεία των πόλεων, και να στέκομαι πότε εκστακτικός και πότε θλιμμένος, μα πάντα βουβός, μπρος στα μνημεία τους. Την απόκτησα, όταν ζούσα στην Αθήνα. Το σπίπι μου ήταν στην Γούβα, και απείχε ελάχιστα από το πρώτο Νεκροταφείο.

Καθώς έβγαινα από την πόρτα της πολυκατοικίας, το πρώτο πράγμα που αντίκρυζα ήταν ο μαντρότοιχος του και τα πανύψηλα κυπαρίσσια του. Η γειτνίαση, εξαφάνισε τον φόβο μου και την προκατάληψη που κουβαλούσα μέσα μου, καθώς στην πατρίδα το νεκροταφείο βρισκόταν πολύ έξω από τα όρια τής πόλης, και οποιοσδήποτε το επισκεφτόταν, έπρεπε – είχα την εντύπωση, παιδί καθώς ήμουνα – να οπλιστεί με περίσσιο θάρρος και τόλμη. Έτσι, δελιά και φοβισμένη στην αρχή, αγέρωχα μετά, άρχισα να περπατώ στους σκιερούς διαδρόμους και να θαυμάζω τα περίφημα γλυπτά που κοσμούν τους τάφους του Α' Νεκροταφείου, να εκπλήσσομαι με τα ονόματα των ηρώων, των πολιτικών, ιδιαίτερα των λογοτεχνών, που διάβαζα χαραγμένα στους σταυρούς και στις επιτύμβιες στήλες, να μεταφέρομαι από το παρόν, στην εποχή που ζούσαν αυτοί, που τώρα κείτονταν νεκροί στα πόδια μου. Εκείνο το παρελθόν, που μου ήταν γνωστό από τα διαβάσματά μου, τώρα μου αποκαλύπτονταν σαν ζώσα πραγματικότητα, μπορούσα σχεδόν να το ψηλαφίσω και να το μετατρέψω σε παρόν. Ένοιωθα πως έσπαγα τα δεσμά του χρόνου και ακύρωνα τις διαστάσεις του. Δεν ήταν μικρό πράγμα – τουλάχιστον για μένα – να στέκομαι εμπρός από τον Παλαμή ή τον Σικελιανό, να τους αισθάνομαι σαν να μιλούν, κι εγώ σεμνός ακροατής τους, να τους περιεργάζομαι και να τους θαυμάζω.

Εν τέλει με τις συχνές επισκέψεις μου, ξεπέρασα τον φόβο του θανάτου κι έβλεπα πλέον το Α' νεκροταφείο τής Αθήνας σαν χώρο πολιτισμού όπου η μεν ιστορία, συνάθροιζε με συστηματικό τρόπο τούς πρωταγωνιστές της και τους παρέδιδε ανίσχυρους στα βλέμματα των περαστικών, η δε τέχνη, υπηρετούσε με πολλές διαβαθμίσεις το άλογος και την ματαιοδοξία των θνητών.

Έτσι, κάθε που επισκέφτομαι μια πόλη, επιδιώκω να

περνώ και από το νεκροταφείο της. Εκεί μέσα, διακρίνω τον βαθμό του πολιτισμού της, την αξιοπρέπεια και τον αυτοσεβασμό των πολιτών της, μαντεύω την αισθητική και το γούστο τους. Έχω καταλήξει στο συμπέρασμα, πως τα νεκροταφεία είναι τελικά, οι καθρέπτες των πόλεών μας.

Στην Πάτρα, όπου ζω τα τελευταία χρόνια, έχω επισκεφτεί αρκετές φορές τα κοιμητήρια της. Εκτός από το πρώτο, τα υπόλοιπα δεν συγκεντρώνουν κανένα ιδιαίτερο καλλιτεχνικό ενδιαφέρον. Η αισθητική που επικρατεί στον χώρο τους, είναι του συρμού και εκφράζει ακριβώς το τυποποιημένο πνεύμα της εποχής. Ο πόνος που, ως είναι φυσικό, κατοικεί εδώ, εκδηλώνεται με έναν άκοιμφο τρόπο, με τα πλαστικά λουλούδια παντός καιρού και τις ευρεσιτεχνίες των μαρμαράδων, χωρίς να σε αγγίζει και να σε πληγώνει. Γενικώς η περιρρέουσα ατμόσφαιρα, έχει προσδώσει στο αίγισμα του θανάτου, μια εντελώς τυπική καθημερινότητα.

Όμως το πρώτο και αρχαιότερο νεκροταφείο της πόλης, έχει μία αίγλη και παρουσιάζει αρκετό ενδιαφέρον από πολιτισμική άποψη. Η ακμή της πόλης και το κλέος των προηγούμενων γενεών, αποτυπώνονται ευκρινώς στα μεγάλα και περίτεχνα μνημεία και ο σκαληνός χώρος, οριοθετεί τις κοινωνικές τάξεις των βροτών που έτυχε να ζήσουν εδώ πέρα.

Ωστόσο θεωρώ πως δεν βρίσκεται εδώ ολόκληρο το παρελθόν και η ιστορία τής πόλης. Αίφνης, δεν αναπαύονται όλα τα ένδοξα παιδιά της: οι καλλιτέχνες, ή όλοι εκείνοι οι περιώνυμοι πολιτικοί που γέννησε και κατά τον έναν ή άλλον τρόπο επηρέασαν ο καθένας τους την ιστορία, όχι μόνον της πόλης αλλά και της χώρας μας, τους τελευταίους αιώνες.

Η τελευταία φορά που επισκέφτηκα τον συγκεκριμένο χώρο, ήταν πριν από αρκετούς μήνες. Ο χειμώνας έριχνε την τελευταία του βροχή, κι εγώ προφυλαγμένος από την ομπρέλα μου και τα πυκνά φυλλάσματα των κυπαρισσιών, βάδιζα ανάμεσα στους διαδρόμους του νεκροταφείου και χάζευα στα ονόματα και στις ηλικίες των νεκρών. Θυμάμαι πως η ημέρα δεν προσφερόταν για ιδιαίτερη περιήγηση, και η ησυ-

χία που επικρατούσε ήταν υποβλητική και μου δημιουργούσε αρνητικά συναισθήματα.

Λίγο πριν από την έξοδο, στάθηκα απορημένος εμπρός σ' ένα σωρό μαρμάρων. Καθώς πλησίασα, διέκρινα μια επιτύμβια στήλη μαυρισμένη από τον χρόνο, με λαξευμένη επάνω της την μορφή ενός άνδρα. Το μάρμαρο ήταν ριγμένο στο χώμα ανάσκελα, και η μορφή κοίταζε τον ουρανό. Ευτυχώς, σκέφτηκα, που οι αρμόδιοι υπάλληλοι, έδειξαν κάποιον σεβασμό και δεν άφησαν μπρούμυτα το μάρμαρο, για να κοιτάζει ο μακαρίτης το χώμα που τον φιλοξενούσε. Με περιέργεια έσκυψα και διάβασα αυτό που ήταν γραμμένο επάνω στο μάρμαρο, μετά το όνομα:

Ο επιθετικός προσδιορισμός που διάβασα, με τάραξε. Πρωτότυπος και ασυνήθιστος, προσέδιδε στην χήρα αφιερώτρια, μια περίεργη αξιοπρέπεια αλλά και μια μοναξιά στο πένθος της. Τα θερμά δάκρυα που έχυσε για τον άνδρα της, καθημερινή σπονδή στήν μνήμη του, η καθαρεύουσα του γλύπτη, συμβατή με τις συνήθειες και τις συνθήκες της εποχής, δεν τ'άφησε να γίνουν ποταμός και να μουσκέψουν το χώμα που τον σκέπασε. Το κείμενο μαρτυρούσε την προσπάθεια των επιγόνων να κρατήσουν το πένθος πολιορκημένο από τις συμβατικότητατες που επέβαλε η ανώτερη κοινωνική τάξη στην οποία ανήκε, προφανώς, ο μακαρίτης. Να μὴ γίνει κραυγή και κοπετός, και ακουστεί σ'όλη τήν πόλη. Βόγγοι και οιμωγές να μὴ βγούν από τα χείλη της πενθούσας και φτάσουν παραπέρα.

Γύριψα, ανάμεσα στο σωρό των μαρμάρων, να βρω κάτι που να την αφορά, μια επιγραφή ανάλογη με του ανδρός της, για να μάθω για τήν τύχη της. Δεν βρήκα. Και τότε την φαντάστηκα, αυτή την βαρυαλγή σύζυγο, άκαμπτη και υπερήφανη, με απλωμένη στο πρόσωπό της την ηρεμία που έχουν οι παραιτημένοι από την ζωή, πνιγμένη μέσα στα μαύρα ρούχα και τα κρέπια, με πανιασμένα τα χείλη και κύκλους στα μάτια, από το πνιχτό κλάμα και την απόγνωση, να πορεύεται στήν ζωή της, ανέραστη και αδιάφορη, χωρίς να γεύεται άλλες χαρές και λύπες. Την φαντάστηκα, καιρό μετά τήν θανή του ανθρώπου της, να στέκεται πάνω από το μνήμα του συζύγου της και να επιθεωρεί ολοκληρωμένο το έργο που είχε αναθέσει στον γλύπτη. Να διαβάσει το κείμενο της στήλης, να συμφωνεί σιωπηρά με τον χαρακτηρισμό που τής έδωσε ο καλλιτέχνης, κι ύστερα να συγκεντρώνει το βλέμμα της στην μορφή του αδικοχαμένου άνδρα της. Πρέπει, φαντάστηκα, να ικανοποιήθηκε από το αποτέλεσμα. Γιατί, κι εγώ τώρα που κοιτάζω την μορφή, παρόλες τις αλλοιώσεις που επέφεραν οι χρόνοι, δια-

κρίνω έναν άντρα αρρενωπό και ευγενή, που πρέπει να έζησε ήρεμος και ευτυχισμένος. Σίγουρα θα ήταν επιτυχημένος κοινωνικά και επαγγελματικά, αφού ένα παράσημο κοσμεί το στήθος του. Μπορεί να έφυγε πρόωρα, όπως μαρτυρούν οι ημερομηνίες στην στήλη, και ίσως ξαφνικά, μα η μορφή δείχνει άνθρωπο χωρίς παράπονο από την ζωή του.

Όμως, καθώς τον ξανακοιτάζω, ριγμένον επάνω στο σωρό των μαρμάρων, μαυρισμένον από την πολυκαιρία και τις οξειδώσεις της πέτρας, μου φαντάζει σαν πνιγμένος, καθώς το νερό της βροχής έχει πλημμυρίσει το βαθούλωμα του μαρμάρου που είναι λαξευμένη η μορφή του και τον καλύπτει ως τα μάγουλά του. Νοιώθω να ζητάει τήν βοήθειά μου, και καθώς στέκομαι μετέωρος, χωρίς να ξέρω τι να κάνω, το μάτι μου πέφτει στη τελευταία σειρά του κειμένου και ξαναδιαβάζω: Η βαρυαλγής σύζυγος Ουρανία εστήσατο. Για χάρη της, σκύβω και καθαρίζω το πρόσωπο από τα βρώμικα νερά, και τότε μου έρχεται στο μυαλό το λυγμικό κείμενο του Μιχαήλ Μητσάκη, με το οποίο ιστορούσε σε καθαρεύουσα και δημοτική γλώσσα, Το παράπονο του μαρμάρου:

ΑΝΔΡΙ ΕΝΑΡΕΤΩ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΖΗΛΩΤΗ.

ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΙ ΕΝ ΥΔΡΑ

ΤΗ 21 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1861

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ

ΠΡΟΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΚΔΗΜΗΣΑΝΤΙ

ΤΗ 19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1913

ΘΕΡΜΑ ΤΩ ΦΙΑΤΑΤΩ ΛΑΚΡΥΑ ΕΠΙΣΤΗΝΕΛΟΥΣΑ

ΤΗΝ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ ΤΑΥΤΗΝ ΣΤΗΑΗΝ

ΜΝΗΜΟΣΥΝΗ

Η ΒΑΡΥΑΛΓΗΣ ΣΥΖΥΓΟΣ ΟΥΡΑΝΙΑ

ΕΣΤΗΣΑΤΟ

Δεν εφантаζόντανε ποτέ βέβαια αυτήν τήν τύχη, όταν έβγαινε απ'τά χέρια του γλύπτη του, όταν άστραφτε μέσα στ'άργαστήρι του, αποκάτου απ'τόν ολάνοιχτο ουρανό τής Αθήνας, αποκάτω απ'του ήλιου τήν ασκίαστη λάμψη...

Κι άν τον κυτάξης ώρα πολλή, πολλή, πεσμένον έτσι, με τής λύπης το σύννεφο το άφαντο, όπου σκεπάζει το μέτωπό του, θαρρείς πως – τάχα μονάχα σε γελάει το μάτι σου ; – σιωπηλό δάκρυο λαμποκοπάει κάπου – κάπου, μέσ' απ'τα πέτρινα ματόφυλλά του...

Ο Αττίκ στην Πάτρα και στην αθηναϊκή Αποκριά

Του Γιάννη Μουγγολιά

Δεν είναι λίγες οι φορές που οι πιο ώριμοι συμπολίτες μας ακούγοντας το όνομα του Αττίκ, αναπολούν αλλοτινές αγνές εποχές και ονειρεύονται με νοσταλγία τα χρόνια που τα τραγούδια του βρίσκονται στα χείλη όλων.

Ο Αττίκ ή Κλέων Τριανταφύλλου, όπως ήταν το πραγματικό του όνομα, αποτέλεσε μύθο του τραγουδιού, Συνθέτης, ποιητής, ερμηνευτής, πιανίστας, ευφυολόγος, μίμος αλλά και «σφυριχτής του ταυτόχρονου διπλού σφυρίγματος», όπως σημειώνει η εκλεκτή συνεργάτης του Δανάη Στρατηγοπούλου, συνδέθηκε με κορυφαίες στιγμές του ελληνικού τραγουδιού, ενώ τα τραγούδια του συγκίνησαν τους παλαιότερους, Η γνωστή μάντρα του Αττίκ, σύμβολο μουσικής αγωγής πρόσφερε τόσα στην ψυχαγωγία των Αθηναίων.

Ο Αττίκ ήταν ο πρώτος καλλιτέχνης στη χώρα μας που πρόσφερε one man show.

Σκοπός του παρόντος κειμένου δεν είναι η έκθεση πληροφοριών ή κριτικών αποτιμήσεων για το έργο του Αττί, κάτι που έχουν κάνει μάλλον πιο αρμόδιοι, αλλά η σύνδεση του Αττίκ με την Πάτρα, όταν βρίσκεται στην πόλη για συναυλία στις 19 Απριλίου του 1915.

Την επομένη, ο απόηχος της μαγικής βραδιάς του Αττίκ στην Πάτρα καταγράφεται σε δημοσίευμα της εφημερίδας «Πελοπόννησος» με τον τίτλο «Η ΕΣΠΕΡΙΣ Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ». Σύμφωνα με αυτό αναφέρεται:

«ΕΝ μᾶσω συρροής πολλούς και εκλεκτού κόσμου εγένετο χθες η προεσπερίς του αξίου καλλιτέχνη κ. Κλ. Τριανταφύλλου, όστις διά των ωραίων αυτού Γαλλικών και Ελληνικών ασμάτων και το περιεργότατου

διπλού εναρμόνιου σφυρίγμάτος του κατευχάρισθησε παίζοντας και απέσπασε τα ζωηρά αυτών χειροκροτήματα και τας επιδοκμασίας.

Αληθώς ήτο πολύ τερπνή και ενδιαφέρουσα η εσπερίας αυτή, διότι μετά πολλής χάριτος, εκφράσεως και τέχνης ο κ. Τριανταφύλλου εξετέλεσεν όλον το πρόγραμμά του, συνοδεύων ο ίδιος επί κλειδοκυμβάλου τας ωραίας συνθέσεις του και ποικίλων ταύτας δι' ευφυνών παρατηρήσεων.

Αφού δε ο κ. Τριανταφύλλου έχει και το χάρισμα να προκαλή πολλές συμπαθείας, όλοι απήλθαν με λίαν ευαρέστους εκ της εσπερίδος αυτής εντυπώσεις».

Στις 21 Απριλίου 1915 η εμφάνιση στην Πάτρα του Αττίκ προκαλεί ανάλογο κείμενο στο «Νεολόγο» Πατρών με τίτλο «Τριανταφύλλου – Αττίκ». Σύμφωνα με αυτό:

«Τύπος! Τύπος ωραίος. Τύπος μεγάλου ενδιαφέροντος. Κοντούλης, Παχύς, Με δύο μάτια έξυπνα, ζωηρά αεικίνητα. Με πρόσωπο γλυκύ. Με γέλιο ανοικτό, παιδιάτικο. Τύπος καλλιτέχνη περιεργός. Συγκεντρώνων πολλά ταλέντα./

Διότι είναι συνθέτης ποιητής, αοιδός πιανίστας, ντζέρ και ό,τι έχει το παραδοξότερον – σφυρίζει!

Αλλά μήπως το τελευταίον ταλέντο δεν το έχει όλος ο κόσμος;

Η Μάντρα του Αττίκ. Διακρίνονται οι: Αττίκ, Β Σεϊτανίδης, Χ. Μνηματίδης, Δανάη Στρατηγοπούλου, Βάμπαρης και Ζαζάς ως Ζοζεφίνα Μπαίκερ (όρθιοι), ομηρος, Λουίζα Ποζέλ και Κ. Μπέζος (καθιστοί)

Όχι ως ταλέντο και δη εκείνο του Τριανταφύλλου. Σφυρίζει όλος ο κόσμος διότι ενοχλεί τον πλησίον. Ο Τριανταφύλλου σφυρίζει διά να ενθουσιά, να σαγήνευε και να θέτη εις προβληματική θέσιν την επιστήμη».

Τα τραγούδια του Αττίκ έδιναν και έπαιρναν γεμίζοντας νοσταλγία, αγάπη και γλυκύτητα τα γλέντια της Παλαιάς Αποκριάς. Ξεχασμένες εποχές με πολλή θέρμη αλλά διαφορετική ήθη και συνήθειες που αποκρυσταλλώνουν μια αλλιώςτική στάση ζωής και διασκέδασης.

Αποκαλυπτικό το απόσπασμα της Δανάης Στρατηγοπούλου όπως το περιλαμβάνει στα θαυμάσιο βιβλίο της «ΑΤΤΙΚ» (Βιβλιοπωλείο της «Εστίας», Ι. Δ. Κολλάτου & Σίας Α.Ε., 1986) μας μεταφέρει στο παρελθόν μια Κυριακή τρελού Καρναβαλιού της Παλιάς Αθήνας και μας συστήνει με την καλλιτεχνική τελειομανία, μια ακόμα πτυχή της ταυτότητας του μεγάλου μουσικού:

Μια συντροφιά από νεαρούς Αθηναίους και Αθίδες –που σήμερα διαθέτουν μερικά από τα μεγαλύτερα ονόματα στην τέχνη και τη διανοήση, διασχίζουν κεφάτοι και μασκέ την οδό Σόλωνος τραγουδώντας σε ρυθμό... Μαρς Τριονφάλ το «Είδα μάτια πολλά γαλανά στη ζωή μου», που ήταν τότε το μεγάλο σουξέ της ημέρας. Από την αντίθετη μεριά του δρόμου ερχόταν ένας σοβαρός καλοντυμένος τζέντλεμαν,. Που

μόλις τους πλησίασε, άπλωσε τα χέρια για να τους αποκλείσει κάπως τη δίοδο και άρχισε να λέει:

–Σταματείστε, παρακάλεσε, πάψετε το τραγούδι...

Οι νεαροί αιφνιδιάστηκαν και σταμάτησαν μουδιασμένοι.

–Τι είναι αυτό που τραγουδάνε; Ρώτησε ο άγνωστος κύριος.

–Του ΑΤΤΙΚ το «Είδα μάτια», απάντησε ο ψυχραιμότερος της παρέας.

–Το «Είδα μάτια;». Μα τότε εσείς δεν το ξέρετε καθόλου. Το έχετε μάθει θεόστραβα. Ελάτε εδώ γύρω γύρω να σας το πω εγώ, όπως είναι σωστό, Και ο μυστηριώδης κύριος άρχισε να τραγουδάει με συγκίνηση, βραχνάδα και περιπαθείς, Κι ύστερα η συντροφιά επανέλαβε τη μελωδία και όλα ταχτοποιήθηκαν, Αλλά τότε, ένας από τους νέους που η βραδυφλεγής ευθυμία του εξανέστη για την αζήτητη επέμβαση του αγνώστου, γύρισε και του είπε σε ύφος κάπως απότομο:

–Και ποιος είστε, κύριε, που ήρθατε να μας κάνετε το δάσκαλο;

Και ο αυτόκλητος υπαίθριος καθηγητής, με σοβαρότητα σοφολογιώτατου, απάντησε:

Τυγχάνω να είμαι ο ΑΤΤΙΚ. Καληνύχτα φίλοι μου!

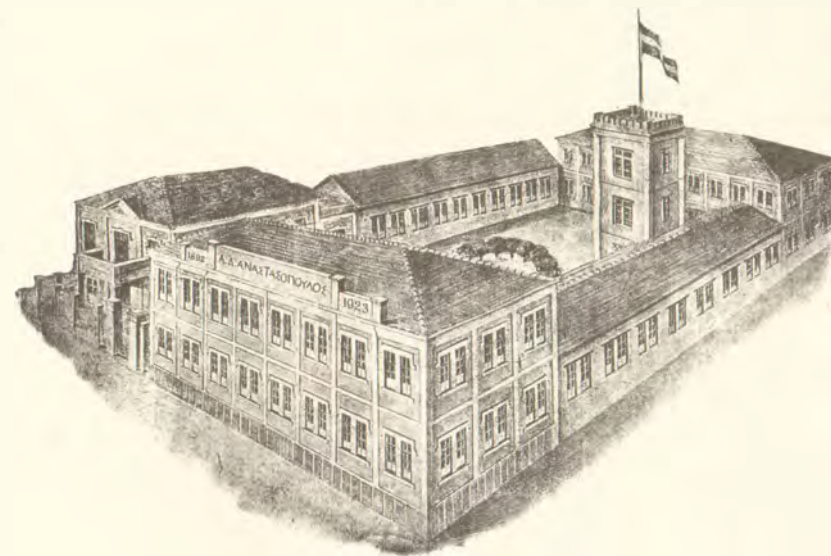

Αποθήκη ζυμητηρίου Π. Μάμου

Μνήμη προς (νέες) προοπτικές;

Η Βιομηχανία της Αχαΐας

Του Νίκου Σαραφόπουλου (*)

Γενική άποψη των εργοστασίων Αναστασίου Δ. Αναστασόπουλου, στον Άγιο Διονύσιο Πατρών (1925)

Η Πάτρα και η Αχαΐα, κατά το δεύτερο ήμισυ του προηγούμενου αιώνα, συγκεντρώνουν το δυτικοπελοποννησιακό εμπόριο της σταφίδας. Η εξάρτηση από την σταφίδα (ως μονοπροϊόν) καθόρισε και τις περιόδους οικονομικής εξέλιξης (1830–1866), 1904 κ.μ.) και «κρίσεων» (1892–1904).

Η Πάτρα ως διαμετακομιστικό κέντρο βασίζεται στην ανάπτυξη του λιμανιού της, που κατέχει κεντρική θέση (μετά τη διάνοιξη των διωρύγων Σουέζ (1869) και Κορίνθου (1893) τα πρωτεία αποκτά ο Πειραιάς). Προς τα ανωτέρω συνδέεται και η λειτουργία των ΣΠΑΠ (Μετά το 1895 επί Χ. Τρικούπη). Όμως σιδηροδρομική προσπάθεια και βιομηχανικό (ή εμπορικό) ξέσπασμα δεν θα συμπορευθούν).

Η εμπορία σταφίδας καθορίζει την πρώτη (πρωτόγονη) εκβιομηχάνιση: εγκαταστάσεις σταφιδοεπεξεργασίας, ξυλοκιβωτίων κλπ., η δε καλλιέργεια αμπε-

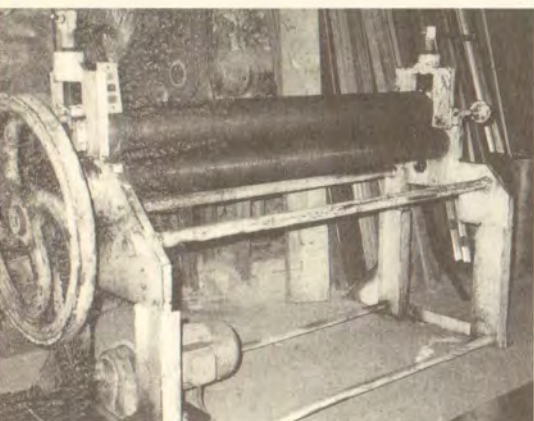
λών οδηγεί στη δημιουργία των πρώτων οινοποιείων και οινοπνευματοποιείων (Σύψωμος, Άμβουργερ, Αχαΐα Κλάους, το 1871 στον ομώνυμο λόφο, Ασημακόπουλοι, Σπηλιόπουλος κλπ.) Αργότερα (1909) ξεκινά τη λειτουργία της και η ζυθοποιία του Πέτρου Μάμου.

Ταυτοχρόνως, αναπτύσσονται και μονάδες ζαχαροπλαστικής, γλυκών ελαιτριβείων, τυροκομείων, αλευρομύλων (λόγω και της υψηλής δασμολόγησης αλεύρων), όπως των Αφών Λιάλιου (από το 1870), Β. Καράμπελα, Μπρούντζου και υιών Χ. Τριάντη (μετά το 1935, Μύλοι Αγ. Γεωργίου), και μικρότερες εγκαταστάσεις ζυμαρικών και άρτου.

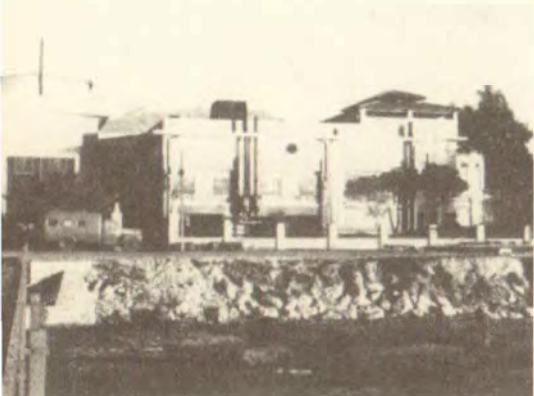
Μηχανουργία την πρώτη περίοδο δεν έχουμε (κυρίως λόγω απαλλαγής δασμών (1857) των εισαγομένων αγροτικών εργαλείων). Αργότερα λειτουργούν η μεταλλουργία των Αφών Πρα-

Πιλοποιεία Κων/νου (κατόπιν Αντωνίου και νυν Διονυσίας) Μπελεγρή, Γεροκωστοπούλου

Προπολεμικός μικρός κουρμαδόρος

Ο νέος θερμικός σταθμός, Ακτή Δυμαίων (Α. Μαρασλής)

πόπουλου (1890), του Β. Σακελλαρόπουλου (Αίγιο), των Αφών Γιαννακόπουλου (1895), του Τζαμαρία Μπουχάγιερ (αμαξώματα) και του Δ. Σκούρα (αρχές του αιώνα μας).

Μετά τις πρώτες απόπειρες στο χώρο των κλωστηρίων (Π. Φωτεινός 1846, Α. Φωκάς, Γ. Παπαθεοδώρου, Γ. Κόγκος κλπ), ξεκινούν οι βασικές εγκαταστάσεις καλτσοποιίας του Β. Ηλιόπουλου (1902), το κλωστήριο της Πατραϊκής Εμποροβιομηχανικής Εταιρείας (1919, που μετά τη συγχώνευση με την Α.Ε. Πειραιϊκών Επιχειρήσεων το 1932 προέκυψε η γνωστή Πειραιϊκή Πατραϊκή Α.Ε., του Α. Αναστασόπουλου (1925), του Χ. Κρητικού (1859 και σε λειτουργία μέχρι πρότινος), του Β. Μαραγκόπουλου (1875-1974) κλπ. Η κλωστοϋφαντουργία κατέχει κεντρική θέση στη βιομηχανία του Νομού Αχαΐας (1920-1985).

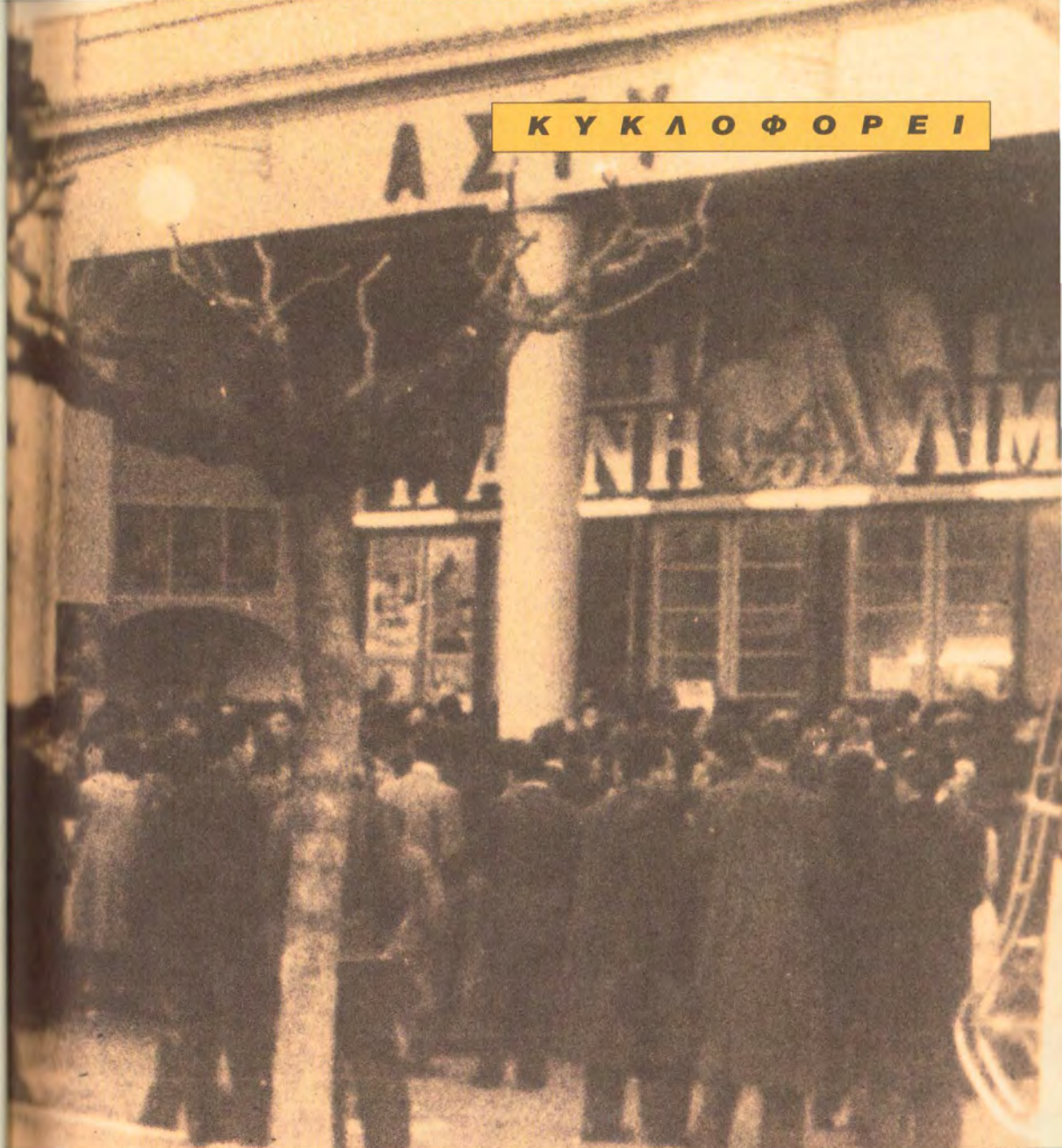
Στη δεκαετία του 1920 θεμελιώνονται η Χαρτοποιία Αιγίου (από όμιλο τραπεζών και Κεφαλλήνιων εφοπλιστών) και μετά η χαρτοποιία Ε. Λαδόπουλου στην Πάτρα. Συμβάδισαν έως το 1980 και μετά από τις γνωστές «περιπέτειες» αποτελούν σήμερα περιουσία των αντίστοιχων Δήμων (προς ποιές στρατηγικές επανάχρησής;).

Απέναντι στο «κλισέ»: «η βιομηχανία στην Πάτρα έσφυζε, τώρα έσβησε», η αλήθεια είναι ότι διαφοροποιήθηκε σημαντικότητα η οικονομική συγκρότηση της περιοχής (με μετατόπιση προς την παροχή υπηρεσιών). Η «μνήμη» (ως το άλας του χρόνου) μπορεί να οδηγήσει προς νέες προοπτικές, αρκεί ο αναπτυξιακός κοινωνικός σχεδιασμός, κατά τρόπο σαφή, ομολογημένο και συναποδεκτό, να ολοκληρώσει τις στρατηγικές επιλογές του (Επανάχρηση-αξιοποίηση παλαιών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, Διασφάλιση υποδομών και λειτουργικότητα της Βιομηχανικής Περιοχής, Προσδιορισμός του ρόλου των (νέων) λιμανιών και συγκοινωνιακών δικτύων, Ανάδειξη των νέων επιχειρηματικών κλάδων της καινοτομικότητας και αυτοματισμών, Δημιουργία κέντρων πληροφοριών και παροχής υπηρεσιών (με ευελιξία και συμπληρωματικότητα), Διεύρυνση των ζωνών εμπορίου, Σύνδεση της Έρευνας των Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων με την πράξη, Παρουσίαση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής (γεωγραφικά, οικονομικά, τουριστικά κ.α.)

Μνήμη, λοιπόν, προς νέες προοπτικές (όχι απλές αναμνήσεις)

* Ο Ν. Σαραφόπουλος είναι Διπλ. Μηχανολόγος Μηχανικός και επιμελητής του Λευκώματος της Αχαϊκής Βιομηχανίας (1840-1940) που εξέδωσε το 1998 το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών.

ΚΥΚΛΟΦΕΙ

ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΥΓΓΟΛΙΑ

100 χρόνια
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΠΑΤΡΑΣ

Οικολόγοι βραβεύουν επιχειρήσεις!

Μπορεί σε πολλά να είναι ακόμα πίσω το οικολογικό κίνημα, όμως κάποιες κινήσεις –σχετικά μεμονωμένες ακόμα– προσπαθούν να συνδυάσουν μέχρι τώρα φαινομενικά αντίθετα πράγματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πρώτη, στο είδος της, ημερίδα με θέμα την ηθική των επιχειρήσεων που διοργάνωσε στο αμφιθέατρο της Ιατρικής Σχολής στη Λάρισα το Ινστιτούτο Πολιτισμού Περιβάλλοντος & Οικολογικής Συνείδησης (Ι.Π.Ο.Σ.) το Σάββατο 24 Ιανουαρίου.

Οι συμμετοχές ξεπέρασαν κάθε προσδοκία των διοργανωτών και η διαδικασία ήταν άψογη κάθε όλη την διάρκεια της ημερίδας. Στελέχη επιχειρήσεων, φοιτητές και πολλοί νέοι και νέες συμμετείχαν στις εργασίες της ημερίδας και έστειλαν το μήνυμα ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι πρωτίστως υπόθεση των ενεργών πολιτών. Η ημερίδα ανέδειξε την σύγχρονη τάση που θέλει τις περιβαλλοντικές μη κυβερνητικές οργανώσεις να μη φοβούνται πλέον να επιβραβεύσουν τις επιχειρήσεις που αποδεδειγμένα πρωτοπορούν στον τομέα της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, αλλά και να ενθαρρύνουν τις υπόλοιπες

επιχειρήσεις να κινηθούν προς αυτή την κατεύθυνση.

Η μέχρι πρόσφατα επικρατούσα άποψη στους κύκλους των οικολογικών οργανώσεων ότι οι επιχειρήσεις είναι οι “κακοί” της υπόθεσης, με τις οποίες κανείς δεν θέλει κανενός είδους συζήτηση, έχει αλλάξει και πρέπει να αλλάξει. Απόδειξη των παραπάνω αποτελεί το γεγονός της πραγματοποίησης της ημερίδας που εμπνεύστηκε από τα στελέχη του Ι.Π.Ο.Σ αλλά στην πράξη πέτυχε διότι στηρίχτηκε επικοινωνιακά («ΟΙΚΟ» της «Καθημερινής», Δημοσιογραφικός Οργανισμός «Ελευθερία»), οργανωτικά (Alverg Marketing Solutions in Central Greece) και οικονομικά (Γαλακτοβιομηχανία «Όλυμπος», Τράπεζα Κύπρος, Τίταν Α.Ε., The Body Shop) από εταιρείες και οργανισμούς που είναι πρωτοπόρες στους τομείς που δραστηριοποιούνται.

Ακαδημαϊκοί, εκπρόσωποι περιβαλλοντικών μη κυβερνητικών οργανώσεων και στελέχη εταιριών ήταν ομιλητές στην ημερίδα και συγκεκριμένα οι κ.κ: Κων/νος Λαγός – νομικός απόφοιτος MBA εεδε Θεσσαλίας, Ηρακλής Βλαχούλης – Δ/ντης εσωτερικού ελέγχου ΕΠΙΛΕΚΤΟΣ Α.Ε., Άγγελος Τζαχάνης – πρώην πρόεδρος Τ.Ε.Ι. Λάρισας, Κώστας Μπατρακούλης – εκπρόσωπος WWF HELLAS, Θεοδοσία Χατζηλοή – γ.γ Νεολαίας Οικολόγων Περιβαλλοντιστών Κύπρου, Βασίλης Κόκκαλης – πρόεδρος ΙΝ.ΚΑ Θεσσαλίας, Αριστοκλής Ν. Γαλάτος – δασολόγος πρόεδρος Ι.Π.Ο.Σ, Ξενοφώντας Σπηλιώτης – εκπρόσωπος THE

BODY SHOP, Κων/νος Σιωπούδης –δ/ντης Περιφέρειας Κεντρικής Ελλάδας Τράπεζας Κύπρου και Μαρία Κανδύλη – διευθύντρια marketing ΟΛΥΜΠΟΣ Α.Ε.

«Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις αλλά και ορισμένα κράτη καταβάλουν γνήσιες προσπάθειες να προσαρμοστούν με τις επιταγές της εποχής μας, όμως θα ήταν δύσκολο για τον καθένα από εμάς να συμφωνήσει ότι το σύνολο των επιχειρήσεων κινείται προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης», τόνισε ο δασολόγος και πρόεδρος του ΙΠΠΟΣ Αριστοκλής Γάλατος στο ξεκίνημα της ημερίδας και συμπλήρωσε:

«Επιπρόσθετα, όπως είναι δύσκολο να αρνηθεί κανείς την σπουδαιότητα των περιβαλλοντικών συστημάτων διαχείρισης και την αυξανόμενη χρήση τους ως αποτέλεσμα και της αυξανόμενης περιβαλλοντικής συνείδησης, θα ήταν πολύ αφελές να αποδεχτούμε ότι τα εργαλεία αυτά είναι ο μοναδικός δρόμος για το μέλλον, η μοναδική φόρμουλα επίλυσης της παγκόσμιας οικολογικής κρίσης, ειδικά στον αναπτυσσόμενο κόσμο όπου η φύση των προβλημάτων έχει πρωτίστως να κάνει με την κοινωνικοπολιτική δομή και τα προβλήματα που προκύπτουν από την διαφθορά, και τον αποκλεισμό από την χρήση φυσικών πόρων μεγάλων ομάδων πληθυσμού. Αλλά και στον αναπτυσσόμενο κόσμο εάν ο απώτερος σκοπός μας είναι να πετύχουμε μια ανάπτυξη φιλικότερη σε περιβάλλον, στον πολιτισμό και απέναντι στην κοινωνία η εστίαση σε τεχνολογικές λύσεις κρίνεται ως ανεπαρκής».

Λύνονται τα προβλήματα στη νοοτροπία των διαφόρων πλευρών του περιβαλλοντικού κινήματος με τέτοιες ημερίδες; Ασφαλώς και όχι. Μόνο λίγα βήματα γίνονται προς το παρόν που πρέπει να έχουν συνέχεια. Βασικό ζητούμενο είναι η νοοτροπία των (αυτο)αποκαλούμενων οικολόγων ή φίλων του περιβάλλοντος οι οποίοι ανεξαρτήτως βήματος ή εξουσίας που διαθέτουν δεν πρέπει να θεωρούν ότι συναντούν παντού εχθρούς, αλλά πρέπει να ανακαλύψουν και τις αρετές της συνεργασίας.

Η αισθητική της καθημερινότητας

Του Παναγιώτη Παπαθεοδωρόπουλου

Ιλιγγιώδη ποσά δαπανήθηκαν πρόσφατα για να επιβεβαιωθεί ότι ο πλανήτης Άρης έχει νερό. Που σημαίνει ότι είχε κάποτε ζωή ή υπήρχαν τέλος πάντων οι κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξή της. Τόσο μακριά, στον πλανήτη Άρη, το νερό είναι σημαντικό. Στον πλανήτη Γη;

Μας απειλούν όμως τα φυσικά φαινόμενα; Είναι σωστός ο όρος «φυσικές καταστροφές»; Απειλεί και καταστρέφει η φύση; Θα έλεγα ότι μας απειλούν τα ανθρωπινα δημιουργήματα. Οι πόλεις μας που σαν δομικό στοιχείο τους έχουν την ύβρη και το κέρδος. Μας απειλούν οι αλλαγές που προκύπτουν από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο συνολικό περιβάλλον και οδηγούν σε δραματικές καταστάσεις τις οποίες ακόμα και λίαν ανεπτυγμένες χώρες δεν μπορούν εύκολα να αντιμετωπίσουν

Τα θέματα που εξετάζουμε είναι βαθύτατα πολιτικά και ταξικά (ακούσατε ποτέ την Εκάλη να πνίγεται;) και όσον αφορά τα αίτια που δημιουργούν τις καταστροφές και τον τρόπο που μπορούν να αντιμετωπιστούν. Είναι όμως εξίσου έντονα καθρέπτης του πολιτισμού μας. Του συλλογικού μας οράματος και της ατομικής μας προσπάθειας. Του πολιτισμού της καθημερινότητάς μας. Ας μου επιτρέψετε λοιπόν να είμαι πικρόχολος.

Αναθεματίζουμε κάθε φορά που μια πόλη πλημμυρίζει τους αυθαιρετούντες που περιόρισαν τον χείμαρρο ή τους εμπρηστές

που έκαψαν το δάσος και τα νερά δεν βρίσκουν πια κανένα εμπόδιο στο πέρασμά τους. Και δίκαια. Ελάχιστοι όμως βρίσκονται να φωνάξουν πως ο σημερινός άνθρωπος έπνιξε στο τσιμέντο τεράστιες περιστασικές εκτάσεις εξοβελίζοντας το χώμα, το δέντρο, το αγριόχορτο, τον θάμνο.

Και όμως οι ειδικοί το λένε καθαρά: Από τις ποσότητες της βροχής που πέφτει σε μια χωμάτινη επιφάνεια, αυτή μπορεί να κρατήσει μέσα της, να απορροφήσει, το 90% και με αυτό να γεμίσει τις υπόγειες δεξαμενές νερού που θα μας ξεδιψάσουν το καλοκαίρι. Το υπόλοιπο 10% εύκολα μπορεί μέσα από το χείμαρρο ή τους υπονόμους της πόλης να φύγει χωρίς κανένα κίνδυνο.

Όταν όμως εμείς χτίσουμε την έκταση αυτή, όταν την γεμίσουμε με τσιμέντο (και το απαραίτητο «γκαζόν» φυσικά) τότε η γη μας θα απορροφήσει 10 με 30 τις εκατό το πολύ. Όχι μόνο δεν θα ανανεωθούν τα υπόγεια νερά αλλά και το υδροβόρο γκαζόν θα ζητάει όλο και πιο πολύ νερό όπως και το πλύσιμο των αυτοκινήτων μας. Και το υπόλοιπο ποσοστό –ας το σημειώσουμε πως είναι επτά έως εννιά φορές μεγαλύτερο

από την προηγούμενη περίπτωση – δεν θα χωράει ούτε στον χείμαρρο. Ακόμα και αν δεν τον έχει πειράξει κανείς, φίλοι μου, και είναι όπως τον δημιούργησε η μητέρα φύση, φτιάχτηκε ο κακομοίρης για να πέρνει το 10, άντε το 20% της βροχής και όχι κάθε σταγόνα που πέφτει από τον ουρανό. Ούτε στα πανάκριβα δίκτυα αποχέτευσης θα χωράει, τα οποία δίκτυα σημειωτέον είναι μη ανταποδοτικά και θαμμένα στην γη βαθιά. Άρα καθόλου ελκυστικά για τους παντός χρώματος πολιτικούς μας που θέλουν πράγ-

μα που σαλεύει να δείξουν στον (αθώο τάχα;) ψηφοφόρο τους για να θαυμάσει.

Και, άντε, πες και τις χτίζουμε τις πόλεις μας. Και να τα ρυμοτομικά μας σχέδια, να οι επεκτάσεις και οι όροι δόμησης. (Ε, και αυτά όχι πάντα! Μην λέμε υπερβολές. Για κοιτάξτε τα Ζαρουχλίκια για παράδειγμα και αναλογιστείτε τι έργα να κάνεις και που για να μην πνίγονται...) Τους άμοιρους δρόμους του νερού τους ξεχνάμε πάντα. Τα κτίριά μας τα διατάσσουμε με τρόπο που να δρουν σαν φράγματα στην πορεία

του νερού. Και μετά φτιάχνουμε εθνικές οδούς, τις υπερυψώνουμε και δημιουργούμε μια τέλεια κλειστή λεκάνη πάνω από αυτές, έτοιμη να γεμίσει με μπόλικο νερό στην πρώτη βροχούλα.

Και οι πόλεις μας μεγαλώνουν, επεκτείνονται συνέχεια καταβροχθίζοντας φυσικό χώρο, αγροτικές καλλιέργειες λόφους και βουνά. Και πρέπει να προστατεύσουμε από τις πλημμύρες αυτούς που έκτισαν εκεί ψηλότερα. Μόνο που, όταν μετά από διαμαρτυρίες και υπομνήματα μπουν και αυτά τα νερά στον υπόνομο, ανακαλύπτουμε πως αυτός είχε φτιαχτεί για μια πόλη 50 χιλιάδων κατοίκων και σιγά σιγά του φορτώσαμε άλλες 150 χιλιάδες. Και επειδή δεν το αντέχει ξερνάει στα χαμηλά ό,τι παραπάνω νερό φορτώθηκε από εκεί ψηλά. Από τα καινούργια όμορφα προάστιά μας.

Αν τύχει δε και διαβάσετε πόσο βαθιά τρύπαγαν πριν μια δεκαετία στον Θεσσαλικό Κάμπο για να βρει η γεώτρηση νερό και πόσο σήμερα θα τρομάξετε. Κάθε χρόνο όλο και πιο βαθιά όλο και λιγότερο νερό. Γιατί κανείς δεν ενδιαφέρεται να κάνει οικονομία αλλάζοντας μεθόδους άρδευσης, γιατί κανείς δεν ενδιαφέρεται να αλλάξει τις υδροχαρείς καλλιέργειες που μπορεί να φέρνουν μεγαλύτερο κέρδος αλλά καταστρέφουν το μέλλον των παιδιών μας. Αλλά ας μην είμαστε άδικοι! Το νερό το ξαναδίνουμε πάλι πίσω στην φύση! Ναι, μόνο που είναι τίγκα στο άζωτο και στο φώσφορο και σε χιλιάδες άλλα δηλητήρια από την υπερβολική χρήση λιπασμάτων.

Το ίδιο έκαναν κάποτε και οι βιομηχανίες, μόνο που σήμερα δεν υπάρχουν πια. Τραβούσαν τεράστιες ποσότητες καθαρού νερού και έριχναν στην θάλασσα τις ίδιες τεράστιες ποσότητες νερού, βρόμικες όμως. Μόνο που η θάλασσα πήρε την εκδίκησή της. Μπήκε στους υδροφόρους, τους έκανε αλμυρούς και ακατάλληλους για χρήση. Καιρός του σπεύρουν, καιρός του θερίζουν που λέει και ο ποιητής.

Στα παιδικά μου χρόνια θυμάμαι τις γυναίκες των Προσφυγικών με την κλασική σκού-

πα στα χέρια να σκουπίζουν το πεζοδρόμιό τους και να μαζεύουν τα σκουπίδια από την σχάρα του υπονόμου. Σήμερα καθαρίζουμε με χίλια δυο απορροπαντικά –ας κρατήσουμε ότι αυτά είναι πολύ δυνατά χημικά με τεράστια ρυπαντική δράση!– το εσωτερικό του σπιτιού μας και αδιαφορούμε πλήρως για ότι υπάρχει πέρα από την μάντρα, στον δημόσιο χώρο. Τον δημόσιο χώρο όλων μας. Και αν μας ενοχλεί ο υπόνομος, αν τύχει να μυρίζει το καλοκαίρι, τον σκεπάζουμε με χαρτιά, με χάλια, καμιά φορά και με τσιμέντο και τον ξεχνάμε σκεπασμένο ακόμα και όταν αρχίσει να βρέχει.

Θα έχετε ακούσει τους δημοσιογράφους να ωρύνονται στα κανάλια ότι δεν καθαρίστηκαν οι σχάρες αυτές σε κάθε πλημμύρα. Και οι περίοικοι το ίδιο. Κανείς δεν μπήκε στον κόπο όμως να ψάξει και να πει ότι σε όλο τον ανεπτυγμένο κόσμο, οι σχάρες αυτές συγκεντρώνουν σκουπίδια με τέτοιο ρυθμό που να χρειάζεται να καθαριστούν κάθε τρία με πέντε χρόνια ενώ στην υπέροχη πατρίδα μας, με την θαυμαστή ιστορία, και δυο φορές τον χρόνο να τις καθαρίσεις πάλι λίγο είναι.

Θα μου πείτε ξενέρωτοι Ευρωπαίοι είναι... Θα συμφωνήσω. Άλλωστε αυτοί, που όταν εμείς φτιάχναμε την Ακρόπολη έτρωγαν ακόμα χαρούπια, λένε και αντιλαϊκά πράγματα. Πως το νερό δεν πρέπει να είναι φτηνό και πως στο κόστος του πρέπει να ενσωματωθεί και η ζημιά που κάνουμε στο περιβάλλον. Ότι φτηνό νερό σημαίνει μεγάλες άσκοπες καταναλώσεις, σημαίνει ελλειψη πόρων για επανεμπλουτισμό των υδάτινων δεξαμενών, σημαίνει ένα μέλλον ξηρό και άνυδρο. Αλλά για τέτοια θα μιλάμε τώρα; Το να κρατάς μια δεκαετία στα ίδια επίπεδα την τιμή του νερού δεν είναι άλλωστε ένα καλό χαρτί για τις επόμενες δημοτικές εκλογές για τον κάθε δήμαρχο; Αλλά και για τον «απλό» πολίτη ένας καλός λόγος για να νομιμοποιήσει με την ιερή του ψήφο την ίδια πολιτική;

Οι ίδιοι αυτοί κουτόφραγκοι πρόσφατα εξέδωσαν μια Κοινοτική Οδηγία. Την οδηγία

ιλαίοιο για τα νερά γνωστή και σαν Οδηγία 2000/60. Την είπαν επαναστατική γιατί αντιμετωπίζει με όραμα άλλα και με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα την αποκατάσταση των υδάτων της Ευρώπης στην φυσική τους κατάσταση. Με βάση νέες αντιλήψεις και σχεδιασμό. Τόλμησαν δε, άκουσον άκουσον να ζητήσουν από τα Κράτη Μέλη να φτιάξουν δικούς τους νόμους για να εξειδικεύσουν την οδηγία αυτή στις δικές τους ανάγκες και ιδιαιτερότητες. Αλλά εμείς, που όπως είναι γνωστό δεν σκύβουμε το κεφάλι στις Βρυξέλλες, (εκτός αν είναι να πάρουμε κανένα Α,Β,Γ πακέτο, αρκούτσως χοντρό για εξίσου χοντρούς διαπλεκόμενους) τους την φέραμε! Η Βουλή των Ελλήνων ψήφισε νόμο πράγματι,

μόνο που μοιάζει με νόμο προηγούμενου αιώνα έτσι άνευρος και άτολμος που είναι.

Κράτησα για το τέλος κάτι οικείο... Τον Διακονιάρη μας. Που ζητιανεύει λίγο νεράκι τόσο ήρεμος και τόσο αθώς συνήθως, ακίνδυνος και φτωχός. Και τόσο φονικός κάθε φορά που μαζεύει στην κουτσουρεμένη του κοίτη την δύναμη του υδάτινου στοιχείου. Για τούτο και οι πάντες ζητάνε τον θάνατό του και την ταφή του... Και μια ωραία λεωφόρο πάνω του για να τρέχουν τα καινούργια μας αυτοκίνητα πιο γρήγορα... Μόνο που τα θαμμένα ποτάμια εκδικούνται... Αργά η γρήγορα.

(*) Ο Παναγιώτης Παπαθεοδωρόπουλος είναι Πολιτικός Μηχανικός

GREEN FARM
ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
Αυθεντική Φυσική Διατροφή

Οικοδέσποινα η φύση!

Με περισσότερα από 1500 πιστοποιημένα βιολογικά προϊόντα, απόλυτο σεβασμό στη φύση αλλά και στις προτεραιότητες των καταναλωτών και διαρκή αναζήτηση της καλύτερης δυνατής ποιότητας, ξεκίνησε να λειτουργεί στην Πάτρα το κατάστημα βιολογικών προϊόντων Green Farm.

Η οικογένεια της Green Farm μεγάλωσε και τον τελευταίο μήνα απέκτησε το δωδέκατο μέλος της (το πρώτο στην Ελλάδα που λειτουργεί εκτός Αθήνας) που βρίσκεται στην οδό Μαιζώνος 112 & Φιλοποίμενος και εγκαινιάστηκε το Σάββατο 7 Φεβρουαρίου.

Το κατάστημα, που αποτελεί την πιο «φρέ-

σκια» πρωτοβουλία των επιχειρήσεων Μαντά, έχει στόχο να παρέχει ό,τι καλύτερο προσφέρει η ελληνική φύση, θέλοντας παράλληλα να ενημερώσει τους καταναλωτές για την αξία της αυθεντικής διατροφής στην καθημερινότητά της.

Αρτοποιήματα, γαλακτοκομικά, τυροκομικά, αλλαντικά, προϊόντα κατάψυξης, ψαρικά, όσπρια, ζυμαρικά, ξηροί καρποί, σαλάτες, ροφήματα, χυμοί και γλυκά, προσφέρονται στο χώρο της Green Farm, μετά από αναζήτηση στα καλύτερα προϊόντα όλης της Ελλάδας.

Πού θα βρω το «δ»;

ΠΑΤΡΑ

Βιβλιοπωλεία

Αχαϊκές Εκδόσεις
Γνώση
Γωνιά του βιβλίου
Ελληνικά Γράμματα
Μεθενίτης
Παπασωτηρίου
Πολύεδρο
Πρωτοπορία
ROAD
Τροχός

Καφέ – Μπαρ – Μεζεδοπωλεία

Δημαρχείο
Διεθνές
Εγκώμιο
Εμπορικό
Θεατράκι
Κεντρικό
Παναχαϊκό
Rocky Rasoon
Πάρκο της Ειρήνης
Πάρωδος
Blue Monday
Cinema
Σταθμός
Χασομέρι

Δισκοπωλεία

Discover
Musical
Sticky fingers

Ξενοδοχεία

Αστήρ
Βυζαντινό
Πόρτο Ρίο
Πριμαρόλια
Galaxy

Αίθουσες τέχνης – Ωδεία

Δημοτική Πινακοθήκη
«Millennium»
Παλαιό Δημοτικό Νοσοκομείο
Σταφιδαποθήκες Μπάρι
Δημοτικό Ωδείο
Ωδείο Μότσαρτ
Ωδείο Πατρών – Φιλαρμονική Εταιρεία
Ελληνικό Ωδείο
Πατραϊκό Ωδείο
Πολυφωνική Χορωδία
Σχολή Μουσικής Πράξης
Ορχήστρα Νυκτών Εγχόρδων

Άλλοι χώροι

Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου
Δημοτική Βιβλιοθήκη
Info Center
Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου
Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙ Πάτρας
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Tyrograma

ΑΙΓΙΟ

Κινηματογράφος «Απόλλων»
Πολυτεχνείο

ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ

Εμμέλειος Μουσική Σχολή
Καφέ «Άρωμα»
Παπαχαράλαμπειος Βιβλιοθήκη

ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Βιβλιοπωλείο – Πρακτορείο Ν. Τεμπονέρα
Βυζαντινό Μουσείο
ΤΕΙ Ζακύνθου

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Βιβλιοπωλείο «Δωδώνη»
Βιβλιοπωλείο «Ενδοχώρα»
Καφέ – μπαρ «Πορτρέτο»

Μας τα έστειλαν...

Τα ξεφυλλίσαμε

Μήλο, Τεύχος 10

Μηνιαίο περιοδικό από το Ναύπλιο. Ιστορίες δρόμου, τεχνολογικές εξελίξεις, μουσική, σινεμά, ταξίδια και φανερή προσπάθεια να δημιουργηθεί μια ωραία παρέα στην Αργολίδα που να έχει λόγο και ιδέες για τους νέους.

Οικοτοπία, Τεύχος 28

Το καλό περιβαλλοντικό περιοδικό, δείχνει πια πως η δεύτερη περιόδός του είναι και η πλέον δυναμική. Στο πρώτο τεύχος του 2004 αφιέρωμα στα βουνά, οι διαδρομές της πολιτικής οικολογίας, ο δημόσιος χώρος τα Νάξου κι όπως πάντα έγκυρες υπογραφές με απόψεις για την ευρωπαϊκή πολιτική περιβάλλοντος, τη σχέση της τέχνης με την οικολογία, την οικολογική επικαιρότητα, καθώς και οι απαραίτητες βιβλιοπαρουσιάσεις.

Entropia, Τεύχος 1

Ένα ακόμα δωρεάν περιοδικό στην Πάτρα... Μικρό όχι κλασικό σχήμα, λίγα κείμενα και διάθεση ισορροπίας ανάμεσα στα πρόσωπα της πόλης και γενικότερες σκέψεις. Στο πρώτο τεύχος φιλοξενούμενοι οι «Γύρω γύρω», ο Νίκος Ψαθογιαννάκης, ο Δημήτρης Τριανταφυλλόπουλος, αλλά και έξι πρόσωπα (Μιχάλης Κίτρου, Χρήστος Γκρεκιώτης, Νίκος Τζανάκος, Άννα Στράτου, Βάσω Σακελλάρη κι ένας δικηγόρος της Πάτρας που αυτοαποκαλείται Gilles) που αναζητούν το δικό τους συγγραφέα. Καλοτάξιδο!

Exhibit, Τεύχος 75

Κλασικό, πλέον, περιοδικό στο χώρο των συνεδρίων και –κυρίως– των εκθέσεων, κάνει από φέτος μια στροφή, μεταφράζοντας ένα κεντρικό μέρος της ύλης στο αγγλικά, ώστε να εξασφαλίσει καλύτερη πρόσβαση και στη διεθνή αγορά. Κεντρικό αφιέρωμα του τεύχους η διεκδίκηση από τη Θεσσαλονίκη της EXPO 2008. Ακόμα παρουσιάσεις του Εκθεσιακού Κέντρου Λαμίας, απότοχη εκθέσεων των περασμένων μηνών, αλλά και δηλώσεις πολιτικών για τις εμπειρίες τους από ελληνικές και διεθνείς εκθέσεις.

αεραπιάζα

ΑΝΟΗΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Μαμά, θά 'θελα να ήμωνα
Από νερό.

Μαμά,
θά 'θελα νά ήμωνα από άσπυ.

Γιέ μου,
Μαμά, θά κούνηνες πολύ.
πως θά 'θελα νά ήμωνα από νερό.

Γιέ μου,
θά κούνηνες πολύ.

Μαμά, πως θά 'θελα
να ήμωνα
από νερό.

Γιέ μου, θά κούνηνες πολύ

Μαμά,
κέντρωσε
πάνω στο μαξιμάρι σου

Μαμά,
κέντρωσε με πάνω στο μαξιμάρι σου.

Αϊνό, μάλλινο
'Αμίσουζ!

Της Γεωργίας Καρύδη
Το ποίημα είναι το «ανόητο τραγούδι» του Λόρκα, από το
«Primera Canciones» του 1922

Μπορείτε να έχετε το σπίτι που ονειρεύεστε...

Εύκολα μπορεί κάποιος που θέλει ένα ολοκαίνουριο φθινό και γρήγορα παραδοτέο σπίτι, να σκεφτεί τη λύση του προκατασκευασμένου ως την πλέον προσιτή. Εξίσου εύκολα όταν θέσει ως πρώτο όρο την ασφάλεια, την αντισεισμικότητα και τη σιγουριά, μπορεί να διαλέξει τη λύση του μπετόν ως τη καλύτερη επιλογή. Μήπως, όμως, όλα αυτά είναι απλώς μύθοι;

Πιθανότατα ελάχιστοι γνωρίζουν ότι μπορούν να απαλλαγούν τόσο από το κόστος και τις άλλες «παρενέργειες» μιας συμβατικής κατασκευής, όσο και από την πιθανή ανασφάλεια που έστω και αδικαιολόγητα προκαλεί η ιδέα ενός προκάτ. Γιατί ελάχιστοι, δυστυχώς, έχουν συνδέσει την ανέγερση ενός σπιτιού ή μιας επαγγελματικής στέγης (ξενοδοχείο, εστιατόριο κ.τ.λ.) με τη λύση της σιδηροκατασκευής.

Η σιγουριά που προσφέρει το σίδηρο ως το βασικό στοιχείο μιας οικοδομής, σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα μιας «ελαφριάς» κατασκευής (λόγω μικρότερης θεμελίωσης και

απουσίας τοιχοποιίας από τούβλο) είναι ένα ανεκτίμητο προσόν για την οικοδομή που ονειρεύεστε. Κι αν σκεφτείτε ότι ό' αυτά μπορείτε να τα έχετε μέσα σε ελάχιστο χρόνο (μόλις 3-4 μήνες το πολύ), με τις πιο οικονομικές λύσεις που να αξιοποιούν το οικόπεδό σας τόσο στο βουνό όσο και πλάι στη θάλασσα, τότε η πρόταση γίνεται άκρως ελκυστική!

Είτε έχετε το δικό σας αρχιτεκτονικό σχέδιο, είτε θέλετε να σας προτείνουμε εμείς αυτό που καλύπτει τις ανάγκες και εκπληρώνει τα όνειρά σας, τα πλεονεκτήματα παραμένουν. Γιατί στηρίζονται στη σιγουριά της διεθνούς εμπειρίας των σιδηροκατασκευών, στη γνώση των ιδιαιτεροτήτων του ελληνικού τοπίου και στη δυνατότητα άμεσης συνεννόησης και αξιοπιστίας χωρίς μεσάζοντες και προϋπολογισμούς που ξεφεύγουν από τις αρχικές συμφωνίες.

Εσείς απλώς σκεφτείτε πώς θέλετε να είναι ο χώρος σας! Όλα τα υπόλοιπα αφήστε τα σε μας...

Π Ρ Ο Τ Υ Π Ε Σ Κ Α Τ Ο Ι Κ Ι Ε Σ

Σ Ο Φ Ι Α Ν Ι Κ Ο Λ Α Κ Η

Κ Α Ν Α Ρ Η 66-70, 26222 Π Α Τ Ρ Α

Τ Η Λ - F A X : 2610 318177

Κ Ι Ν : 6974 416762

ΠΑΤΡΑ 2006

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ

Ε Υ Ρ Ω Π Η Σ

Φώς Πολιτισμού

ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2003 - ΙΟΥΝΙΟΣ 2004

SPECIALS

by SUPERFAST

Κάνετε κράτηση
τώρα!

- ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
- ΕΚΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ ΣΑΣ
- ΕΙΔΙΚΑ ΠΑΚΕΤΑ

www.superfast.com

Για περισσότερες πληροφορίες και το ειδικό φυλλάδιο επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα ή με τη Superfast Ferries: Θθωvos Αμαλίας 12, 262 23 Πάτρα, τηλ.: 2610 622 500

 SUPERFAST FERRIES
Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Το κόστος ανά συνοδό θα είναι 150 ευρώ και θα συμπεριλαμβάνει όλες τις πιο πάνω παροχές (εκτός βέβαια της συμμετοχής του στις εργασίες του Συμποσίου και του Συνεδριακού υλικού) και επί πλέον εκδρομές και ξεναγήσεις που θα οργανωθούν ειδικά για τους συνοδούς.

Σύνεδροι που δεν θα διανυκτερεύσουν (δεν θα κάμουν δηλ. χρήση ξενοδοχείου και φαγητών), θα μετράσουν με το ποσό των 50 ευρώ που θα συμπεριλαμβάνει όλες τις παροχές του Συμποσίου εκτός της φιλοξενίας, της μετακίνησης και των ξεναγήσεων-εκδρομών.

Για τους Συνέδρους, που αποτελούν παράλληλα και μέλη των Πατρινών προσκεκλημένων χορωδιακών φορέων και οι οποίοι θα μετράσουν στις εργασίες του Συμποσίου, το κόστος κατά το προεκτεθέντα θα είναι 30 ευρώ.

Τέλος το κόστος για τους Συνέδρους του εξωτερικού (πλην Κύπρου) θα είναι 200 ευρώ το άτομο και 250 ευρώ οι αντίστοιχοι συνοδοί.

Η καταβολή του συνολικού κόστους συμμετοχής, ανά φορέα ή ανά άτομο, θα πρέπει υποχρεωτικά να γίνει μέχρι το αργότερο 31 Μαρτίου 2006, με τραπεζική κατάθεση στο λογαριασμό 131. 01. 012. 736. 27 της ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, ο οποίος έχει ανοιχτεί στη συγκεκριμένη Τράπεζα στα ονόματα: Ανδρέας Καλλιβκβάς, Γιώργος Γεωργόπουλος και Αλεξάνδρα Τομάση.

Ειδικά για τους Συνέδρους της περιοχής της Πάτρας η κατάθεση του αναλογούντος ποσού συμμετοχής τους, μπορεί να πραγματοποιηθεί μέχρι και την 15η Απριλίου 2006, στα γραφεία του Διεθνούς Συμποσίου (γραφεία της «Πολυφωνικής») με απόδειξη και σε καθημερινή βάση (10-1 το πρωί και 6-9 το απόγευμα).

Σε περίπτωση που Σύνεδροι δεν ακολουθήσουν την καταληκτική ημερομηνία αποστολής της ή των αιτήσεων συμμετοχής για το Συμπόσιο (ημερομηνία

αφραγιάδας ταχυδρομείου), τότε θα υπάρξουν για λόγους ευνότητος οι πιο κάτω προσαυξήσεις, επί των προβλεπόμενων ποσών:

- Μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2006, επί του συνολικού καταβλητέου ποσού, προσαύξηση 20%.
- Μέχρι 31 Μαρτίου 2006, επί του συνολικού καταβλητέου ποσού, προσαύξηση 30%.
- Μέχρι την 28η Απριλίου 2006, επί του συνολικού καταβλητέου ποσού, προσαύξηση 40% και με την αυστηρή προϋπόθεση της δυνατότητας της Οργανωτικής Επιτροπής, να καλύψει θέματα φιλοξενίας και συμμετοχικής διαδίκασίας στις εργασίες του Συμποσίου.

Οι συνεργάτες του Συμποσίου

Μέχρι τη στιγμή της έκδοσης της 2ης Ανακοίνωσης, σας γνωρίζουμε πως το Διεθνές Συμπόσιο θα πραγματοποιηθεί υπό την αιγίδα του Οργανισμού «Πάτρα Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006» αλλά και των:

- Υπουργείου Πολιτισμού
- Europa Cantat
- Ίεράς Μητροπόλεως Πατρών
- Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας - Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης
- Νομαρχίας Αχαΐας
- Δήμου Πατρέων
- Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Πάτρας (ΔΕΠΑΠ)
- Πανεπιστήμιο Πατρών
- Ένωσης Χορωδιών Ελλάδος
- Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Χορωδιών και Διευθυντών Χορωδιών
- Στέγης Ελληνικών Χορωδιών

Η οργανωτική δομή του Συμποσίου

1. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ανδρέας Καλλιβκβάς [Συντονιστής]

Γιώργος Γεωργόπουλος [Μέλος]

Αλεξάνδρα Τομάση [Μέλος]

2. ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Σταύρος Σολωμός [Καλλιτεχνικός Διευθυντής]

Γιώτα Αντωνίου [Μέλος]

Νίκος Δημογιάννης [Μέλος]

3. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ / ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Νεκταρία Μπουκιτσιάνου

4. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Ανδρέας Καλλιβκβάς

5. ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Γιώργος Γεωργόπουλος

6. ΤΟΜΕΑΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

Αλεξάνδρα Τομάση

7. ΤΟΜΕΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Γιώργος Γεωργόπουλος

Γιώργος Σταματοπούλος

8. ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ - ΕΝΤΥΠΩΝ

Γιώργος Γεωργόπουλος

Παναγιώτης Αρκαδιανός

Γενικές πληροφορίες

● Σημαντική ενέργεια του Συμποσίου, είναι η συνεργασία του με τέσσερα Πανεπιστήμια της χώρας (Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών και Κερκύρας), μέσω της συμμετοχής εισηγητών και λεκτόρων καθηγητών, μελών των Πανεπιστημιακών Κοινοτήτων τους.

● «Ο ύμνος του Συμποσίου», συμφωνική φόρμα καντάτας για Ορχήστρα και χορωδία, θα είναι δημιουργία του συνθέτη Βασίλη Τενίδη, βασισμένη στις «Ευμενίδες» του Αισχύλου και θα αποτελεί παραγωγή του Συμποσίου. Παράλληλα το διακριτικό-πνευματικό σήμα έναρξης των εργασιών του Συμποσίου, έχει ήδη ετοιμαστεί και είναι μία δημιουργία του Καλλιτεχνικού Διευθυντή του Συμποσίου.

● Για την περαιτέρω προβολή του Συμποσίου, ήδη έχουν πραγματοποιηθεί καταχωρήσεις στο περιοδικό της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Χορωδιών (I.F.C.M.), αλλά και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Χορωδιών (EUROPA CANTAT). Παράλληλα αναγγελίες και δελτία Τύπου έχουν πραγματοποιηθεί, στο εγχώριο περιοδικό «Μουσικός Κόσμος» και «Πολύτονο».

● Στο χώρο του φουαγιέ του Συνεδριακού Κέντρου, θα λειτουργεί έκθεση γενικού μουσικού περιεχομένου. Εάν κάποιος φορέας επιθυμεί τη διάθεση από πλευράς Οργανωτικής Επιτροπής, σχετικού χώρου και υλικοτεχνικής υποδομής για την παρουσίασή του, σας παρακαλούμε να έχουμε το ενδιαφέρον σας, παράλληλα με την αποστολή της η των δηλώσεων συμμετοχής.

● Το πιάνο που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων του Συμποσίου, είναι προσφορά του Αθηναϊκού οίκου πιάνων «ΝΙΚΟΤΙΑΝ».

● Καθόλη τη διάρκεια του Συμποσίου, θα λειτουργήσει οργανωμένη ιατρική μονάδα, με ειδικευμένους ιατρούς και μέλη του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού, προκειμένου να καλύψουμε τις οποιασδήποτε ανάγκες ήθελε παρουσιαστούν.

● Ειδικά για τους συνοδούς των Συνέδρων και πέραν των ξεναγήσεων εντός της πόλεως, θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 29 Απριλίου, ημερήσια εκδρομή στη μαρτυρική πόλη των Καλαβρύτων, με τον οδοντωτό αιδηρόδρομο, μέσω της μαγευτικής διαδρομής του Βουραϊκού ποταμού.

Στοιχεία επικοινωνίας

1ο Διεθνές Συμπόσιο Χορωδιακής Μουσικής - 15ο Πανελλήνιο Συνέδριο Χορωδιών
Κορίνθου 280 26221 Πάτρα
Τηλ - φαξ: 2610 279679, 2610 222248
e-mail: choir@polyphonicikipatras.gr
e-mail: info@stegi-chorus.gr
www.stegi-chorus.gr